

...Municipiul Deva
SALA DE LECTURĂ

2
'69

FLACĂRA

VOL XVIII
N. 710
IANUARIE 1969

ÎN PRAG DE AN

anul nou a sosit
mai devreme

Prin realizarea ritmică a sarcinilor de plan, colectivul Combinatului chimic-Făgăraş a păşit în anul 1969 încă de la 14 decembrie. Aceasta mai înseamnă depăşiri de 37 000 000 lei la producţia-marfă vîndută şi încasată şi beneficii suplimentare de aproape 26 000 000 lei. În acelaşi timp, planul de export pe anul 1968 a fost îndeplinit în proporţie de 180%.

Vom depune în continuare eforturi, justificînd, prin munca noastră, în noul an, aprecierea pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut-o la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968: «Ceea ce este prevăzut în planul pe 1969 pentru chimie, este posibil de realizat».

Ing. Teodor ŞUTEU
director general al
Combinatului
chimic-Făgăraş

700 reuşite

Renumerele clinicii O.R.L. a spitalului C.F.R.-Wittig a fost justificat — sper — şi în anul 1968. Numărul intervenţiilor chirurgicale — atât de dificile — pe urechea externă şi mijlocie, a depăşit cifra de 700, procentul celor reuşite complet — sub aspectul redării auzului — urcînd la 98%. Lupta noastră împotriva surzeniei nu a fost însă limitată la «armele» chirurgiei. Preocupaţi de misterul surdităţilor totale brusc instalate, am mai descoperit că o mare parte din cazuri sînt de origine rîcheiană, reuşind astfel să redăm unor pacienţi integritatea simţurilor, şi încă printr-un tratament destul de simplu. Este de imaginat interesul cu care a fost primită comunicarea pe care am ţinut-o recent pe această temă la Istanbul, în cadrul «Săptămîinii medicale balcanice».

Rezultatele obţinute ne-au convins că valoarea cercetării ştiinţifice este strîns legată de condiţia ca ea să pornească şi să aibă ca finalitate cerinţele practicii. Cercetătorul, aşu cum spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea rostită la Conferinţa organizaţiei de partid a municipiului Bucureşti, trebuie să dovedească şi «îndrăzneală, pasiune şi muncă».

Emil CADARIU
doctor în ştiinţe medicale,
directorul Spitalului C.F.R. nr. 1
Bucureşti

conturul
portului de mîine

Digurile pe care le-am construit la Constanţa în prima etapă redau perfect conturul vîntor al portului. Suprafaţa de extindere: 523 hectare — de trei ori şi ceva mai mare decît cea a vechiului port.

În 1968 a fost terminată şi dată în folosinţă prima instalaţie: postul petrolier nr. 1, la care au şi început să acosteze nave de mare capacitate (pînă la 36 000 tone). Paralel cu executarea a diverse lucrări portuare (platforme, căi ferate, şosele etc.), s-a trecut la construirea primelor dane ale unui nou chei (molul de sud). Aici vor putea acosta curînd cargouri şi mineraliere de 25 000-50 000 tone, nave de mare capacitate, ce nu pot pătrunde în portul vechi.

În lunile care urmează vor continua lucrările la danele molului de sud, precum şi amenajarea cu instalaţii şi utilaje moderne a noilor cheiuri. Va începe înălţarea celor trei faruri de la intrarea în port, farul cel mare de la capul digului constituînd o adevărată operă de artă.

Viorel PETRUESCU
inginer-şef al Întreprinderii de construcţii hidrotehnice
Constanţa

am înfrînt seceta

În pofida condiţiilor meteorologice nefavorabile, C.A.P.-Gîrbovi, judeţul Ilfov, a obţinut şi în 1968 producţii deosebite la hectar: 3 726 kg grîu, 3 608 kg porumb, 2 004 kg floarea-soarelui etc. Recoltele au depăşit parametrii planificaţi; spre exemplu, producţia la hectar a sfeclii de zahăr a fost cu 5 600 kg mai mare decît cea prevăzută. Asemănător este şi bilanţul sectorului zootehnic. Drept rezultat, şi valoarea zilei-muncă s-a mărit la 32,50 lei.

Pentru 1969 ne-am planificat producţii sporite nu numai faţă de cele urmărite în 1968. Dorim să ne situăm, în continuare, printre cooperativele agricole de producţie fruntaşe.

Folosesc prilejul pentru a exprima şi acordul membrilor C.A.P.-Gîrbovi faţă de proiectul legii privind impunerea veniturilor agricole. Vom justifica încrederea faţă de ţărînimе, exprimată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea rostită la întîlnirea conducerii de partid cu preşedinţii ai cooperativelor agricole şi ai uniunilor cooperatiste judeţene, ţinută în ziua de 23 decembrie 1968.

Marcel DOBRA
preşedintele C.A.P.
Gîrbovi, jud. Ilfov

c.i.l. - pîpera —
trepte noi

În anul 1968, la Complexul pentru industrializarea lemnului-Pîpera a fost dată în folosinţă nouă fabrică pentru mobilă de bucătărie. Pentru a asigura cadrele corespunzătoare, am şcolarizat şi calificat în cadrul întreprinderii un număr de 500 lucrători tineri, reuşind să realizăm cu două trimestre mai devreme indicatorii tehnico-economici proiectaţi. S-au mai executat amplu lucrări de dezvoltare a capacităţii de producţie la Fabrica de înobilare a plăcilor — fabrică unică la noi în ţară — lucrările şantierului desfăşurîndu-se paralel cu procesul de producţie.

CIL-Pîpera va deveni în anul 1969 cel mai mare complex al industriei lemnului din ţară, cu multiple sarcini pentru consumul intern şi pentru export. Avînd în vedere măsurile de exploatare mai raţională a fondului forestier, hotărîte de Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968, ne propunem ca în ansamblul acţiunilor de organizare ştiinţifică a producţiei să acordăm o grijă deosebită valorificării superioare a lemnului, evitării oricărei risipe de materie primă.

Ing. Aurel RIZEA
directorul CIL-Pîpera

construcțiile Bucureștiului

Elementul nou intervenit în domeniul construcțiilor de locuințe în 1968 îl reprezintă apartamentele cu grad de confort diferentiat, primite cu interes de cetățeni. Printr-un consum mai judicios de materiale și de fonduri, prețul de cost mediu al unui apartament a scăzut la 35 000 lei. În aceste condiții, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința organizației de partid a municipiului București, s-ar putea construi, în întreaga țară, 30 000 de apartamente în plus.

Anul 1968 a marcat începerea resistemării cartierului Colentina și amenajarea salbei de lacuri din acea zonă, intrarea în funcțiune a noului centru de televiziune, înaintarea lucrărilor pe șantierul Institutului politehnic, începerea construcției Teatrului Național, a aeroportului internațional Otopeni etc.

Pentru anul 1969 avem în vedere îndeplinirea obiectivelor cuprinse în chemarea la întrecere adresată de Conferința organizației de partid a municipiului București, organizațiilor județene de partid, tuturor oamenilor muncii. Printre altele, ne-am angajat să scurtăm cu 1-3 luni termenele normale de execuție a celor 23 000 apartamente prevăzute a fi date în folosință în 1969.

Traian ISPAS
vicepreședinte
al Comitetului executiv
al Consiliului popular
al municipiului
București

stăpîni ai apelor

Institutul nostru a terminat în 1968 proiectele de execuție — detaliu — pentru închiderea Dunării la Porțile de Fier, eveniment de seamă în «viața» Dunării, ce va avea loc în toamna anului 1969. Cu gândul la viitor, am încheiat și studiile tehnico-economice pentru construirea unei hidrocentrale pe Olt — în zona Rîmnicu Vilcea — construcție cu numeroase implicații pozitive pentru viața economică și turistică a acelei regiuni.

Paralel cu continuarea, în anul 1969, a elaborării proiectelor de execuție pentru amenajările de pe Someș, Sebeș, Lotru și din zona Porților de Fier, vom termina studiile, cercetările și proiectele pentru alte amenajări pe Olt, Siret, Argeș.

Ne propunem să răspundem printre primii, cu fapte, la chemarea lansată de institutele de cercetări și proiectări din sectorul 7, pentru a contribui în mai mare măsură la desăvîșirea construirii socialismului în patria noastră.

Dr. ing. Florin IORGULESCU
directorul Institutului
pentru studii și proiectări
hidroenergetice
(I.S.P.H.)

prezențe economice peste hotare

Anul 1968 a marcat o creștere a participării țării noastre la târgurile și expozițiile internaționale: 63 acțiuni, față de 52 în 1967 sau 41 în 1966.

Întreprinderile noastre de comerț exterior au participat la 12 târguri în țările socialiste, la 37 în țările capitaliste dezvoltate și la 14 în țări în curs de dezvoltare. Succesul politic și economic al participărilor a fost concretizat și prin medalii de aur sau diplomele de aur obținute (Alger, Barcelona, Bogota, Brno, Leipzig și München). În anul 1969 numărul participărilor la târguri și expoziții internaționale va crește la 69. O altă manifestare de amploare, organizată de Camera de comerț, va fi Expoziția realizărilor economice naționale a Republicii Socialiste România, ce se va deschide în august 1969 la București, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la eliberarea patriei.

Tot în 1969 se vor continua lucrările pregătitoare pentru organizarea primului târg internațional în București, ce va avea loc periodic, începînd din toamna anului 1970.

Nicolae VRABIE
redactor șef la Direcția
de propagandă și reclame
din Camera de comerț
a Republicii Socialiste
România

roadele organizării științifice

În anul 1968, colectivul întreprinderii industriale de stat «Țesătura»-Iași a obținut rezultate semnificative datorită organizării științifice a producției. Astfel, la filatura de fire pieptănate zona de deservire la mașinile de filat cu inele a crescut la 15 porți de mașină, față de 6, proiectate inițial. În același timp a crescut continuu calitatea produselor, ceea ce a influențat și procentul de export care a crescut de la 10% — la începutul anului — la 40%, din volumul total al producției, în ultima parte a perioadei.

Pentru anul 1969 ne propunem rentabilizarea tuturor sortimentelor, ceea ce va duce nemijlocit la ridicarea rentabilității totale a întreprinderii. Preconizăm modernizarea uneia din unitățile noastre, pentru a trece la prelucrarea fibrelor poliesterice.

Sîntem hotărîți ca prin munca noastră să facem cinste sectorului industriei ușoare, ale cărui realizări au fost apreciate pozitiv de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968. Vom răspunde cu entuziasm chemării la întrecere adresată tuturor oamenilor muncii de Conferințele organizațiilor de partid ale municipiului București și județului Timiș.

Ing. Ioan HUȚANU
directorul I.I.S. «Țesătura»-Iași

la scară industrială

Prin actuala sa capacitate — 135 000 capete — combinatul I.A.S.-Căzănești a devenit cea mai mare unitate din lume specializată în creșterea și îngrijirea porcilor, cu o producție în anul 1968 de 11 260 tone carne. Aceasta înseamnă că de pe banda «uzinei» noastre iese un animal îngrășat la fiecare 210 secunde. Se pare că grăsunii se simt bine în aceste condiții moderne, din moment ce se realizează un spor mediu zilnic la greutate: 594 g. În acest sens îi ajută și fabrica noastră de furaje, cu o capacitate de circa 50 000 tone pe an.

Indicele de productivitate muncitor/an a crescut de la 50 113 lei la 309 000 lei, ceea ce, alături de ceilalți parametri, permit să se estimeze un beneficiu de 22 000 000 lei în anul ce s-a încheiat.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968, a emunțat un calcul economic simplu: dacă s-ar realiza un spor suplimentar în greutate de numai 10 kg pe cap de animal, pe ansamblul economiei naționale s-ar obține un spor de producție de 30 000 tone carne. Vom ține seama de această exemplificare.

Ing. Iacomi ONOIU
directorul I.A.S.-Căzănești,
jud. Ialomița

construcții: industrializarea construcțiilor prin tipizare

— Volumul construcțiilor din țara noastră crește anul acesta, față de 1965, cu 45%, iar în 1970, cu 64%, urmând ca în deceniul următor ritmul să crească încă mai mult. Care sînt mijloacele de realizare ale acestui amplu program de lucru?

Răspunde ing. VASILE BUMBĂCEA, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare:

— Proiectarea și executarea unui asemenea volum de construcții sînt de neconceput fără găsirea unor modalități noi de creștere a productivității muncii, în amîndouă sectoarele. Unul dintre mijloacele de căpetenie este industrializarea construcțiilor, bazată pe tipizare. Avantajele sale? Reducerea prețului de cost și scurtarea duratei de execuție, economisirea forțelor din proiectare etc. Nu întîmplător între 1960 și 1967 s-au realizat, după proiecte tip, 2 750 000 mp hale industriale, 50 000 de apartamente convenționale din panouri mari, prefabricate, 1 750 000 stâlpi pentru linii electrice aeriene — ca să dau doar cîteva exemple. Vreau să fiu bine înțeles. Prin tipizare nu rezolvăm totul. Sintem preocupați în egală măsură de funcționalitatea și costul execuției construcțiilor pe care le proiectăm. Pe bună dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea ținută la Plenara C.C. al P.C.R. din 16-17 decembrie 1968, a făcut următoarea remarcă referitoare la construcțiile industriale: «În definitiv, nu clădirea, ci utilajele determină creșterea producției».

— Ce se prevede pentru 1969 în materie de tipizare a construcțiilor?

— La începutul lunii decembrie a avut loc o ședință a comitetului nostru, cu participarea tuturor ministerelor, ședință care a aprobat planul de tipizare a construcțiilor care se vor realiza anul viitor. Planul cuprinde numărul proiectelor tip după care se vor realiza felurite categorii de lucrări: 162 de proiecte pentru clădiri de locuit, 196 pentru clădiri social-culturale și 188 pentru construcții industriale etc., etc., etc.

— Este limpede că, pornind de la un proiect tip, se poate obține o serie mare de construcții într-un timp mult mai scurt decît atunci cînd este vorba de unicate. Dar oare, extinderea tipizării nu accentuează totodată și cea monotonică mult discutată a ansamblurilor de locuit?

— Proiectele tip nu exclud cituși de puțin varietatea. De altfel, nu mai departe decît acum o săptămînă sesiunea de comunicări științifice care s-a desfășurat la Institutul de proiectare a construcțiilor tip a abordat și dezbătut, printre altele, soluții

noi. Construcția în 1969 și în anii următori a unui număr mare de apartamente cu grad diferențiat de confort ridică alte probleme, care nu sînt străine de aspectul orașelor noastre. În orice caz, dincolo de orice particularizare, C.S.C.A.S., ca for de coordonare, cît și organizațiile de proiectare și execuție din București și din toată țara sînt unanim de acord că numai industrializarea poate să rezolve sarcinile mari pe care trebuie să le rezolve sectorul construcțiilor. Or, industrializarea este inseparabilă de tipizare, de prefabricare și mecanizare. Firește, conștiința acestor imperative devine activă, se materializează în numeroase acțiuni a căror finalitate trebuie demonstrată prin îndeplinirea exemplară a planului de investiții pe 1969 și, firește, realizarea prevederilor cincinalului.

F 03

BOBEL MIRCEA, directorul Fabricii de uleiuri comestibile-Slobozia.

— La Slobozia a intrat în probe tehnologice cea mai mare fabrică de uleiuri comestibile din țară. Ce ne puteți spune în legătură cu acest eveniment?

— Construirea acestei fabrici se integrează în planul de primenire industrială a Bărăganului. Ea va servi la valorificarea semințelor din Bărăgan, fiind în același timp una dintre cele mai mari unități industriale ale județului Ialomița. Capacitatea de prelucrare finală va fi de 400 tone semințe în 24 de ore. Prima șarjă de ulei elaborată zilele trecute ne îndreptățește să afirmăm că produsele noastre vor întruni sufragiile consumatorilor. Procesul de producție este complet automatizat și ne va permite obținerea a trei categorii de ulei: din floarea-soarelui, de soia și din germeni de porumb.

Ing. C-TIN GRIGORESCU, director adjunct al Direcției investiții-construcții din Ministerul Comerțului Interior

— Ce unități comerciale de mai mare amploare vor fi date în folosință în primul trimestru al acestui an?

— Să începem cu Bucureștiul: un mare centru comercial în Drumul Taberei (suprafața construită: 834 mp). Aici vor fi deschise mai multe magazine cu produse industriale și alimentare. Un alt centru comercial (pe o suprafață de 935 mp) se va da în folosință la Lucăcești (Moinești), jud. Bacău. Tot în aceeași perioadă se vor inaugura un complex comercial (578 mp) la Oltenița și un mare depozit alimentar (2 400 mp) la Vaslui.

Ing. ȘTEFAN AGOȘESCU, șef de lot la șantierul de reconstrucție a Hanului lui Manuc

— Cînd va fi terminată lucrarea?

— În acest an, mai precis înspre sfîrșitul lui 1969, Hanul lui Manuc va arăta exact așa cum era inițial. În pivniță va fi deschisă o cramă, la parter va funcționa un restaurant, iar la etaj, un hotel cu 54 de camere. Totul în stilul primelor decenii ale secolului al XIX-lea. Lucrările sînt în fază de finisare. O dată cu Hanul lui Manuc vor fi terminate lucrările de consolidare a vechilor pivnițe din str. Soarelui, precum și cafeneaua turcească aflată în apropiere.

Într-o etapă viitoare vor fi restaurate Hanul cu Tei și Hanul din Gabroveni.

POMPILIU MATEI, directorul Editurii Meridiane

— Ce lucrări vor apărea în editura dv. în primele două-trei luni ale lui 1969?

— În primul rînd se continuă seria de artiști contemporani. Iată cîteva titluri: «Petre Abridan» de Francisc Păcuraru, «R. Iosif» de R. Ionescu, «Viorel Mărgineanu» de V. Drăguț, «Coriolan Nora» de M. Țoca, «Grigore Vasile» de M. Mihalache, «Paul Ordef» de Jak Brutaru. Vom mai edita un album cuprinzînd «Frescele de la Arbora» de V. Drăguț, «Folclorul și arta poporului român» de Paul Stahl, un album «Dunărea de la izvoare la vărsare» cu text de Șt. Bănuțescu și «Arhitectura veche a Indiei» de A. Bănoiu. De asemenea, «Viața lui Modigliani» de André Salmon.

F 07

STANISLAV HUSEK, coordonator-șef al Agenției publicitare cehoslovace «Rapid»

— Ce își propune agenția dv. prin contactele realizate la București?

— Ne aflăm aici pentru stabilirea diferitelor modalități comune de lucru în domeniul informării economice și a reclamei comerciale.

— Ce urmărește în acest context instituția dv.?

— Printre marile acțiuni pot aminti o amplă expoziție industrială cehoslovacă, care va fi organizată în mai 1969 la București, simpoziune, proiectii de filme, convorbiri cu specialiștii etc. Totodată vom crea posibilități firmelor românești de a informa în mod operativ pe partenerii lor cehoslovaci, punîndu-le la dispoziție toate mijloacele noastre.

FULVIO WILLIAM MACCAGNANI, director la firma «Galileo» din Florența

— Ce produce firma dv.?

— Un sortiment foarte bogat de aparataj electromedical, ca encefalografie, cardiografie, instrumente electronice pentru chirurgie etc., care se bucură de o bună apreciere pe piața mondială.

— România a cumpărat asemenea aparataj?

— Da. Am vîndut în țara dumneavoastră aparataj de un înalt nivel tehnic, destinat operei de asistență medicală a populației. Noi avem relații foarte strînse cu organizații de specialitate românești, cărora le punem la dispoziție nu numai produsele noastre, ci și o documentație bogată cu privire la cele mai recente cuceriri ale tehnicii în domeniul aparatajului electromedical.

— De pildă?

— Un exemplu este recenta expoziție organizată de noi la București și în alte centre universitare românești, în care am prezentat aparataj de ultim tip pentru chirurgie electronică, de cercetare și diagnostic medical etc. Expoziția a suscitat un viu interes în lumea medicală, fiind vizitată de cadre didactice universitare, cercetători și practicieni.

LOUIS ORIZET, expert viticol francez

— Care sînt calificativele pe care le puteți acorda vinurilor românești?

— Eleganță, armonie și echilibru. Ele sînt distincții naturale, foarte căutate și apreciate de francezi. Iată de ce mă pot considera fericit pentru faptul că, degustînd renumitele vinuri de Cotnari, Murfatlar, Valea Călugărească, Drăgășani și Tîrnave, am găsit întrunite în ele, ca într-o simfonie, asemenea trăsături care dau noblețe băuturii lui Bachus.

— Cum vi se par viile?

— Românii își pot face un titlu de glorie din faptul că au vii foarte întinse, cultivate cu soiuri renumite. Dar ceea ce dă înalta calitate vinurilor o constituie perfectă cunoaștere a procesului tehnologic de către viticultori, adevărați magicieni în profesiunea lor.

STOP CADRU

paseismul cavernelor

Un specialist deplîngea zilele trecute dispariția tramvaielor bucareștine, imperative ale adevăratei metropole.

Am fost și eu printre acei căro-ra, cu 7-8 ani în urmă, retragerea tramvaiului 15 le-a dat sentimentul morții unui prieten. Regretăm oare chiar tramvaiul 15? Cred că mă regretam de fapt pe mine, elevul care, coborît în vacanțe pe peronul Gării de Nord, făceam pentru 25 de bani un semicerc prin centrul Capitalei, în drum spre rudele din Filaret.

Mă regretam — atunci — pe mine, provincialul? Cred că nici

atît. Regretăm mai degrabă provizoratul nesigur al acelei vârste de adolescență.

Regretăm oare tocmai acest provizorat nesigur? Nu, nici atît. Cel mult regretăm nesiguranța provizoratului prezent, care pune în evidență încheierea (mai mult sau mai puțin fericită) a unui provizorat defunct.

Este un semn de clasicitate, nu al meu, ci al nostru: ne regretăm perioadele de preludiu, deplîngem romantismul pierdut. Și cu cît înaintarea în vîrstă absoarbe cantități mai mari de romantism, cu atît setea noastră de romantism expirat crește în intensitate.

Pe specialistul care susținea necesitatea tramvaielor într-o adevărată metropolă, puneți-l de exemplu să locuiască într-unul din imobilele cutremurate de tramvaie din Piața Obor și-l veți vedea în curînd invocînd birjele. E vraja și capcana romantismului. Cu un astfel de smerit paseism am ajunge foarte repede să ne ferim întoarcerea la era cavernelor.

Dar mai e un mod de a privi problema. Acela al conservării. Că un București ca al nostru are nevoie de niște tramvaie și de niște birje muzeistice, e foarte adevărat. Ne-am învățat însă să trimitem lucrurile la D.C.A. și apoi să le recumpărăm.

FĂ IMEDIAT!

La început de an, problema ritmului este cea mai actuală. Ni se anunță, să presupunem, că «Nufărul» va albi hainele noastre de pat nu în 12, ci în 11 zile. Am cîștigat o zi pentru ritmul vieții noastre cotidiene. Am cîștigat? Am cîștigat. Cit de departe sînt totuși, încă, cele 11 zile rămase, de ritmul respirației noastre!

Ne place să dormim 6, 7 sau 8 ore — și, bineînțeles, zilnic. «Nufărului» îi trebuie pentru imacularea modestei noastre perne cîteva minute. Și totuși, între posibilitatea celor cîteva minute și răbdarea creștetului nostru se întinde pustulul celor 11 zile. De unde apar cele 11 zile? Din obișnuința de a ne amăgi.

Pentru apariția unui anunț la «Mica publicitate» ne-am obișnuit să ne amăgim că ne trebuie o săptămînă. E adevărat, știm că între termenele aparente și cele reale se întind lanțurile de munți ale altor și altor termene.

Dar o singură dinamitare a lor ne-ar scăpa pentru totdeauna de amînări. Unsprezece ture suplimentare la «Nufărul» ar aduce lucrurile la normal. Dacă nu unsprezece, zece; dacă nu zece, nouă — dar, oricum, am deveni mai fericiți.

O bună cunoștință de-a mea își afixase cîndva pe pereții camerei de lucru o lozincă: «Fă imediat!» Cele două cuvinte, ascultate și înfăptuite zilnic, marcau o filozofie întregă. Totul, dar absolut totul, și se pare altfel cînd privești lumea prin ocheanul acestui imperativ. Cuvîntele «mîine» și «amînare», luete în această accepție, ar deveni odioase și niciodată, în veci vecilor, nu am mai avea insomnii sau crize de

F

Prezentarea
grafică
V. OLAC

COPERTA NOASTRĂ

Zîmbet

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

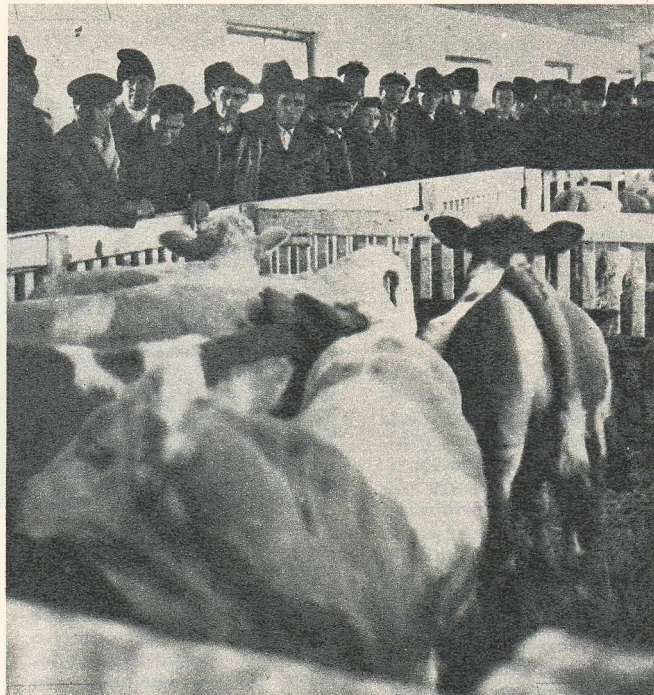
OCHIUL STĂPÎNULUI

Da, chiar în condițiile unei zootehnii moderne, vechea zicală românească «Ochiul stăpînului îngrășă vita» își menține actualitatea.

Adevărul acesta vrea să-l înfățișeze și fotografia noastră. Recent, la Cooperativa agricolă din Sîntana, județul Arad, și-au dat întâlnire ingineri și brigadieri din 25 unități agricole. Un schimb de experiență, un colocviu pe o temă ardentă: furajele de iarnă.

De ce arată vitele de la Sîntana ca niște statui vii? Pentru că ochiul stăpînilor lor, ochii țărănilor cooperatori de aici veghează în permanență la sănătatea și frumusețea lor (foto

S. STEINER).

„păstrați“... dar ce să păstrăm?

cu toate resturile nemistuite încă de febra înaltă a crematoriului. Am avut explicația: în curtea aceasta interioară, șobolanii fac zi de zi întruniri dansante; am auzit chiar o dată pe unul din ei (matur, dar încă plin de vi-goare) lansînd invitația: «Poftiți domnișoarele la bufet!» (Cred, era chiar în ziua micului meu raid.)

Am părăsit în grabă postul meu de observație și am intrat — pentru o confruntare a culiselor cu scena! — în lăcățel prin ușa din bulevard... Dar ca să poți zăbovi mai mult de cîteva minute — în acest cadru-sordid pur și simplu — în care toate cele cinci simțuri ale omului sînt ofensate — trebuie să-ți placă sordidul. Dezolantă ar fi din toate punctele de vedere — (în care intră și peisajul uman foarte specific, pe care în general, îl recoltează) o asemenea «bombă» — și la periferia periferiei unui oraș... Dar iată că ea există chiar în inima Capitalei, că tronează mai departe — cu toate vitrinele spre bulevard fără să vrea să cedeze locul unei cafele elegante, civilizate — de pildă de tipul defunctei «Corso» sau «Corsoletto».

Îmi continui drumul în linie dreaptă și mă opresc la restaurantul-pensiune «Grădinița». O-rele optsprezece. Sînt mese libere destule — și curate — constat cu plăcere. Vesela, tacîmurile au făcut convenita baie cu detergenți. Pe jos, cîrpa udă a șters de curînd urmele pașilor. Zic: e destul de bine aici! Cer o cafea neagră. Ghicesc — fără daruri speciale! — că înaintea mea a sorbit din aceeași ceașcă o femeie brună: urmele rujului de buze nu mă înșală. Dar cu asta sînt obișnuită: și la «Catanaga» și la barul «Ambasador», și în alte și alte cofetării și baruri rujul de buze intră în prețul de cost al cafelei. De ce să-l mai cumpărăm de la drogherie?!

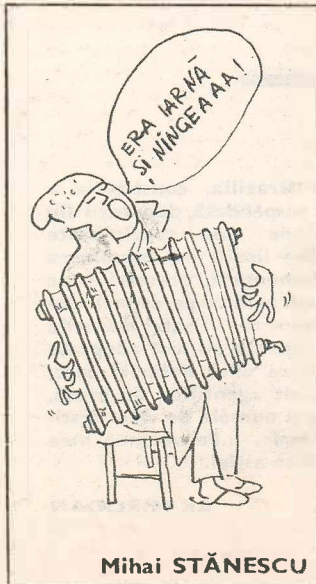
les din restaurant și iată-mă în vestiar, unde o tînără femeie

zealoasă și simpatică, pe numele ei Lenuța lordache (îndeplinește și funcția de bucătăreasă, acum cînd titulara sau titularul postului se află în concediu), se luptă, cu o mătură mare în mînă, să adune gunoiul răspîndit deocamdată pe întreaga întipdere a vestiarului — care comunică nemijlocit, fără ușă, cu bodega — anexa restaurantului.

Aici, în bodegă, un fel de coridor lung și îngust — masă lipită de masă — consumatorii de vin și țuică fiartă își păstrează vestimentația, de la căciulă pină la șoșoni (au dispensă de garderobă). Aici, timidele lumini ale becurilor refuză inechitabila luptă cu valurile de fum... Aici se mătură în timp ce se mîncă. Și totuși și aici, unde toate condițiile sînt parcă anume gîndite pentru a fi încălcate, fără excepție, regulile elementare de igienă, ne amenință cu degetul inscripția severă «Păstrați curățenia!»

Uite că n-am păstrat nici măcar tăcerea!

Sidonia DRĂGUȘANU

Mihai STĂNESCU

viteză.

Dar aceasta e o simplă reducere la absurd, pentru care, vai, e nevoie de unsprezece schimburi suplimentare la întreprinderea «Nufărul»!

Romulus RUSAN

recoltă de... păstrăvi

Între măsurile programate de colegiul Ministerului Economiei Forestiere pentru valorificarea mai rațională a pescuitului în apele de munte, la una din cele mai mari păstrăvării din țară, aceea de la Valea Putnei, acțiunea de recoltare a icrelor și diversarea puietilor de păstrăvi s-a desfășurat cu aplicarea unor mijloace tehnico-științifice dintre cele mai moderne.

Au fost realizate totodată o serie de obiective, între care un canal de aducțiune de peste 200 metri lungime pentru alimentarea directă, de la izvoare, a stației de incubație cu apă proaspătă, bogată în oxigen. De asemenea, a fost amenajată o cameră specială pentru recoltarea, în bazine separatoare, din plastic, a icrelor.

La data calendaristică optimă stabilită pentru recoltarea icrelor la păstrăvăria de la Valea Putnei, a sosit un elicopter utilitar în care au fost încărcate containere speciale cuprinzînd

puietii de păstrăv și lostrită. Apoi, cu ajutorul acestui mijloc rapid, au fost transportați pe calea aerului 600 puietii de păstrăv indigen la lacul Lala (lac alpin din Munții Rodnei), iar la riul Cerna 1 000 puietii de lostrită.

În 1968 s-a recoltat, aproape fără nici o pierdere, o cantitate importantă de icre de păstrăv din soiurile indigen și fintinel, iar peste 700 000 puietii din recolta trecută au fost valorificați pentru diversare în apele de munte din zona de activitate a ocoalelor Pojorita, Stulpicani, Cîrlibaba și în sectorul de pescuit sportiv din Suceava și Cîmpulung.

Pentru consum au fost livrate 10 tone păstrăv proaspăt.

F. MICHITOVICI

Păstrăvarul Otto Zoluçhi, experimentat «mulgător de icre».

GLOSSA

«Consumați dulciuri» («Munca»). «Dați dulciuri copiilor» («România liberă»). «Consumați dulciuri» («Informația Bucureștiului»).

Lectura acestor texte publicitare elaborate prin muncă intelectuală și care ar putea oferi unui străin sau persoanelor venite pe-o farfurie zburătoare impresia că: a) copiii din România nutresc încă din leagăn o aversiune declarată la adresa bomboanelor umplute cu cremă de ciocolată, sau b) părinții lor (cite bordeie, atâtea obicei!) obișnuiesc a oferi odraslelor de Mos Gerilă cutii cu piper ori sare de lămiie — lectura acestor texte, zic, îmi lasă un gust ireversibil amar cu privire la efervescența cerebrală ce domnește în birourile agențiilor de reclamă.

650 de măgari aflați în grajdurile și serviciul sultanului din Mascat și utilizați pentru diferite transporturi necesare administrației produceau noaptea, prin răget, asemenea zgomete încât locuitorii orașului au cerut (și obținut) a li se extirpa coardele vocale.

Morala? Cînd te comporți ca un măgar toată ziua, să nu faci gălăgie noaptea.

În Brazilia, constituția a fost suspendată, deputații din opoziție s-au trezit peste noapte lipsiți de imunitatea parlamentară, arestările fac ravagii printre persoanele nemulțumite. Toate măsurile sus înșirate au fost adoptate pe baza unei hotărâri care, potrivit agențiilor de presă, poartă numele de «Act instituțional». ...Pe vremea mea se zicea altfel.

AI. MIRODAN

Ai carte — ai parte! Dar oare vița de vie merge... la școală? Dacă n-ai știut-o pînă acum, aflați că da: «școala de vițe» este acea parte dintr-o pepinieră specializată și folosită pentru cultivarea în condiții optime a butașilor. Și ce însemnează în acest caz «a avea parte», ne-o spune faptul că, la ferma pomivitică a I.A.S.-Iancu Jianu,

numai școala de vițe condusă de Ilie Olaru a obținut anul acesta, din vânzarea butașilor, un beneficiu de 350 000 lei. Acum, vița aflată la «școală» se bucură de o binemeritată... vacanță de iarnă, îngropată în silozuri speciale. «Institutorii» ei îi mai controlează însă, din cînd în cînd, comportarea (foto: V. MOLDOVAN)

CONCRET

DEZMEMBRĂRI CIUDATE

Primul lucru pe care-l face vânzătorul magazinului sportiv din Lipscați cînd îi ceri ghete cu patine este să te trimită undeva. Într-un loc bine precizat.

E vorba de un atelier. Undeva pe la Obor. Acolo se montează, contra citorva zeci de lei, patinele pe ghete.

Nimeni nu cumpără ghete fără patine. Nimeni nu cumpără lamele de patine fără acele ghete.

Deci ele trebuiau puse în vânzare numai îngemănate. Cineva a avut însă ideea — năucă, dar idee — să și le dea separat, cum și-ar da o tigăie a cărei coadă se poate monta ulterior dacă vrei, însă numai în Vilcea și contra cost.

Dacă l-am ști cine e, l-am trimite și noi cu cineva pe gheață.

Cu un patinator adică, să vadă dacă obiectele amintite pot umbla fiecare în parte.

MOTEL PENTRU NATURALIȘTI

Frumosul motel «Bucium» din coasta lașilor adăpostește și o bogată colecție entomologică în stare vie. Vizitatorii pot admira, în prețul cazării, la orice oră din zi și din noapte, felurite specialități de gândaci. Această faună, bine ocrotită, tace ca mulți oaspeți să doarmă cu lumina aprinsă, ceea ce dă stabilitamentului, văzut de departe, un farmec nocturn aparte.

Se crede că la vară se vor acclimatiza aici și alte coleoptere. În cazul acesta n-ar fi normal ca

motelul să fie rezervat numai pentru naturaliști?

PENUMBRA CEFERISTĂ

Curselor de persoane care circulă pe distanța Boușari-Subcetate li s-au pus în vagoane becuri de 5 pînă la 10 wați putere. La această intensitate luminoasă se poate deosebi lesne o coadă de lopată de un antebraț omenesc sau o rață de o piine. Mai mult nu. Muncitorii navetiști aprind de obicei felinarele ca să se vadă unii pe alții.

E însă foarte posibil ca vreun contabil sau magaziner al direcției ceferiste locale să fie premiat pentru această frumoasă inițiativă economică.

RUPTURI

Majoritatea taxiurilor bucureștene nu mai au manivele de ridicat și coborît ferestrele din spate. Chiar unor mașini noi-nouțe li s-au rupt cu cleștele aceste manivele, înainte de a ieși în prima cursă. Călătorul nu mai are acces la geamuri, merge ca în cutie.

Explicația reală ne-a fost furnizată de un șofer de caracter: «Mulți clienți este nebuni și deschide ferestriile care face curent. Așa că mai bine le rupem clănțile». La întrebarea dacă nu se pot rezolva asemenea contradicții prin grai articular, alt șofer a fost de părere că «N-ai cu cine vorbi; tu îi zici închide tu, el îți zice închide tu».

Conducerea GETAX n-a observat pînă acum nimic, așa că n-avem cum s-o amestecăm în problemă.

Valentin SILVESTRU

SPORT

avanpremieră

ARTA AMATOARE '69

După ce jumătate din cele 30 de etape ale Campionatului de fotbal pe anul 1968-69 a intrat în istoria acestui atît de mult discutat sport, ne este, firește, mai la îndemînă să tragem unele concluzii. Și dacă, în ansamblu, și această ediție, a celei mai populare competiții sportive pe care o avem, a fost, prin valoare, prin inconstanța formațiilor participante și, nu de puține ori, prin absurdul unor rezultate-bombă, la fel de ingrată, cu masa foarte numeroșilor săi admiratori și, deci, la fel de criticată, ea se individualizează prin răsturnarea a ceea ce devenise... clasic în fotbalul nostru, în campionatul nostru. Este, iată, pentru prima oară cînd trei dintre cele patru echipe din Capitală ocupă în clasament poziții care corespund cu cifre niciodată aflate în apanajul lor: 10 (Progresul), 11 (Steaua) și 14 (Rapid). Singură Dinamo și-a respectat reputația și, după un start care nu promitea nimic bun, s-a regăsit spre final, intrînd în vacanța de iarnă cu locul 4 în buzunar, la 6 puncte diferență de lideră.

Șașonarea în clasament indică un fapt incontestabil: echipele din țară, în strînsă întrecere cu cele din Capitală, își confirmă virtuțile — care în trecut le-au situat în atîtea rînduri în fruntea clasamentelor afirmîndu-se ca forțe redutabile capabile de performanțe reale.

Vrem, acum, să ne oprim la un alt aspect. În campionatul trecut, Steaua a cucerit primul loc. În turul abia încheiat, ea se află pe locul știut: 11 — consecință a unor rezultate dintre care înfrîngerile-surpriză pe teren propriu suferite de la Crișul și Politehnica-lăși nu-și găsesc echivalent decît în lanțul fără precedent al celor patru eșecuri consecutive.

Dar Steaua nu e prima echipă care, după ce ajunge în vîrfurile piramidei, se clatină penibil, de nerecunoscut, în ediția imediat următoare. La fel s-a întîmplat cu Rapid, care de cînd și-a încununat mult controversata-i activitate cu cîștigarea titlului de campioană nu-și mai găsește cadența, tîrîndu-se ca vai de lume la ariergarda clasamentului.

Dacă am arunca o privire și în arena sportivă internațională am vedea că și acolo fenomenul e prezent. În Ciudad de Mexico — unde favoriții «siguri» au ieșit din întreceri învinși categoric — ne-a făcut cea mai bună și cea mai recentă dovadă în acest sens.

Marii victorii au cerut întotdeauna preț amarnic favoriților. Marii campioni subzistă cu greu nimbului cu care-i aureolează zeei.

Sfîrșitul anului a găsit arta amatoare românească la un nou start. Au început pregătirile pentru marile competiții ale anului 1969, care marchează evenimentul deosebit al celei de-a 25-a aniversări a eliberării.

— Cu ce întîmpină mișcarea artistică de amatori sărbătorirea primului sfert de veac al noii istorii a țării?

Ne răspunde dr. ION VLĂDUȚIU, director al Direcției așezămintelor culturale din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă:

— Cu șase manifestări competiționale, ale căror pregătiri au și început: al IX-lea Concurs artistic al formațiilor de amatori muzicale și coregrafice; a V-a Expoziție biennială de artă populară a creatorilor populari; Concursul cenaclurilor și cercurilor literare; a V-a Expoziție biennială de artă plastică a artiștilor amatori; Expoziția pe șară a artiștilor fotoamatori și primul Festival republican al cineaștilor amatori.

Menite să stimuleze și mai mult puternica mișcare artistică de amatori, care cunoaște o dezvoltare fără precedent în anii noștri, aceste competiții vor aduce o importantă contribuție la depistarea și afirmarea unor talente proaspete, la apariția de noi lucrări valoroase din diferite domenii de creație ale artei plastice, beletristicii, artei populare, alturi de noi pelicule produse de cineaștii amatori etc. Unele dintre aceste manifestări și-au statornicit o tradiție care le conferă poziții prestigioase în viața cultural-artistică a țării. Putem fi încredințați că formațiile artistice din cadrul sindicatelor, așezămintelor culturale, caselor de cultură ale tineretului și cooperativei meșteșugărești, cenaclurile și cercurile literare din întreprinderi, instituții, cluburi, case de cultură și cămine culturale, neîntrecuții meșteri populari de la sate, oamenii muncii care activează cu pasiune în cercurile de artă plastică vor promova, în cadrul acestor competiții de masă, forme și genuri noi de artă pe lingă cele abordate pînă acum, contribuind la dezvoltarea tradițiilor culturale și artei românești.

Fazele intermediare (întreîntreprinderi, județene, interjudețene, orașenești etc.) vor antrena pe parcurs întreaga mișcare a artei amatoare din toate colțurile țării, răscolind uriașul rezervor de talente din care se vor selecționa pentru etapele finale cei mai buni dintre cei mai buni. Manifestările vor culmina cu finalele de la București, sorocite în preajma și o dată cu sărbătorirea glorioasei aniversări.

C. GRIG

M. MIHAIL

ZGOMOTUL

Juvenal propunea locuri special amenajate pentru dormit, unde să nu pătrundă larva carelor și a turmelor.

Montesquieu era iritat de trepidăția orașului, Schopenhauer se plîngea de pocnete bi-ciului minuit de conducătorul diligenței, Proust scria într-o cameră capitonată, iar Simenon scrie într-una insonorizată. E cunoscută povestirea lui Ray Bradbury în care eroul împuşcă difuzoarele, după cum nu sînt cunoscute povestirile pe care Geo Bogza nu le-a putut scrie trebuind să suporte ani de-a rîndul chefurile cu tropăituri ale unui vecin de bloc.

de Camil BACIU

I
La intersecția Căii Dorobanților cu strada Eminescu — în plin centrul Bucureștiului — un ferăstrău circular urlă în curtea șantierului 1 (I.S.E.), făcîndu-i să sară din pat pe cei care se odihnesc în vederea schimbului doi, alungînd gospodinele de-acasă și constituind o sursă sigură de nevrozare a locatarilor din vecinătate.

Sesizați prin diverse misive oficiale de către Inspectoratul sanitar al Capitalei (adresa nr. 9 984 din 27 septembrie 1968, procesul-verbal 10 518, decizia de amendare 216), conducătorii șantierului nu iau nici o măsură de remediere, întrucît au posibilitatea de a tergiversa aplicarea legii și chiar de a o eluda furnizînd argumente «de șantier» și dispoziții ale protecției muncii.

Pînă de curînd ferăstrăul primea o susținută replică nocturnă din partea orchestrei Parcului Trandafirilor, pentru ca ștafeta sonoră să fie apoi preluată de cheflii întîrziți în Piața Cosmonauților. Sub avalanșa de stridențe, oamenii își acopereau capul cu perna, își înfundau urechile cu dopuri de ceară sau — așa cum i-a văzut autorul acestor

rînduri — plîngeau neputincioși către orele patru dimineața. Cînd direcția A.S.C.A.R.-ului, situat în această zonă atît de îmbelșugat sonorizată, s-a adresat unor foruri comerciale de resort, i s-a răspuns: «Trebuie ca restaurantul să-și facă planul de casă».

Bolnavii de inimă — cei cărora și o bătaie din palme le putea fi fatală — n-aveau decît să facă infarct în masă — trompetiștii și cheflii erau incluși în rentabilitatea unității.

Abia după un lung șir de memorii și în perspectiva unor procese intentate de oamenii a căror odihnă era pulverizată, difuzoarele și-au pus o mică surdină, apoi soamna le-a stins cu totul. Urletul ferăstrăului continuă să izbucnească însă, nestingherit și neașteptat, între orele 7 și 19.

II

Cazurile de mai sus nu dețin nici monopolul inerției, nici pe acela al cinismului producătorilor de zgomot. Categoria acestor zgomot-feri a devenit o racilă socială cu implicații mult mai periculoase decît s-ar

bănuși și împotriva cărora măsurile luate de autorități sînt — dacă nu inexistente — aproape ineficiente.

A vorbi tare e — pentru unii — la urma urmei, o dovadă de vitalitate, a asculta transistorul în autobuz e o dovadă de cultură și a bocăni în podea cînd vecinul de dedesubt doarme — o dovadă de independență. Și dacă diatribele împotriva mitocăniei îi pot ușura pe moment pe cei siliți să primească zilnic astfel de dovezi — ele nu-i feresc de urmările acestei infestări sonore.

Căci zgomotul pătrunde în corpul nostru nu numai prin ureche ci și prin oase, mușchi, piele, articulații.

El nu provoacă numai dureri de cap și insomnii, ci oboseală precoce, somnolență, tulburări de caracter, nevroze, hipertensiune arterială, gastrită, colită.

Ultimele statistici asupra cauzelor mortalității în metropole situează zgomotul înaintea maladiilor cardiovasculare, atribuindu-i o scurtare medie a vieții cu 8-12 ani (dr. Gotffith, savant australian).

Fără a fractura oasele victimelor, fără a le acoperi de plăgi sau a le desfigura, zgomotul ucide. Ucide, am putea spune, în liniște.

III

S-ar putea ca în afară de cele zece păcate capitale — și de alce cîteva sute secundare — zgomotul să se afle sub oblăduirea ignoranței. Pe de o parte, nu se vede. Pe de altă parte, nu e luat în serios.

Și cu toate astea, peste scurtă vreme Academia și Ministerul Muncii vor organiza «A III-a conferință de combatere a zgomotului și vibrațiilor». În afară de bolile profesionale datorate zgomotului, va fi vorba — ca și în rîndurile de față — de efectele lui în viața de toate zilele, ceea ce implică străzile, autobuzele, locuințele, parcurile. Se vor da din nou definițiile — atît cea obiectivă, științifică, care numește «zgomot» o suprapunere dezordonată a sunetelor de frecvență și intensitate diferită, cît și cea subiectivă, incluzînd în noțiunea de mai sus

(Continuare în pag. 8)

«...situează zgomotul înaintea maladiilor cardiovasculare, atribuindu-i o scurtare medie a vieții cu 8-12 ani».

orice sunet supărător. Se va vorbi desigur despre studiile asupra sunetelor dulci sau amare (nota «sol» are gust de banană, numele Emma — gust de prăjitură, Alfred — gust de piine muiată în lapte, silaba «por» — «gust de ficat» și silaba «tof» — de dulceață), iar unele comunicări vor constitui adevărate rechizitorii. Se vor cere măsuri concrete. Și se vor promite măsuri concrete.

Pentru că s-au mai cerut și s-au mai promis. Prima dată, în 1959, și a doua oară în 1963, cu ocazia celei de «A II-a consfătuiri de combatere a zgomotelor».

Dar în afara interzicerii claxonatului, a desființării difuzoarelor din exteriorul unităților comerciale (dintre care unele s-au grăbit să le mute în interior), în afara elaborării unor standarde și a sancționării unor fabrici sau ateliere, zgomotul continuă să ne inunde.

IV

Și aceasta când toate, dar absolut toate studiile moderne despre urbanizare încearcă să ridice baraje în fața acestui inamic ce tinde să devină inamicul nr. 1. Se promulgă legi, decrete, se emit circuli, se dau normative, se construiește aparatură, se constituie comitete și comiții.

La Strasbourg ființează «Uniunea europeană contra efectelor dăunătoare ale avioanelor».

La Los Angeles, aeroportul a fost acționat într-un singur an în 2 000 de procese intentate de cei care, suferind de pe urma zgomotelor avioanelor, cereau daune.

În Elveția, unde își are sediul «Asociația internațională contra zgomotelor», sînt amendați cei care trîntesc prea tare portiera mașinilor.

S-ar putea crede că neexistînd asemenea comitete și la noi lipsesc totodată standardele și legile respective. Oh, nu!

Instrucțiunile M.A.I. aprobate prin H.C.M. 716/1959, prevederile art. 1, pct. 1 interzic producerea de zgomote care tulbură liniștea locuitorilor, provocarea de scandal în locuri publice, precum și transmisiile sau audițiile radiofonice prin aparate, difuzoare și megafone la ore când acestea tulbură liniștea cetățenilor.

(Amendamentul autorului: liniștea cetățenilor nu trebuie tulburată, indiferent de oră. Nu există ore de zgomot. Se programează bătutul covoarelor pentru că nu se poate suprima niciodată șocul și vibrația bătutului, dar radiourile, magnetofonele etc. nu trebuie să se audă de loc la vecin. În locuințele comune — și chiar în blocuri — nu se admite dictonul «sînt la mine acasă» deoarece unda sonoră traversează pereții în «casa de alături»)

Art. 21, lit. b din legea nr. 10/1966 se referă, printre altele, la faptul că «locatarii pot fi supuși evacuării dacă prin comportarea lor fac imposibilă conviețuirea pentru alți locatari din același apartament sau clădire, ori împiedică folosirea normală a locuinței de către ceilalți locatari».

Iar dacă partea vătămată o cere printr-o plîngere prealabilă, cel ce face conviețuirea imposibilă «poate fi condamnat la închisoare corecțională de la o lună la doi ani» deoarece aceste fapte sînt considerate infracțiuni în virtutea art. 578/3, lit. b din Codul penal.

(Așa cum sesiza un cititor, «este sigur că un locatar, tentat să-și însoțească petrecerea nocturnă cu chiuituri și tropăituri, se va abține cînd va ști că e pasibil de o sancțiune severă»)

Instrucțiunile M.A.I. aprobate prin H.C.M. 772/66 interzic printre altele «circulația pe drumurile publice a vehiculelor cu tracțiune mecanică, cu frînele ne-reglate perfect, cu ușile caroseriei defecte sau cărora le lipsește amortizorul de zgomot».

Decizia nr. 2741 din 6 sept. 1963 a Sfatului popular al Capitalei — care a rămas în vigoare — interzice «producerea de zgomote în interiorul apartamentelor sau al părților comune din clădiri, dacă acestea sînt de natură să tulbure liniștea sau ordinea celorlalți locatari», propunînd o amendă de 50-100 lei.

STAS nr. 61 560/960 indică nivelul admisibil al zgomotelor, în funcție de destinația încăperilor cît și de nivelul existent în interiorul clădirilor.

Există indicații precise de utilizare a materialelor fonoabsorbante în construcții (plăcile semirigide din vată minerală, pudrele de cauciuc, pluta, plăcile de polistiren expandat) a căror folosire ne-ar scuti să auzim radioul, tusea și chiotele vecinului — dar nimeni nu refuză recepția unei clădiri a cărei rezonanță o întrece pe aceea a unei cutii de pian.

Există indicații privitoare la lărgimea minimă a străzilor, știindu-se că o stradă îngustă se prefăce într-un amplificator de zgomote. Dar a merge pînă acolo cu subtilitatea acustică ar însemna să cochetăm cu urbanistica...

S-ar putea lua măsuri «antizgomot» la înființarea șantiierelor în plin oraș. Dar să nu ne oprim la fleacuri...

În cartierele aglomerate s-ar putea desființa difuzoarele grădinilor de vară (măcar după ora 22), ele fiind înlocuite prin «difuzoare de masă» cu surdină, dacă legiuitorul ar ține seama în primul rînd de odihna și sănătatea oamenilor și în al doilea rînd de rentabilitatea (discutabilă) a localurilor cu dans și chiuituri.

S-ar putea interzice circulația motocicletelor cu tobă de eșapament zgomotoasă.

Și s-ar putea interzice în mod expres folosirea transistoarelor în locuri publice. Chiar dacă figurile acelea cu ochi apoși și cu maxilarul împins înainte și înapoi de pistonul gumei de mestecat aparțin unor melomani. Dar melomanii n-au decît să-și înfigă în ureche microdifuzorul special creat în acest scop.

Pentru a se lua măsuri împotriva huliganului sonor ca și împotriva mitocanului meloman ar fi suficient să se aplice legile în vigoare.

Dar ele se aplică foarte rar și cu multă bonomie. Și dacă totuși delincvenții sînt sancționați, asta se datorește perseverenței uneori diabolice a victimelor.

Și, în mare măsură, pionierilor acestei lupte la noi în țară, ing. M. Grumăzescu, secretar al Comisiei de acustică a Academiei R.S.R., prof. ing. A. Stan de la Institutul politehnic, ing. N. Wegener de la Comitetul de radioteleviziune, arh. T. Chișulescu de la C.S.C.A.S. și doctorul D. Bobic, pînă de curînd inspector-șef la Inspectoratul sanitar al Capitalei, actualmente șef de laborator la Institutul de igienă.

V

Fără tenacitatea Comisiei de acustică măsurile mai sus-pomenite (desființarea difuzoarelor din exteriorul unităților de stat, interzicerea claxonatului etc.) ar fi întîrziat poate sine die. Iar fără entuziaștii de la Inspectoratul sanitar al Capitalei «vulcanul» de la Grozăvești ar fi continuat să purjeze aburul la o intensitate sonoră de 130 decibeli (de ajuns pentru a sparge nu numai timpanele oamenilor dar și ferestrele clădirilor). «Metalurgica» din strada Rotașului ar fi continuat să taie și noaptea tabla cu ghilotina, iar «Eprubeta» nu și-ar fi mutat agregatele de ventilație într-un loc mai ferit de urechile cetățenilor.

«A fost un caz fericit — spun cei de la inspectorat. Rezolvarea n-a durat decît 16-17 luni, prin bunăvoința conducerii întreprinderii».

Ar fi putut dura însă treizeci de luni. Sau patruzeci. Sau cinci ani. Pentru că există posibilitatea de a se tergiversa, de a se eluda legea.

VI

Pentru a se aplica legea, ea trebuie re-actualizată. E nevoie de personal de specialitate. Și de aparatură.

De luni de zile se lucrează la o hartă sonometrică a Capitalei. Dar întocmirea ei se face cu ajutorul unui singur sonometru!

Un singur tehnician face înregistrările și totodată constatările cerute de reclamațiile sosite pe adresa inspectoratului!

În lupta de urbanizare (în cel mai larg

STAS 6156-60

ELEMENTE FUNDAMENTALE DE PROIECTARE

Pentru realizarea protecției și izolării clădirii împotriva zgomotelor se va ține seama:

TABEL I

Nr. crt.	Destinația încăperilor	Nivelul de tărie admisibil al zgomotelor pătrunse din afară în încăperea—in foni	Nivelul de tărie perturbator (de calcul) al zgomotelor produse în încăperea—in foni
1.	Camere de locuit în locuințe, hoteluri și cămine	35	75
2.	Camere de bolnavi în spitale și sanatorii, camere de muncă intelectuală, individuală	30	70
3.	Încăperi auxiliare (dependințe sanitare și circulație comună)	—	80
4.	Săli de lectură și cabinete individuale în biblioteci	30	60
5.	Săli de fișiere și de eliberarea cărților	—	70
6.	Săli de curs (clase) în instituții de învățămînt, auditorii	35	80
7.	Birouri administrative publice	40	80
8.	Săli pentru public în clădiri administrative, bănci etc.	45	85
9.	Săli de conferințe etc.	35	90
10.	Săli de cinematograf	40	95
11.	Restaurante, cantine, magazine	50	90
12.	Încăperi auxiliare și de circulație comună ale clădirilor (nespecificate mai sus)	—	85

STAS 6156-60

TABEL II

NIVELUL DE TĂRIE A ZGOMOTELOR EXTERIOARE

Nr. crt.	Zgomote produse	Nivelul de tărie în foni
1.	Liniște absolută, pragul senzației auditive	0
2.	Foșnet ușor de frunze	10
3.	Șoapte la un metru distanță, grădină liniștită	20
4.	Stradă liniștită în cartier de locuințe fără circulație de vehicule	30
5.	Conversație liniștită, zgomote curente în încăperi de locuit	40
6.	Stradă cu circulație de vehicule foarte redusă, restaurant liniștit, difuzor-radio-recepție cu emisiune liniștită	50
7.	Stradă cu circulație mijlocie, vorbire curentă cu glas tare, restaurant foarte animat	60
8.	Vorbire tare, stradă cu circulație animată (tramvaie)	70
9.	Difuzor radiorecepție puternic, stradă cu circulație intensă	80
10.	Claxon auto la 7 m distanță	90
11.	Motor motocicletă fără tobă de eșapament la 7 m distanță	100
12.	Tren expres în viteză mare, cazangerie	110
13.	Motor de avion la 15 metri depărtare	120
14.	Zgomot care constituie pragul senzației de durere	130

T a b e l

Zonă	Zgomot		Virf zgomot regulat		Virf zgomot sporadic	
	Zgomot de bază		noaptea	ziua	noaptea	ziua
Odihnă	35	45	45	50	55	55
Cvartal de locuințe	45	55	55	65	65	75
Mixtă	45	60	55	70	65	75
Comercială	50	60	60	70	65	75
Industrială	55	65	60	75	70	80

După un studiu UNESCO

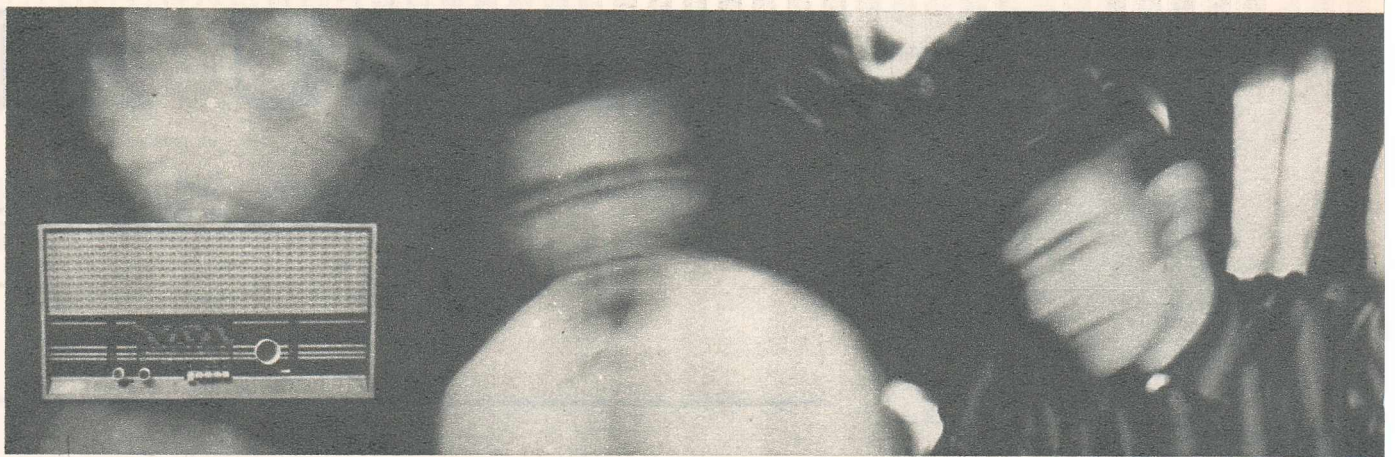

Un om sănătos, supus unui test de zgomot de 95-105 decibeli, reacționează la zece minute după aceea în modul următor:

- respirația și ritmul său cardiac se accelerează;
- pulsul trece de la 70 la 80 pe minut;
- tensiunea arterială crește;
- stomacul și tubul său digestiv își încetinesc reacțiile;
- mușchii i se contractă;
- pupilele i se dilată;
- are amețeli și tulburări de echilibru;
- compoziția hormonilor săi suprarenali e alterată;
- undele sale cerebrale înregistrate pot fi asemănată celor constatate la epileptici;
- recepția culorilor devine falsă, în 75% din cazuri;
- viziunea reliefului și a distanțelor e perturbată.

(dr. Grognot — Paris)

«...nota «sol» are gust de banană, numele Emma — gust de prăjitură, Alfred — gust de pline muiată în lapte...»

...fiindcă ani de-a rândul a trebuit să suporte chefurile unui vecin de bloc».

- În cartierele gălăgioase ale New Yorkului s-a constatat o deficiență de 20% în creșterea copiilor și în dezvoltarea lor intelectuală.

- 80% din migrene, 52% din tulburările de memorie și mai mult de jumătate din perturbările de caracter se pot imputa zgomotelor excesive ale străzii.

- Zgomotul diminuează cu 30% randamentul unui muncitor manual și cu 60% randamentul unui muncitor intelectual.

- După insonorizarea instalațiilor enormei companii de asigurări Atena (New York) erorile calculatoarelor au scăzut cu 52% și cele ale dactilografelor cu 29%.

- Fiziologul italian Messo a urmărit aspectul creierului printr-o deschidere a craniului, constatând că, în somn, cele mai mici zgomote modifică circulația sângelui la nivelul scoarței.

- Campingurile ar trebui declarate «zone de liniște totală», unde să se vorbească în șoaptă și unde să fie interzisă folosirea transistoarelor.

- În creierul nou-născuților se produc tulburări fiziologice când se vorbește tare în apropierea lor.

sens al termenului) frontul antizgomot rămîne o rudă săracă.

VII

Poate însă că în curînd se va trece la o aplicare severă și susținută a legilor existente împotriva larmei și stridențelor iar deputații vor propune și vor vota completarea legilor respective.

Poate — încă înaintea celei de «A III-a Conferințe de combatere etc...» se va constitui Comisia republicană de luptă împotriva zgomotului, iar milițienii vor supraveghea liniștea orașului așa cum supraveghează astăzi circulația-lui.

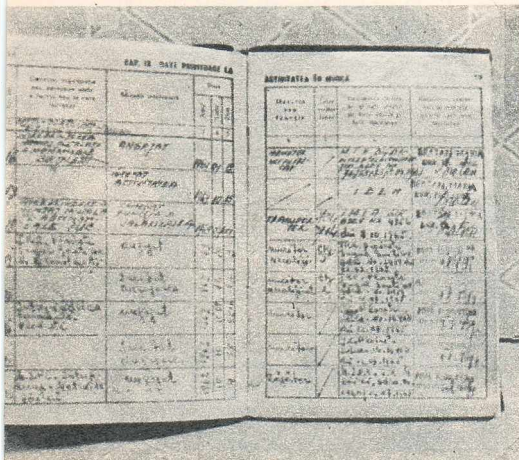
Lăzile vor fi așezate pe trotuar, ca și cum ar conține amfore de porțelan, pe stradă se va vorbi în șoaptă, orchestrele grădinilor de vară vor cânta la urechea clienților, planșele vor fi căptușite cu pudrete de cauciuc, motocicletele vor rămîne în afara centurii urbane, iar purtătorilor de transistoare li se va distribui o incintă în parcul distracțiilor de la Obor.

Poate că toate acestea vor exista nu mult după ce oamenii vor fi ajuns pe Lună, astrul nopților și al tăcerii.

PLECĂRI...

DAR CU ADRESĂ

O CONVORBIRE CU Dr. MIHAI CERNEA — ȘEFUL SECTORULUI DE MATERIALISM ISTORIC AL INSTITUTULUI DE FILOZOFIE AL ACADEMIEI

Cartea de muncă a lui P.S. Două file care nu epuizează integral periplusul, dar care arată episoadele unei lungi și inutile călătorii de-a lungul anilor: 21 de locuri de muncă schimbate... și nici o calificare înșușită.

— Credeți că astăzi mai mult ca oricând trăim într-o epocă a unei intense fluctuații a forței de muncă sau istoria mai cunoaște și alte epoci sau cazuri asemănătoare?

— Neîndoielnic. Dar astăzi procesele de deplasare a forței de muncă sînt mai accentuate ca oricînd, întrucît dezvoltarea forțelor de producție, a mijloacelor de producție mai bine spus, solicită o mai mare mobilitate a factorului uman. Istoria a mai cunoscut perioade de deplasare masivă de populație legată de industrializare și transformare a mediului rural în diferite epoci istorice, dar contemporaneitatea depășește sub acest raport orice epocă anterioară.

— Este fluctuația o tendință socială obiectiv necesară?

— La întrebarea dv. nu se poate răspunde numai prin da sau prin nu. Există cauze obiective, deci ea este într-o anumită măsură o tendință socială, un proces social obiectiv necesar. Industrializarea rapidă înfăptuită în țara noastră, crearea unor noi ramuri industriale, a unor noi întreprinderi, impun o redistribuire corespunzătoare a forței de muncă. Poate oare o nouă întreprindere să demareze numai cu muncitori proveniți din școlile profesionale sau veniți direct din mediul rural? Evident că nu. Noii întreprinderi îi trebuie un nucleu de muncitori calificați, cu stagiu îndelungat, cu bogată experiență. Pe acest nucleu se construiește corpul uman al noii întreprinderi. Dar acest nucleu nu poate proveni decît de la alte întreprinderi cu profil similar. De aici o necesitate obiectivă a fluctuației, a deplasării unei părți a forței de muncă, de la întreprinderi mai vechi spre întreprinderi mai noi, lucru care creează, evident, și greutăți dar care într-o anumită măsură este obiectiv necesară. Deci acesta este răspunsul afirmativ. Dar se poate răspunde și negativ. Pentru că fluctuația, așa cum se prezintă ea în fața sociologului, la o investigație sistematică înfățișează proporții mult mai mari decît cele care ar fi absolut necesare, și aceasta se explică printr-o serie întregă de cauze subiective sau fenomene întâmplătoare, accidentale, care modifică și amplifică tendința de fluctuație, însoțind-o de fenomene secundare, de excese care nu sînt justificate obiectiv și care amplifică greutățile care decurg din acest proces. Și iată un atare exemplu. De pildă uzinele puse în fața unor sarcini de plan de a spori producția de la un an la altul... Unele dintre ele nu caută să soluționeze acest obiectiv în primul rînd pe calea ridicării productivității muncii și a folosirii mai intensive a resurselor proprii, ci pe calea unei supli-

Niciodată societatea românească n-a cunoscut transformări atît de profunde și de multilaterale ca în ultimele două decenii. Dezvoltarea complexă a economiei naționale, creșterea într-un ritm susținut a forțelor de producție, adîncirea procesului de diversificare a ramurilor și subramurilor economiei, sporirea capacității industriei de a valorifica la un nivel superior resursele naturale ale țării, accentuarea procesului de perfecționare și adaptare a producției la cerințele progresului tehnico-științific contemporan, iată cîteva coordonate care definesc în chipul cel mai pregnant societatea românească contemporană. Această dezvoltare economică și socială fără precedent aduce după sine importante deplasări în structura populației. Industrializarea în ritm accentuat atrage în sectoarele industriale și în celelalte sectoare neagricole o populație activă tot mai numeroasă. În 1970 în agricultură va lucra doar 50% din populația activă față de 57% în 1967 și 78% în 1931. Procesul industrializării are repercusiuni multiple asupra mobilității sociale. Cererea de forță de muncă calificată și modificările în diviziunea profesională a muncii generează o redistribuire corespunzătoare a forței de muncă între întreprinderi și ramuri industriale. Trecerea indivizilor de la o funcție socială inferioară la una superioară este un proces caracteristic orînduirii socialiste. Iată de ce sociologii, și nu numai ei, manifestă un tot mai mare interes pentru acest fenomen al deplasării forței de muncă. Sociologii se ocupă tot mai mult de descifrarea mecanismelor acestei mobilități sociale. Care sînt cauzele ei, direcțiile, tendințele, ritmul? Ce schimbări aduc în viața familiei? Ce perturbații? În rîndurile care urmează cititorii noștri vor lua cunoștință doar cu un aspect al acestei vaste probleme: fluctuația potențială a forțelor de muncă. Discuția s-a purtat în jurul unor cercetări făcute de sectorul de materialism istoric al Institutului de filozofie al Academiei.

mentări a angajării forței de muncă, ceea ce, evident, scade eficiența economică a creșterii producției. Să nu mai vorbim de unele întreprinderi care atunci cînd se află în pană de forță de muncă încep pur și simplu să racoleze muncitori de la alte întreprinderi...

— Evident, pe cei calificați...

— Exact... S-ar mai putea observa aici că printre cauzele subiective ale fluctuației se numără și o insuficientă estimare umană anticipativă a necesarului forței de muncă. Cînd se planifică construirea unei noi întreprinderi este absolut necesar ca, simultan, să fie pregătită forța de muncă cu calificarea corespunzătoare. O serie întreagă de întreprinderi, în special din industria chimică, au avut și au în continuare de suferit din cauză că în momentul intrării în funcțiune se constată că prevederile de forțe de muncă au fost pe de o parte insuficiente, iar pe de altă parte nu s-au realizat integral. De aici fuga după oameni calificați la uzine mai vechi, presiuni asupra organelor ministeriale ca să dea dispoziții de transferare unor cadre...

— Considerați că există mulți fluctuanți potențiali?

— Cercetarea noastră a ajuns la cîteva cifre care au fost surprinzătoare pentru conducerile întreprinderilor cărora noi le-am prezentat (uzinele «Rulmentul», «Tractorul», «Steagul roșu», «Victoria»-Florești). Nu se sconta, nici nu se bănuia că în rîndul corpului de muncitori există un procentaj atît de mare de oameni care ar dori să-și schimbe locul de muncă. De pildă, noi am întregat un eșantion de muncitori, stabilit statistic în baza unei metode selectiv-reprezentative: «Ați vrea să munciți în altă întreprindere?» În unele uzine, peste 40% din muncitorii anchetati au răspuns afirmativ; la «Rulmentul»-Brașov

42,8% din cei anchetati au spus că vor să lucreze într-o altă întreprindere; la Complexul industrial de sticlă și faianță din Sighișoara 46,1%; la Fabrica de stofe din Brașov 55,7%; la «Danubiana» din București, 45,7%... În schimb sînt alte uzine la care stabilitatea este relativ mai mare. De pildă, la «Tractorul» numai 21% au opinat pentru o schimbare a locului de muncă.

În plus, din anchetă a rezultat că există muncitori cărora, potrivit propozițiilor declarației, le este indiferent dacă lucrează în uzina respectivă sau dacă lucrează în altă uzină, și procentul lor a ajuns, de pildă la «Rulmentul», pînă la aproape 20%, la Fabrica de stofe din Brașov pînă la circa 9% etc.

Constatăm, așadar, că fenomenul fluctuației potențiale este foarte pronunțat. O cercetare făcută de tovarășa Maria Popescu, tot din colectivul Institutului nostru, cu scop comparativ, la alte întreprinderi, a stabilit că, de pildă, la Combinatul de industrializarea lemnului din Bacău, procentajul de fluctuanți potențiali era de 53% în anul 1968, iar la Combinatul siderurgic din Galați de 34%.

— Așadar am putea fi îndreptățiți să afirmăm că există o stare de spirit. Care sînt categoriile cele mai contaminate?

— Noțiunea de categorie mi se pare prea abstractă. Motivele ar fi mai concludente... De altfel, cu întrebarea dv. atingeți zona cea mai delicată a problemei. Care sînt deci în fond motivele personale care împing pe oameni la schimbarea locului de muncă?

Investigațiile sociologice au stabilit existența unui spectru variat și foarte colorat de asemenea motive. Am determinat și o anumită ierarhie a motivației, care diferă de la o categorie de muncitori la alta. Putem spune că un loc primordial în motivația

fluctuației este cel economic, adică căutarea unui loc de muncă mai bine salariat. Asta la muncitorii neinovatori. Și acest fenomen e bine să fie subliniat. La muncitorii inovatori, anchetati separat, pe primul loc în ierarhia motivației fluctuației a fost căutarea unei munci mai interesante, mai atrăgătoare. Inovatorii s-au dovedit că au acest prilej un corp de muncitori interesați într-o măsură mult mai mare de valențele instructive, intelectuale și creatoare a activității de producție pe care o exercită.

— Ei sînt în căutarea unui climat?

— Nu numai a unui climat, ci și a unui munci de alt tip, mai bogată în conținut de obicei nu a unei munci repetitive, monotone, ci a uneia care să le ofere un spirit mai deschis imaginației, inițiativei spiritului de inovație. Nici la inovator motivul economic nu este de neglijat: a înrunit 24,2%, dar 53% dintre inovatori au declarat că vor să schimbe locul de muncă pentru a găsi o activitate mai atrăgătoare, mai interesantă, și această afirmație e bine să o reținem. Printre celelalte motivații — foarte importante de altfel — sînt: apropierea locului de muncă de locuință; pe treapta a doua a ierarhiei: căutarea unui regim mai bun de lucru, făcînd ore suplimentare; pe locul al treilea: schimbarea burilor de noapte.

Faptul că unii muncitori nu găsesc în viața legere la superiori și sînt în relații conflictuale la locul de muncă, lipsa unor servicii sociale corespunzătoare — cantine, creșe, policlinici etc. — iată alte motive de fluctuație.

— Care este rolul factorului «vîrstă» în dinamica fluctuației?

— E un factor care se arată a fi foarte important și care influențează efectiv fluctuația. Se pare că la anumite vîrste oamenii sînt mai predispuși spre mobilitate, sp

căutare. Cercetarea noastră a stabilit că principalul procentaj de fluctuanță îl dau muncitorii tineri, iar din punct de vedere al categoriei de vîrstă muncitorii între 16 și 24 de ani (50%), în vreme ce muncitorii între 35 și 44 de ani prezintă un procentaj de numai 29%, iar cei peste 45 de ani de numai 20%...

Dar intervine un amendament... S-a constatat că o mare parte dintre tineri își schimbă locul de muncă din lipsa condițiilor propice pentru continuarea studiilor. O cerință esențială a epocii noastre deci. Or, în multe întreprinderi nu există grija pentru a asigura condiții speciale tinerilor. În explicația motivației fluctuației ancheta noastră a arătat că la tineri motivul «continuarea studiilor» se situează pe locul al doilea, în vreme ce la alte categorii de vîrstă acest motiv este unul din ultimele... Aș aminti și o cercetare interesantă făcută de un sociolog polonez. El a stabilit că există două perioade critice ale fluctuației, care ar corespunde la două perioade critice de vîrstă, și anume: pînă la 20-21 de ani, cînd omul este în căutarea unui loc în viață și se schimbă deci dintr-un loc de muncă în altul mai frecvent, și a doua perioadă critică, în jurul vîrstei de 30 de ani, cînd oamenii manifestă tendințe de promovare socială, de modificare a statului lor social.

— *Constatănd amploarea fenomenului, sînteți de părere că există motive de îngrijorare?*

— Cînd dispui de un corp de muncitori stabil, poți asigura o creștere calitativă a performanțelor întreprinderii. Cînd însă pe porțile întreprinderii se perindă în fiecare an sute sau mii de muncitori noi, evident că pentru fiecare este necesară o perioadă de adaptare, de integrare în muncă, de integrare în colectiv. De pildă, la uzina «Steagul roșu» anul trecut numărul celor care s-au perindat a depășit cifra de 6 200 muncitori. Vă dați seama ce înseamnă această cifră... În aceste condiții, nici coeziunea grupelor de muncă nu se poate închea. S-a stabilit, prin cercetările de psihologie industrială, că factorul coeziunii are o influență directă asupra productivității muncii. Or, cînd muncitorii din echipe se schimbă frecvent, o asemenea coeziune nu se poate închea, oamenii nu se cunosc între ei, stimulii morali colectivi nu acționează, emulația nu intervine. La alte întreprinderi, de pildă în cele ale industriei de construcții, fluctuația este și mai mare. De aici, evident, consecințe îngrijorătoare pentru activitățile întreprinderilor. Rezultă deci stîrșirea importanță a unei acțiuni de contracarare a dimensiunilor excesive ale procesului de fluctuație.

— *Este adevărat că muncitorii de la sat manifestă un grad mai mare de stabilitate?*

— Personal, sînt de altă părere și mă întemeiez pe rezultatele cercetării noastre. Muncitorul cu domiciliul la sat este naveșt. Mulțumit că s-a stabilit într-un anumit loc, că acel loc îi oferă posibilități de muncă și de cîștig, nu e atît de inclinat spre schimbări, ca muncitorul domiciliat la oraș. De altfel, fluctuația este și în funcție de zonă. În zonele puternic industrializate s-a constatat că fluctuația este mai mare, întrucît gama de posibilități și de locuri de muncă oferite este și ea mai întinsă. În vreme ce în zonele mai puțin industrializate și care mizează în special pe oamenii de la țară fluctuația este mai scăzută. Absența sau lipsa unei cereri atît de intense și de variate contribuie la stabilizarea oamenilor la locul de muncă.

— *Credeți că tradiția conferă un anumit grad de stabilitate?*

— Tradiția, în cazul de față, se exprimă prin tradiția industrială, fie că e vorba de un oraș industrial sau de o întreprindere mai veche. Uzina trebuie să fie nu numai un simplu organism de producție, ci mai ales un organism social viu, complex, un corp social. Trebuie să fie capabilă, prin întregul ei dispozitiv, să cultive în rîndurile muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor un spirit de corp. Tradiția unei uzine este în fond acel spirit de atașament — care se perpetuează din generație în generație — pentru activitatea uzinei, pentru realizările ei, pentru obiectivele pe care și le propune, pentru performanțele pe care le-a obținut, pentru păstrarea bunului renume pe care generațiile anterioare l-au cîștigat. E greu, desigur, ca în condițiile creșterii foarte rapide a numărului de

întreprinderi în țara noastră în ultimele două decenii să vorbim pretutindeni de un asemenea spirit de corp, dar asta nu înseamnă că el nu trebuie creat. Acest lucru s-ar putea realiza dacă uzina și cadrele ei de conducere s-ar îngriji nu numai de contribuția pe care o aduce muncitorul în activitatea cotidiană, ci și de contribuția fabricii, ca organism social, la satisfacerea tuturor nevoilor muncitorului: locuință, servicii sociale, creșe pentru copii, cantine, posibilitatea de a lua masa nu numai la prînz, ci și dimineața sau seara, activități culturale comune pentru familiile muncitorilor, în sfîrșit, un întreg complex de activități care să lege întregul colectiv de uzină. Pot menționa de pildă Uzina de tractoare din Brașov, la care această preocupare este sistematică. Așa se explică de ce mulți muncitori de aici rezistă ispitei de a trece în alte întreprinderi și racolajului. Pentru ei e o mîndrie să spună că lucrează de 15-20 de ani și mai mult la «Tractorul». În schimb, există alte uzine care, deși funcționează numai de 7-8 ani, și-au schimbat în acest rîstimp aproape integral, de cîteva ori, întregul corp de muncitori și tehnicieni. De pildă, «Danubian». Uzina a dispus în cîteva ani de cîteva garnituri complete de muncitori și tehnicieni. Particularitatea acestui proces constă în faptul că nu este niciodată monocauzal. Fluctuația este, prin excelență, un fenomen pluricauzal, la care cauzele de ordin social general se interfează cu multiple motive individuale, ceea ce face atît de dificilă contracararea ei.

— *Cadrele de specialiști sînt supuse și ele acestei fluctuații? Asupra lor acționează alți factori decît acei care acționează asupra fluctuației muncitorilor?*

— La cadrele de specialiști situația este intrucivă diferită, dar și aici există o fluctuație pronunțată. Numeroși specialiști-tehnicieni umblă în derivă de la o întreprindere la alta, sînt cocori cu plecării periodice, în căutarea unui loc mai bun. Motivația este intrucivă diferită, în sensul că specialiștii urmăresc prin schimbarea locului de muncă nu numai cîștigul propriu-zis, ci și îmbunătățirea statutului lor social. Pe de altă parte, mulți specialiști își schimbă locul de muncă din cauza fenomenului de subutilizare a capacității lor. Sociologul Ene Haralambie, în cadrul unei cercetări făcute tot în colectivul nostru, a stabilit într-un mod pregnant aspectele acestei subutilizări a inginerilor. Preferințele lor se îndreaptă de obicei spre activitatea de concepție, tendință foarte pozitivă. Unele întreprinderi mențin un număr mult prea mare de ingineri pentru funcții uzuale în producție, funcții care ar trebui să le îndeplinească oamenii cu calificare medie. Iată ce determină deplasarea unui număr de specialiști. Pe de altă parte, există motive subiective neîntemeiate, care se manifestă la unii dintre cei pe care întreprinderea îi ajută să-și sporească calificarea profesională prin cursuri de specializare, prin schimburi de experiență în țară sau în străinătate. Ca urmare a acestei specializări, evident că respectivele cadre dispun de posibilități mai mari, dar în loc să le folosească în uzina din care au pornit și care i-a ajutat, caută să obțină pentru această specialitate sporită salarii mai ridicate, funcții mai importante, la alte întreprinderi. Aici cred că și reglementările în vigoare sînt deficiente, în sensul că nu creează obligații de continuitate pentru specialiști la uzinele în care s-au angajat să lucreze.

Se observă că deplasarea cadrelor de specialiști se face spre institutele de cercetare științifică sau spre marile întreprinderi care oferă posibilități mai bune de muncă și de creație inginerescă. Pe de altă parte există și o deficiență de ordin obiectiv care întreține tendința de fluctuație, și anume, diferențele în sistemele tarifare dintre diferite ramuri industriale și diferite întreprinderi. Astfel, pentru aceeași muncă de inginer sau de strungar, în două întreprinderi diferite se dau salarii diferite. De pildă, un strungar din aceeași categorie de încadrare este mai bine salarizat în întreprinderile construcției de mașini decît în cele din sistemul Ministerului Industriei Ușoare, ceea ce face ca tehnicienii, maiștrii și muncitorii să aibă o permanență tendință de deplasare.

— *Dacă fluctuația, cu motivele ei obiective și subiective, nu e într-adevăr un rău nece-*

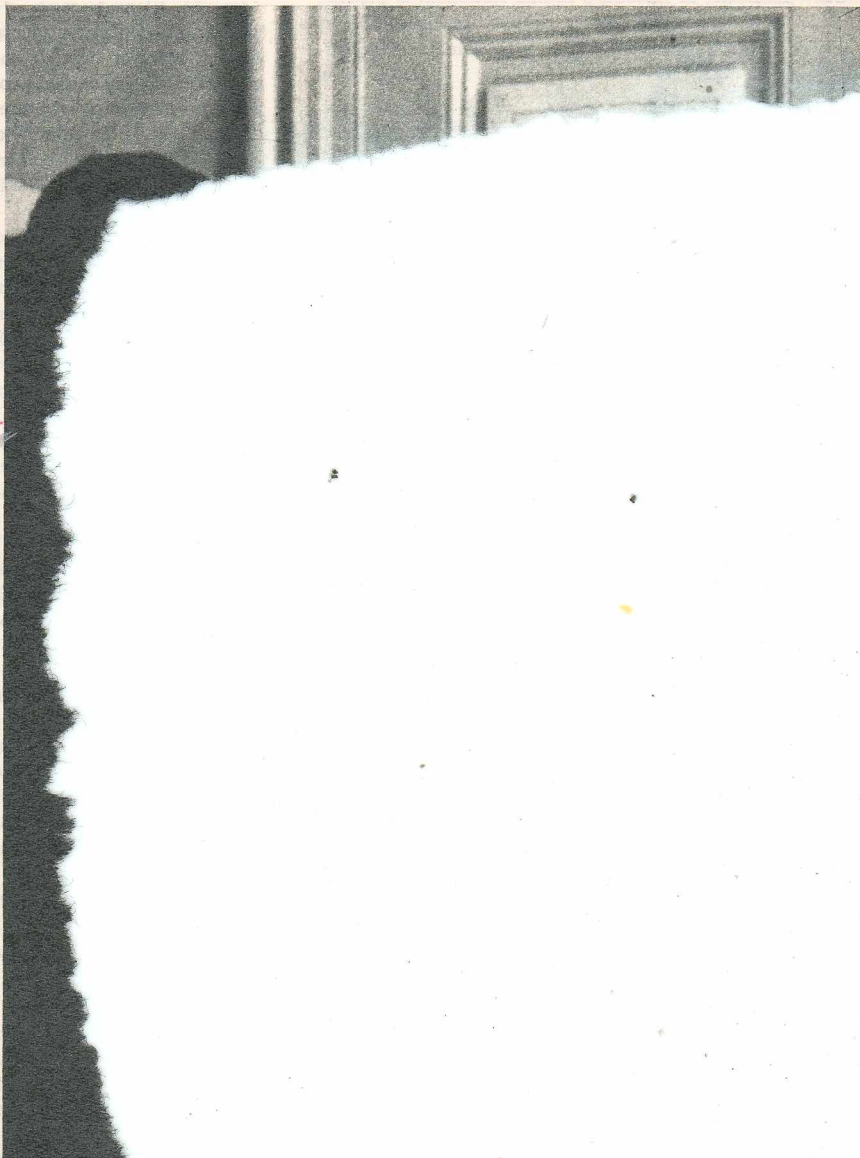
sar, ce măsuri credeți că ar trebui luate pentru frînarea și diminuarea ei?

— Cercetarea noastră ne duce la concluzia că frînarea și diminuarea sînt posibile, chiar necesare. Pentru aceasta există o condiție importantă, și anume, preocuparea comitetelor de direcție pentru analiza particularizată a situației fluctuației. În fond, fiecare întreprindere are fizionomia sa proprie, și cauzele fluctuației sînt de multe ori puternic diferențiate de la o unitate la alta. Cu rețete generale nu se poate combate fluctuația. Există măsuri de ordin general foarte pozitive, și anume:

sporul de vechime acordat prin reglementările legislative recente, care mi se pare un factor de mare importanță pentru îngrădirea fluctuației. Dar, în plus, pot fi luate și alte măsuri de fiecare întreprindere, pentru satisfacerea aspirațiilor și așteptărilor muncitorilor și specialiștilor, pentru crearea condițiilor materiale și socio-culturale ale activității lor în întreprindere, pentru rezolvarea nevoilor lor familiale etc. Concluziile practice trebuie trase deci pe baza analizei localizate.

Interviu realizat de C. BOZBICI

O consecință a fluctuației forței de muncă: permanenta cerere de muncitori, mai ales calificați.

sfârșitul pămîntului la teatrul „bulandra“

de Sanda FAUR

Ei da, orice s-ar spune, stagiunea e hotărîtă să zîmbească. Grijulie cu bietele noastre suflete tăvălite prea din caleafară prin torturile existențialiste ale premierelor de pînă acum, stagiunea a consimțit să-și mai ia din cînd în cînd masca tragică de pe obraz și să și-o lipească pe cea veselă, cu gura pînă la urechi, gîndindu-se, așezat, că prea multă tristețe, ca și prea multă minte, strică. Și așa s-a pornit, la Teatrul «Bulandra», apocalipsul, pe numele adevărat al piesei «Sfârșitul pămîntului». Autor: mult prețuitul nostru scriitor Victor Eftimiu. O comedie cu cîntice. Spuneți-i vodevil, ca pe vremea lui Alecsandri. Spuneți-i musical, ca pe vremea noastră și-a lui «My Fair Lady». Oricum i-ați spune, comedioara aceasta de tinerețe a maestrului (scrisă în 1914), cu muzica aceasta de maturitate (1968) a de asemeni apreciatului nostru compozitor Elly Roman, însemna, în principiu, o promisiune grozavă. Doamne, ce-o să mai vedem! Doamne, ce melodii o să mai fredonăm la plecare.

... mai cred în promisiuni, oricît de frumusețe și, în

Ciocănescu. În actul II a fost ceva mai mult de ris, cînd o doamnă planturoasă, cu turban de fachir în cap și toaletă de cadină pensionată, și-a infruntat într-una inamicii lovindu-i vitejește cu... pîntecul, și cînd toată lumea de pe scenă a căzut pe părțile cele moi. În rest, sala a urmărit induioșată și plină de emoții estetice pantalonașii cu dantele și fundițe roșii ai Elenei Caragiu, care se vedeau tot timpul cam de-o palmă și în întregime doar atunci cînd și-a ridicat fustița pentru a dansa în voie un french-cancan terminat, desigur, tot ca la «Moulin-rouge», cu o căzătură ostenită pe podea...

Da, piesa e o farsă, o comedie ușurică. Maestrul Eftimiu, mai tînăr cu 55 de ani, s-a jucat pe atunci nițeluși, s-a amuzat nițeluși, s-a odihnit scriind-o. Avea dreptul: abia terminase două nestemate: «Înșir' te mărgărite» și «Cocoșul negru». Teatrul «Bulandra» a vrut să-i facă un dar de ziua domniei-sale — maestrul împlinește curînd 80 de primăveri — și, scotocind prin bogata ladă de zestre pe care ne-a dăruit-o, n-a văzut nici «Cocoșul» (pe care îl tot așteptăm de ani și ani pe vreo scenă bucureșteană), nici alte piese, ci doar această comedioară (cu care însuși autorul mărturisește că s-a «impăcat» destul de tirziu). Piesa n-are pretenții, dar nici vulgarități. Nu zemuiește de idei, dar nu are grosimi de spirit. Spectacolul le are însă din plin, și am stat stupefiată să mă întreb cum și de ce s-a putut întimpla aceasta mai ales pe scena Teatrului «Bulandra»...

Am început cu o socoteală simplă: în piesa aceasta joacă o foarte bună și distinsă actriță (care e jenată ca de un corset torturant de grosierități la care e constrînsă și pe care, spre cînstea ei, nu le reușește): Mimi Enăceanu. Joacă plin de zel, acest suculent și prea pușin folosit actor, Mihai Mereuță. Elena Caragiu, o știm, are un farmec fraged și plin de sex-appeal, iar Florian Pitiș e pe drept mezinul răsfățat al scenelor bucureștene. Împreună cu George Stîlu, care e un ofițeraș chipeș ce poate da fiori tuturor liceenelor, ar fi putut face un trio tineresc plin de vervă și haz. Fac dar cît de chinuit, cît de forțat, Doamne! Și ei, și textul, meritau o soartă mai bună și puțin mai bună — să și-o construiască cu propriile lor mers.

... ar de loc, nici muzica. Și mi-am făcut... : compozițiile maestrului Elly Roman celente, dar de fiecare dată cînd se... neam muți de uimire: nu simțea... meni, nevoia lor, nici textul, nici... noi, spectatorii; piesa era astfel... nea diluată, «songurile» acestea... ră nu mai vorbim de felul în care... poate numi cîntat ceea ce mormă... pe scenă (în afară poate de Gh... e-va voce)...

... arte: piesuța aceasta cu un harpa... familia cu zgîrcenia lui acră, dar... spiritism (și poate fi deci convins... nîntului» dacă a zis-o în «ședință»... ache), piesuța aceasta ar fi putut... în serios, dacă era făcută «de adi... e-a sfârșitul pămîntului». Dacă o... spunem, cu distanțare. Nu s-a în... ur, de cele mai bune intenții, re... anca a luat piesa, vai, în serios și... să-bilci, farsă-stil provincie 1914... bună, într-o lună și ceva de repe... eau odinioară turneele de prin tîr... nă mai mult ca treaba de mîntuală, — și negîndite artistic. S-au răzbu... ai tare poate decît meritau cei ce au... te să facă spectacolul. Nu știu însă... artă nu sînt de ajuns doar gîndurile

... bucurie că directorul Teatrului «Bu... ei, a făcut două-trei spectacole intere... atrelor din Berlin-Vest și Düsseldorf... e, își lucrează foarte serios spectacolele,... din țară — și de la conducerea teatrului —... ni de zile. Îl așteptăm cu nerăbdare să re... u de alta, dar pe doamna Lucia Sturdza... mai putem, din păcate, rechema...

lăsați actorii să vină la... comedie

Deliciile comediei
și ale spiritului scăpărător:
Eliza Plopeanu
și Ionescu-Gion
în «Ofițerul recrutor».

Chiar dacă acest domn, englez dar nu cine știe ce distins, George Farquar, nu ar fi fost el însuși ofițer recrutor la vremea lui (adică pe muchia dintre secolele XVII și XVIII) și nu ar fi știut din cea mai proprie experiență cu cît «fierbinte entuziasm» se adunau sub steaguri vitejii ostași ai reginei Anne; chiar dacă nu ar fi avut gura atît de slobodă și spiritul atît de «mal tourné» încît din două replici... trei să fie binișor decoltate; chiar dacă nu ar fi știut să incurce și să descurce atît de clasic un «qui-pro-quo», să travestească în ofițeraș pe domnișoara nefericit amoretată și să potolească la timp elanurile de o virilitate excesivă ale junelui logodnic; chiar dacă n-ar fi făcut toate acestea cu atîta meșteșug, noi tot l-am fi îmbrățișat cu recunoștință.

George Farquar a clamat, cu rezonanțe biblice, pe scena Teatrului Mic: lăsați actorii să vină la mine. Lăsați actorii să vină la comedie. Și ei au venit. Cum am putea noi să nu-l iubim pe Farquar cînd el l-a luat de braț pe Ionescu-Gion, i-a pus mina lui în mina fanfaronului căpitan Brazen, și le-a dat drumul la amîndoi în scenă. Aici, s-a întimplat minunea: Gion, actorul tragic, actorul rolurilor chinuite,

sfișiate de contradicții, Gion a făcut cel mai fermecător personaj de comedie pe care l-am văzut în ultima vreme: cu stil, cu haz, cu nerv, cu stăpînire, cu luciditate. Și primul din cariera sa: de unde se vede că în teatru granițele dintre comedie și dramă sînt inventate de actorii săraci cu harul. A venit apoi Rebengiuc, fără măștile palide și fără zbuciumul ardent al personajelor shakespeareiene, a venit dansînd grațios și dantelat, rîzînd tot timpul sub mustață și de ofițerașul recrutor pe care îl interpreta, și de povestioarele lui de amor, parodiîndu-și cu simpatie personajul, jucîndu-se de-a comedia, amuzîndu-se cu el, primul, de tot ce făcea și spunea în scenă. Pe urmă, a intrat în arenă Ion Marinescu, avînd în buzunarul drept toate culorile grase ale comediei și în cel stîng vitalitatea lui scenică explozivă, le-a amestecat laolaltă, ca și pseudomagul pe care îl interpretează într-o scenă, și la urmă a scos un portret cu pasta cam groasă, violent colorată, dar de o suculență foarte proprie lui. Iar Eliza Ploeanu și-a pus malacof și s-a jucat de-a domnișoara năzuroasă, Tatianna Iekel s-a amuzat făcînd pe țărăncuța credulă dar cu instincte foarte dezvoltate, Furdul a vrut să fie Worthy înamoratul dar a fost tot el însuși (cu cit farmec cuceritor știe însă Furdul să fie totdeauna Furdul), Irina Petrescu s-a străduit cu inteligență să fie feminină și cînd purta pantaloni și mustăcioară de ofițer, și toată lumea a ris și s-a veselit, iar deasupra tuturor a răsunit hohotul sonor al regizorului Valeriu Moisescu care — să-i dăm Cezarului ce e al Cezarului — a orchestrat toată această întîlnire de zile rare a echipei Teatrului Mic cu comedia, și a făcut-o cu știuta-i fantezie debordantă. Dar spectacolul pare să aibă răsuflarea scurtă, să nu țină la o cursă mai lungă: după ce tot actul I ne-a ținut în mînă și ne-a făcut să ridem unde a vrut și cit a vrut, în următorul totul obosește, desenul regizoral își pierde conturul, actorii — tonusul vital, acțiunea lincezește, hazul se pierde pe drum.

De unde se vede că pînă și fericirile de pe scenă sînt trecătoare...

film

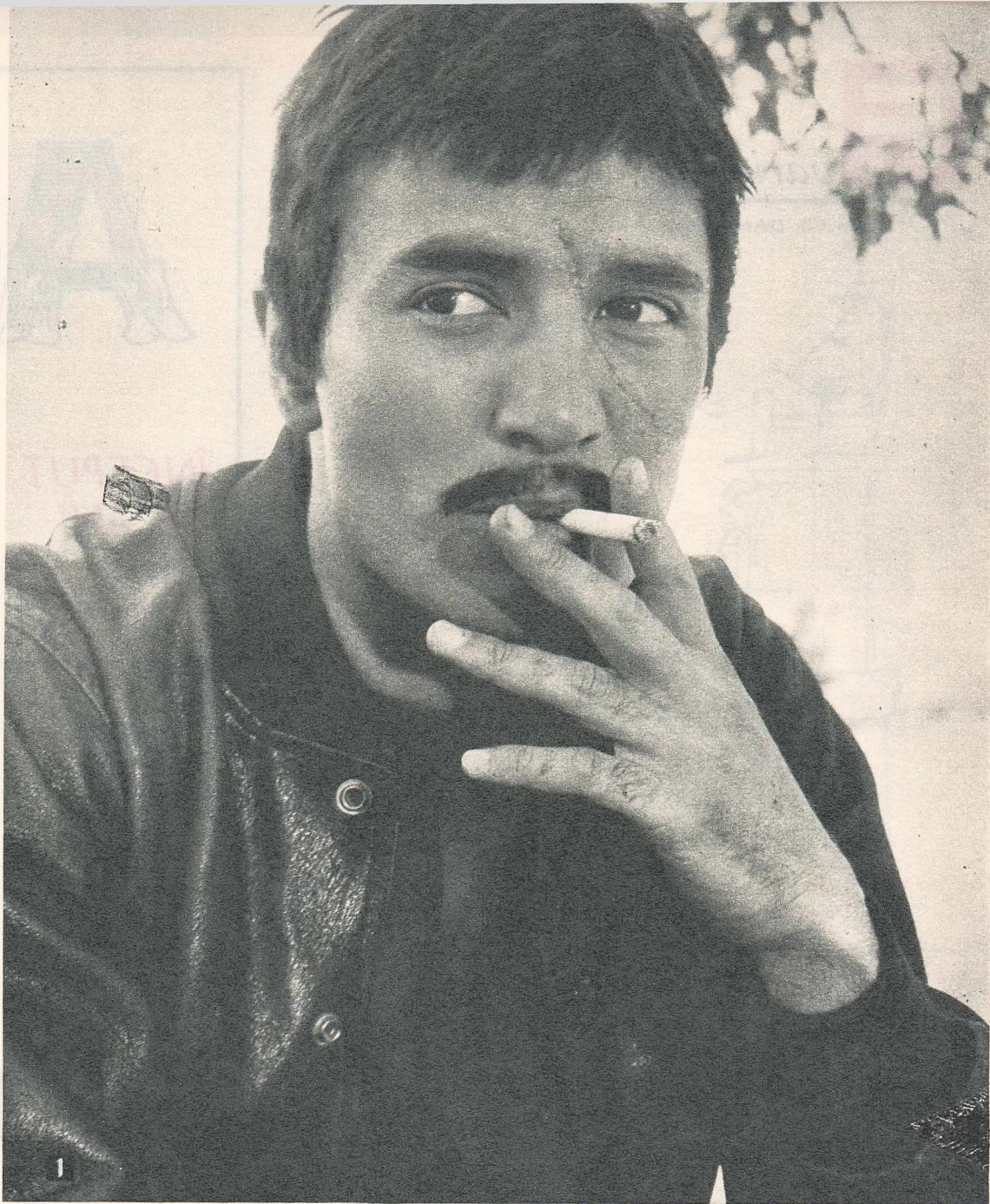
PE
PLATOURILE
LUMII

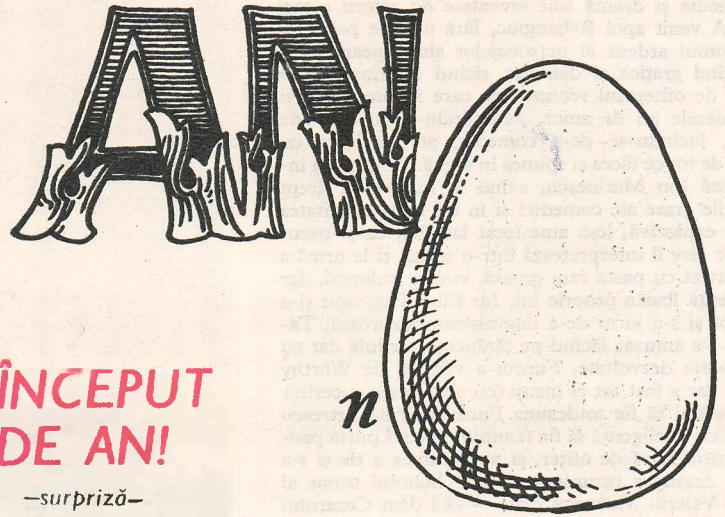
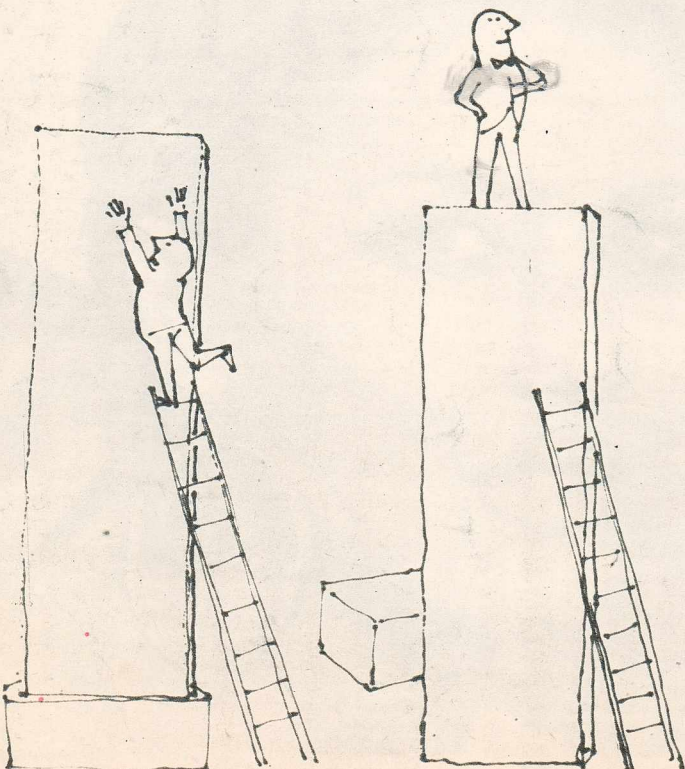
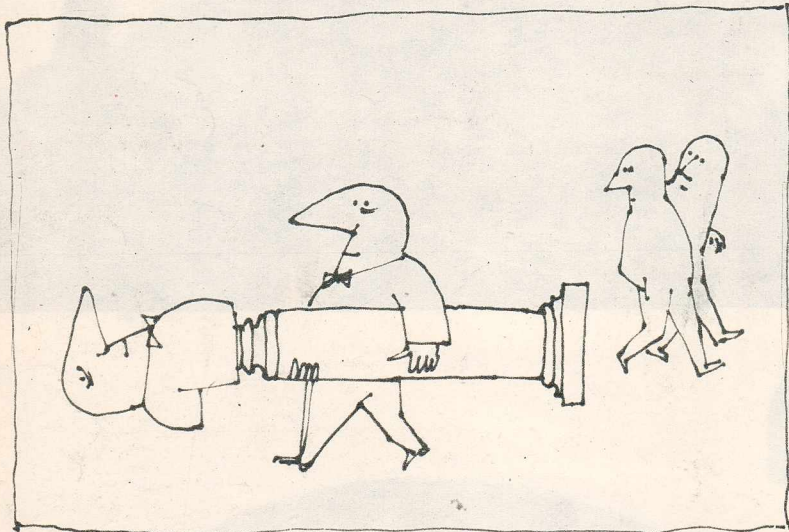
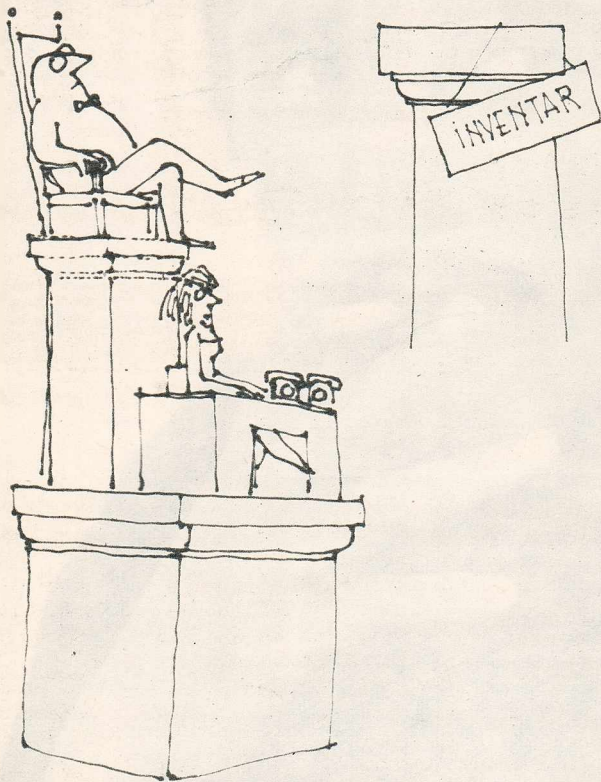
SUB SEMNUL LUI MONTE CRISTO

Un nou Monte Cristo la orizont. Nu tocmai fidel celebrului roman, avînd în vedere că acțiunea se petrece doar cu vreo 20 de ani în urmă. Cineastul André Hunebelle (autorul lui «Fantomas») nu s-a atins însă de punctele-cheie ale acțiunii: evadarea, aflarea comorții, răzbunarea (după cîte am înțeles, se pune mare preț pe acest capitol). De asemeni a împins către noi, oameni ai lui 1969, tot romantismul care mai este în stare să ajungă pînă la noi. Nu s-a îndurat însă să nu picure pe ici, pe colo și puțin umor.

Pentru rolul lui Edmond Dantes a fost solicitat actorul de teatru Paul Barge (foto 1). Iubita, mai mult sau mai puțin credințioasă, este interpretată de o tînră speranță a filmului francez, Anny Duperey. În restul distribuției: Michel Auclair, Claude Jade (foto 2), Pierre Brasseur, Raymond Pellegrin, Paul le Person, Jean Saudray.

Foto P.A.C.,
SIRIUS
CONSORTIUM
PATHE

ÎNCEPUT DE AN!

—surpriză—

Fiti atenti cum folositi... anul

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						N		N	N
						I	T	I	T
						T	U		E
							A	R	A
							E		
							A	E	
								R	P

ORIZONTAL: 1) INVITAT LA MASĂ (od.) — VORBĂ „SĂ FIE! 2) ONOMASTICĂ LA ÎNCEPUT DE AN — Unu întors! 3) SE ÎNCURCĂ DES — Apărut. 4) EXISTĂ — FLUVIU SCANDINAV. 5) SÎNT ME-REU ÎN PRIMELE RÎNDURI. 6) Anul trecut... invers! — TEU — A MERGE CU PLUGUL. 7) 500 la arabi — Țesătură artistică. 8) Început de an. 9) Fluviu spaniol — Culoare la cărți. 10) CULTIVATORI DE IN — SURPRIZĂ!

(fam.). 2) Și-a găsit nașul! 3) Nu se spune — TEI! 4) ORĂȘEL ÎN ECUA-DOR — Riu în U.R.S.S. 5) Diminutiv feminin — POARTA FEROVIA-RILOR. 6) Marcă de lamă de ras. 7) INIȚIALE ÎN INIȚIERE! — Accesoriu birjăresc. 8) Dumneata, mai intim — Acelea (pop.). 9) SE FACE DUPĂ PLOAIE — Eră! 10) Zeci și zeci — FACE MUZICĂ.

B. BOLTEANU

VERTICAL: 1) LA ÎNCEPUT DE... ALFABET — N-ARE MULȚI ANI

Dicționar: UME, TSA, TER, TE-NA, UEN.

Dezlegarea jocului «PRETEXTE DE ANUL NOU» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) FERICIRE — BAL. 2) URARE — ETERNA. 3) REVELION — AUT. 4) C — ASAN — ANDA. 5) UIS — RAU — AULA. 6) LL — NE — SIMT — M. 7) IAPA — POLEITE. 8) TUL — CURAT — ET. 9) A — ORAS — R — ORE. 10) SCURTI — SUMA. 11) NEO — NINGE — AL. 12) SANIE — GERILA.

Dezlegarea jocului «REVELION 1969» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) DISPOZIȚIE — T. 2) ARTIFICII — OR. 3) TOAST — ÎM — IRA. 4) IZ — CAL — BUHAI. 5) NICO — UM — NASA. 6) I — OTELARI — EN. 7) PLU-GUSORUL. 8) ROIRE — ISER — C. 9) AINI — ONT — ASA. 10) VAD — APA — BRAD. 11) AN — ORA — TRICO. 12) SARMALUTE — IU.

(IV) muzica ușoară românească în ritmul vieții de azi

de George SBĂRCEA

O dată cu Ion Vasilescu, muzica ușoară românească își afirmă, cu o deosebită vigoare, originalitatea, un stil propriu, independent de melodiile și stilurile străine ale genului. Compozițiile lui — tangouri, valsuri, cîntece pline de antrenul veseliei și al dragostei de viață, în același timp însă și de melancolia reflexivă specifică sufletului nostru — sînt primele mărturii artistice ale simțirii românești în acest domeniu, o mică antologie muzicală a Bucureștiului, cu pietrele clădirilor lui vechi și cu zidurile tot mai îndrăznețe ale noilor construcții, cu grădinile și parcurile străbătute de tineretul care încheagă pe aleile lor idilele de-un anotimp, cu bulevardele străjuite de lungul șir al teilor și platanilor. Vasilescu a îndrăgit viața adunată în acest oraș, i-a descifrat simțirea și emoțiile, cîntîndu-le așa cum nimeni n-o făcuse pînă la el. A fost un artist desăvîrșit pe tărîmul activității sale, asimilînd din muzica ușoară tot ce era adecvat personalității lui de creator, spre a îmbălsăma cu melodii genose sufletul ascultătorilor.

Unul din izvoarele inspirației sale a fost folclorul și, într-un autointerviu publicat de ziarul «Rampa» în 1941, el mărturisea că din melodia populară Pleacă badea la pădure a extras și dezvoltat piesele sale, de largă răspîndire, Glasul roților de tren, Cînd vrea ceva fetița ta, Cu lăutarii după mine și altele.

Exemplul lui l-au urmat mulți compozitori de la noi, dintre care cîțiva au activat, concomitent cu Ion Vasilescu și adesea colaborînd cu el, la crearea unui stil original în muzica ușoară românească.

S-A ÎNVECHIT ROMANȚA?

Este titlul, fără semnul întrebării însă, al unei piese mai recente a lui Gherase Dendrino, care exprimă parcă însăși muzica acestui compozitor, pe cit de fertil, tot pe atît de variat în melodiile sale. Stăruie în ele, de-a lungul unei activități creatoare de peste trei decenii — valsul său lent *Mai spune-mi că nu m-ai uitat* a apărut în 1934, așadar chiar în anul cînd Ion Vasilescu își începea cariera în muzica ușoară! — struna lirică a romanței, a «cîntecului» lăutăresc sau popular. La data aceea, maestrul Dendrino era dirijorul Teatrului «Cărăbuș» al lui Constantin Tănase, unde a rămas pînă în 1946, cînd a devenit prim-dirijorul Teatrului de operetă din București. El a scris o mulțime de melodii, dintre care *Cine mi-e drag mă așteaptă*, *Drum bun*, *Să nu ne despărțim*, *Fă nani, pușorul meu*, *Vor trece anii*, *Să nu te superi dacă plîng*, *Poate cînti și tu aceeași melodie*, *Tinerete*, *Cînd trandafirii înfloreau*, *Cale lungă, drum de fier*, *Cînta o mandolină*. Tangoul de demult nu sînt numai cîntece intrate în repertoriul de durată al interpreților de muzică ușoară, ci alimentează cu seve sănătoase formele în care își toarnă inspirația cîțiva timp compozitorii din generația lui și din aceea care i-a urmat.

Gherase Dendrino ocupă un loc important în zămislirea și dezvoltarea muzicii ușoare românești. Dacă Ion Vasilescu a

creat tangoul nostru și a inzestrat spectacolul de revistă și estradă cu o muzică proprie, care ne aparține ca respirație și emoție, Dendrino a fost creatorul — în ultimele decenii — al operetei naționale. Legat printr-o simțire adîncă de tradițiile «operetei» mai vechi din țara noastră, el a folosit figura și muzica lui Ciprian Porumbescu, autor în 1882 al primei operete românești *Crai nou*, pentru partitura sa complexă *Lăsați-mă să cînt* (1954), care, la fel cu a doua sa operetă, *Lysistrata* (1960), a trecut pentru întia oară granițele țării, fiind prezentată în mai multe capitale străine și impunînd atenției generale prezența noastră și pe scena muzicală ușoară europeană. «În dansul de iele al sunețelor acestui compozitor — scria un cronicar străin care auzise operetele lui Gherase Dendrino — de o inepuizabilă invenție melodică și stăpîn pe meșteșugul său, urechea noastră desprinde originalitatea muzicii românești, care nu delectează doar urechea, dar și emoționează».

«SLAGĂRUL» ROMÂNESC PESTE HOTARE

O dată cu *Nu mă uită* și alte piese ale lui Ion Vasilescu, cîțiva compozitori din aceeași generație sau mai tineri au cucerit și ei publicul străin. Unul din ei a fost Elly Roman, care a lansat în 1931 tangoul-romanță *Ilona*, publicat și în cîteva versiuni străine,

o melodie lirică, «contagioasă», cu o nuanță nostalgică în desenul ei capricios și cu textul simplu, accesibil oricui. Trăsăturile acestea au rămas pînă azi în muzica lui Elly Roman, deși scriitura lui a devenit tot mai densă, mai controlată artistic, fără s-și pierdă contactul spontan cu auditorii. Multe din compozițiile lui mai vechi, ca *Două viori*, *Gîndește-te la mine*, și foxtrotul *Nu mai plînge, Baby* — unul din succesele mari ale primului Festival internațional de muzică ușoară «Cerbul de aur» de la Brașov, organizat în 1968, la nivel mondial, de Radioteleviziunea română — sau cele noi, între care *Primul*

ghiocel, *prima iubire*, *Panseluțe*, *albăstrele*, *Tropa-tropa*, *Ada-Kaleh*, *În tot ce e frumos pe lume*, *Ca-n prima zi* și romanța *De fi-ar spune poarta ta*, alcătuiesc un bogat capitol al muzicii ușoare românești, asimilat cu simpatie de masele largi de ascultători din țară și, adeseori, și de peste hotare.

De altfel, fenomenul de răspîndire tot mai rapidă a creațiilor de muzică ușoară ale compozitorilor noștri se datorează, pe lingă vehicularea lor de către radio și disc, în multe cazuri caracterului lor original, temelor

(Continuare în pag. 20)

Unul din tangourile de mare succes ale lui Ion Vasilescu, lansat de Constantin Lungeanu și Virginica Popescu.

MARELE SUCCES
din COMEDIA MUZICALĂ
ALHAMBRA FILMEAZĂ
LANȘAT DE
VIRGINICA POPESCU
și DI. C. LUNGEANU

VREI
SĂ NE ÎNTĂLNIM
SĂMBĂTĂ
SEARA?

TANGO
MUZICA:
ION VASILESCU
TEXTUL:
N. VLADOIANU
N. CONSTANTINESCU

EDITURA ARMONIA BUCUREȘTI STR. COM. TR. 14

UN SECOL ȘI JUMĂTATE DE MUZICĂ UȘOARĂ ROMÂNEASCĂ

**Urbirea-i
doar o glumă**
SLOW-FOX DE
Mișu Iancu
CUVINTE *Retre Andreescu*

EDITURA ARMONIA BUCUREȘTI STR. COLȚEI 15

▲
Mișu Iancu,
un reprezentant
înzestrat
al creației actuale
de muzică ușoară românească.

și coloritului lor autohton. Fie că la baza lor stă romanța sau utilizează un anumit tip folcloric, fie că au doar o amprentă de inedit ce ne aparține prin simțirea pe care o degajă, ele trezesc tot mai des interesul publicului de pe alte meridiane: *Lalele* de Temistocle Popa s-a publicat în aproape zece țări, *Prieten drag* de Radu Șerban este difuzat continuu de numeroase posturi de radio de pe continent, citeva din melodiile lui H. Mălineanu și George Grigoriu au fost popularizate și peste hotare de filmele românești a căror muzică au compus-o, așa cum — cu peste trei decenii în urmă — tangoul-romanță *Marcitta* de Eugen Seno-Ionescu a figurat în repertoriul citorva mari orchestre tipice de tangou-argentinian ale vremii, între ele și ale lui Eduardo Bianco sau Juan Llossas.

După ce împrumutase timp îndelungat de la alții, muzica ușoară românească, intrată în faza majoratului său artistic, a început să dea la rindul ei altora, din bogățiile proprii: piesele *Nu mai plînge*, *Baby* de Elly Roman, *Nici o lacrimă* de Ion Cristinoiu, *Prima chemare* de Paul Urmezescu, *Ploaia și noi* de V. Vasilache-junior au apărut sau sînt în curs de apariție la marea editură Salabert de la Paris.

MELODII, COMPOZITORI ȘI NOUȚATE

Să le înșiri pe toate și să-i menționezi pe toți compozitorii, cu autorii lor de texte — mereu criticați, mereu hărțuiți, deși unii din ei au scris de atâtea ori și versuri frumoase — este cu neputință. A făcut-o într-o carte de vreo două sute de pagini, recent apărută (*Parada muzicii ușoare românești*, Editura muzicală, 1968), compozitorul Edmond Deda, care activează și ca profesor al clasei de muzică ușoară la Școala populară de artă din București. Este impresionantă, în adevăr, «parada» prezentată de Edmond Deda, care recapitulează cronologic evoluția muzicii ușoare din țara noastră, cu citeva incursiuni utile în istoria, tehnica și estetica unei arte pe cit de gustate pe atît de puțin analizate pînă acum. Impresionantă pentru numărul mare al pieselor originale, ca și pentru numărul mare al compozitorilor.

Unul dintre ei, Nicolae Kirculescu, a adăugat repertoriului contemporan de cin-

*O melodie
de Nicolae Kirculescu,
care a cunoscut
un frumos succes
în comedia muzicală
«Luna știe, dar nu spune».*

CEI MAI BUNI COMPOZITORI

**UN PIC DE
NOROC**
(SLOW)

Din comedia muzicală

„LUNA ȘTIE
DAR NU SPUNE”

Muzică și Text:
N. KIRCULESCU

36
Tel.
33830

sk

CEI MAI BUNI AUTORI

CELE MAI FERMECĂTOARE MELODII

COMITURASTIMILANZKIR-HI-COMI-HI-MI-ZODSEL-HI-MI-MI-CR

▲ **Compozitorul Gherase Dendrino, care a îmbogățit muzica noastră ușoară cu melodii fermecătoare, creînd și opereta românească.**

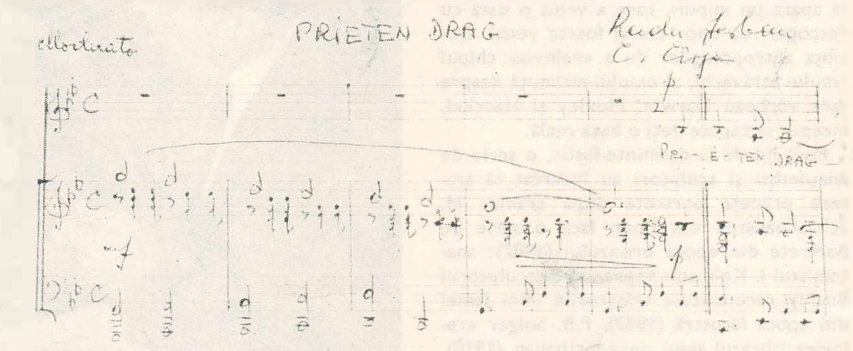
tece — așa cum au făcut-o Petre Andreescu, Nell Martini, Mircea Bosinceanu — titluri ca *Ploua în seara-aceea, doamnă, Parc-a fost ieri, Nu te pot uita, Prima poezie, Culori, culori* și romanța *Inimă, de ce nu vrei să-mbătrânești*. H. Mălineanu a realizat o neașteptată fuziune între folclor și muzica de dans prin *Marinică, Garofița, Hop-ș-așa, Alunița, Înflorește țara mea* sau romanțele *Am început să-mbătrânesc și Aș vrea iar anii tinereții*: sînt, poate, printre cele mai bune, mai interesante, mai temeinic lucrate artistic bucăți ale muzicii ușoare românești din ultimele două decenii. Aurel Giroveanu a compus cîntece îndrăgite de public, ca *București, București, Vino pe aleea trandafirilor, Joc și cînt, În amurg, Cîntecul străzii, Ochi frumoși, somn ușor, Mai mult decît sufletul tău și Am strîns toamnă după toamnă*: multe din ele răscolesc afecte mai adînci în ascultător, fiindcă se hrănesc dintr-un fond popular și lăutăresc mereu tînăr. Mișu Iancu este autorul unui foxtrot, *Iubirea-i doar o glumă*, care, acum treizeci și cinci de ani, a cunoscut o vogă de lungă durată; alte piese ale lui, lucrate cu migala artistului conștient de rostul său, sînt *Șoferul de la ONT, Cîne știe unde-i centru-n București, I-auzi o melodie, Drag mi-e badea, bădișor, Aș vrea să cred tot ce-mi spui tu, Pentru nimic în lume* și admirabilul prin nobilul sentiment de melancolie ce-l conține *Trec de-a lîngul amilor și cîntecul mele*. Emanuel Ionescu, care a debutat cu o romanță intrată de mult în folclorul urban, *Trece-un car cu boi pe drum*, vedește o rară invenție melodică în bucățile sale *Din cioburi de iubire, Pe strada mea e toamnă iar, Băsmăluța, Să uităm, Intră lună pe fereastră*. Marius Mihail (1926—1955) s-a stîns prea de tînăr spre a putea continua ceea ce începuse cu atîta elan, lăsîndu-ne melodiile *Să dansăm, Braț la braț cu primăvara, Aștept mereu, Ioană cu părul bălai și Picături din cer*. Radu Șerban, a cărui piesă *Prieten drag* a fost laureată cu Marele Premiu al Festivalului de muzică ușoară românească de la Mamaia (1966), este autorul cîntecelor *Lină, Cătălină, S-a întîmplat într-o gamă, Frumos ești București, Un minut, Pomul cu vrăbii, Pe strune de chitară, La un pas de fericire, Preu tîrziu, Două rîndunici*, ca și al muzicii cîtorva filme românești. Vasile Veselovschi s-a afirmat cu *Spune-mi ce să fac să-ți plac puțin, Dac-ar fi, ce bine-ar fi, Ne cheamă ritmul să dansăm, Copăcel și Cînta un matelot*. George Grigoriu este compozitorul multor succese, între care *Serenada tinereții, Polca dragostei, Mărunița, Spre soare și De-ar fi să mă mai nasc o dată*, care mărturisesc o fantezie variată și vigoare a expresiei. Temistocle Popa

▲ **Compozitorul Temistocle Popa, a cărui melodie «Lalele» a cunoscut o largă răspîndire în multe țări.**

▼ **Compozitorul Eugen Seno-Ionescu, autorul unui tangu românesc de circulație mondială: «Marcitta».**

Primele măsuri, în manuscrisul lui Radu Șerban, din piesa laureată la ediția din 1966 a Festivalului de muzică ușoară românească de la Mamaia: «Prieten drag».

s-a înscris definitiv în rîndurile compozitorilor cu o personalitate bine definită, după *Lalele*, cu *Un băiat cînta, Onești, Turturele și Olimpiada tinereții*. Florentin Delmar, dacă n-ar fi decît autorul *Serenadei-twist* — un «slagăr» cu îndelungate ecouri în masele largi — și tot s-ar afla în prima linie a creatorilor genului. Noru Demetriad a cunoscut succese repetate, îndeosebi cu melodiile *Doi ochi frumoși, Ninge, Albăstrele, Clipa de atunci și Mamaia, au revoir*. Eugen Teger și-a surprins auditorii cu cîntece mereu antrenante, făurite cu artă de giuvaer, printre care *Trenuleț de Snagov, Cu sînușta, În fiecare cîntec, Pe Valea Oltului și Oglinziile mării*. Sile Dinicu, pe lîngă activitatea sa ca pianist și dirijor al Orchestrei de estradă a Radioteleviziunii — o prestigioasă formație, care sprijină pe compozitorii noștri — este autorul unor melodii de frumoasă tinută artistică și de bogată inspirație melodică, ca *Seri la malul mării, Nopti cu lună-n București și Dincolo de zîmbetul tău*. Gelu Solomonescu, pianist excelent și dirijor permanent al Teatrului «Constantin Tănase», a compus — printre altele — și piesa foarte populară *Nu-ți șade bine cînd plîngi*. Richard Stein, din generația răsărită la imboldul

și exemplul lui Ion Vasilescu, a cunoscut prin compoziția sa, *Sanie cu zurgălăi*, celebritatea mondială, deși manifestarea lui creatoare cea mai valoroasă rămîne melodia *Plîng, fiindcă mai iubesc*. Ștefan Kardoș a compus *E toamnă iar*, tangu uitat prea curînd, în pofida notei lui de gravitate care îi împrumută emoție și adîncime. Mauriciu Vescan este autorul răspînditului vals *În Bucureștiul iubit*. Paul Urmuzescu afirmă o personalitate bine înzestrată profesional pentru un gen pe care îl cultivă cu pricepere, finețe, cu discreție și cu simțul rar al poeziei: *Mica uvertură, Primii fulgi de nea, Prima chemare, La anii mei și Marea cîntă* nu sînt decît cîteva dovezi ale unui talent ce se impune cu tot mai mare hotărîre.

ȘI O STRUNĂ NOUĂ...

Struna pe care Paul Urmuzescu o atinge în creația sa de muzică ușoară este aceea a Muzei serioase. Are ea acces în domeniul mai febril, mai puțin sever al genului distractiv? Au demonstrat-o mulți compozitori de muzică simfonică, bunăoară Laurențiu Profeta: *Tangoul de-altădată* e o piesă delicată, sugestivă, inteligent conce-

pută, iar *Cînticile țigănești*, pe versurile lui Miron Radu Paraschivescu, sînt o înaltă simbioză artistică între «ușor» și «greu», realizată cu exigența strictă a muzicianului calificat.

Îmbinarea de cunoștințe profesionale temeinice și inspirația melodică proprie genului ușor se manifestă și în creația altor compozitori: Alexandru Imre, dirijorul orchestrei «Electrecord», Constantin Bîrsan, Petre Firulescu, Constantin Alexandru (Ramon Tavernier), Adalbert Winkler, Viorel Doboș, Ludovic Dizzi, Florin Bogardo, Ion Cristinoiu, Richard Bartzer. *Visare (Un cîntec de dor)* a fost compus de Hilda Jerea, care aparține muzicii zise «serioase», fără ca incidentala ei colaborare cu muzica distractivă să-i fi știrbit prestigiul de muziciană. Alexandru Mandi a compus melodia cărora le-a scris singur textul (*Vintule, Glasul tău, Venise vremea*), indicînd un drum ideal pentru creatorii genului. Camelia Dăscălescu a obținut cu *Aminiri, aminiri* un succes pe care îl visează oricare compozitor în acest domeniu, atît de capricios dar totdeauna atît de generos cu artiștii sinceri, inspirați, legați puternic de ritmul vieții.

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE

Este aici o mică «taină» a artei, legătura aceasta a artistului creator cu viața timpului său: cel ce îi deslușește pulsația, preocupările, aspirațiile, gustul pentru un anume tip melodic, dăruie publicului lucrări care sînt acceptate spontan. Originalitatea izvoară în primul rînd din identificarea compozitorului cu vremea sa, cu oamenii în mijlocul cărora trăiește și cărora li se adresează. Dimpotrivă, imitarea, preluarea fără noimă a formelor, ritmurilor, intonațiilor altora condamnă creația la un succes superficial — sau nici atît — și, firește, la repedea ei uitare.

Că muzica ușoară românească și-a aflat, după un secol și jumătate de existență, drumurile proprii o dovedește creația lui Ion Vasilescu, Ionel Fernic, Gherase Dendrino, Alexandru Leon, Johnny Mîrea, Elly Roman, Nicolae Kirculescu, Petre Andreescu, H. Mălineanu și a altor alți compozitori de azi, ale căror melodii durează, revin mereu în repertoriul interpretilor vocali și instrumentali. Ei au găsit *tonul* ce ne este specific, au găsit acea respirație caracteristică datorită căreia muzica unui popor diferă de a altuia. Tinerii, care îmbină adesea, cu intuiția artei, ritmurile străine și melodia de rezonanță populară, evoluează, căutînd și experimentînd — ceea ce este inerent oricărui gen de muzică — spre o afirmare tot mai hotărîtă a stilului care ne aparține și ne definește. Dacă, de atîtea ori, ei își mai asaltează ascultătorii cu lucrări cărora le lipsește melodia, spontaneitatea inspirației, căldura comunicării, se datorează în mare parte tocmai încercărilor lor de a realiza *noul*.

Noul se află însă — și în muzica ușoară, ca în oricare altă artă — în însăși viața oamenilor. În sensibilitatea și simțirea celorla despre care Ion Vasilescu mărturisea mereu: «*Scriu pentru cei care vor să cînte, pe înțelesul lor și pentru inima lor*».

Cuvintele maestrului au pentru creatorii noștri de muzică ușoară valoarea unei devise!

CHIPURI DE PESTE VEACURI

Reconstituirea chipurilor umane din trecutul îndepărtat — domeniu în care există cercetări românești valoroase — ne oferă surprinzătoare «fotografii» ale stră-strămoșilor noștri...

de Dan LĂZĂRESCU - fotografii de O. ARCADIE

Sînt vreo cinci ani de atunci. Centrul de antropologie din București a fost solicitat pentru o investigație mai puțin obișnuită: cei ce studiază aici craniile și scheletele unor oameni care au trăit cu milenii în urmă erau rugați să ajute la identificarea osemintelor pictorului Ion Andreescu. Ce se întâmplase? Artistul murise în 1882 la mănăstirea Țigănești de lângă București, unde avusese o mătușă călugăriță. După șapte ani, cum cere datina, osemintele au fost deshumate și îngropate împreună cu altele. Acum era nevoie să fie identificate spre a fi înmormintate la locul de cinste care se cuvine unui pictor de valoarea lui.

Misiunea i-a fost încredințată doctorului Dardu Nicolaescu-Ploșșor (fiul regretatului arheolog). Cînd și-a început cercetările, el știa doar că e vorba de un bărbat decedat în urmă cu vreo opt decenii, în vîrstă de 32 de ani. Și atât. La început lucrurile au mers relativ ușor: după anumite date îndeobște cunoscute a fost identificat un schelet de bărbat. Mai dificilă a fost stabilirea vîrstei. Aici, dr. D. Nicolaescu-Ploșșor a aplicat o metodă la elaborarea căreia a adus o contribuție însemnată: este vorba de aprecierea vîrstei după dinți, evaluîndu-se coeficientul de masticție (forța cu care se apasă pe un dinte) și gradul variat de uzură, și luîndu-se în considerare faptul că dinții apar la etăți diferite.

Trecînd apoi la analizarea întregului schelet, cercetătorul a stabilit — după gradul de dezvoltare a locurilor de «prindere» ale mușchilor solicitați la mers — că e vorba de un om care umbla mult pe jos. Firesc: Andreescu, pictor peisagist, rătăcea îndelung pînă își găsea subiectul ce-l așternea pe pînză. Totuși aceste date nu erau suficiente. Mai lipsea o probă, cea mai edificatoare: reconstituirea.

Atunci s-a cerut sprijinul doctorului Cantemir Rîșcuția de la Institutul medico-legal. Medic antropolog și totodată sculptor, d-sa se dedicase de cîțiva ani unei munci foarte migăloase dar pasionante: reconstituirea chipurilor omenești din trecut, pornind de la craniile acestora. Împreună cu dr. D. Nicolaescu-Ploșșor, el refăcuse figura unei femei care trăise pe teritoriul țării noastre în urmă cu 5300 de ani (în neolitic), cunoscută azi sub numele de «femeia de la Boian-Vărăști».

Așadar, dr. C. Rîșcuția a pornit să reconstituie chipul lui Andreescu. Cînd a fost gata, surpriză! Fața semăna foarte bine cu autoportretul pictorului, în afară de un detaliu: fruntea, în reconstituirea plastică, era ceva mai teșită decît în portret. O infirmare a lucrării executate de antropologi? Așa părea. Dar criticul de artă Radu Bogdan le-a arătat o fotografie a lui Andreescu, făcută cu vreo patru ani înainte de moarte. Pe cartonul fotografiei obrazul pictorului arăta exact, pînă în cele mai mici detalii, ca în sculptura doctorului Rîșcuția! Explicația este simplă: privindu-se în oglindă cînd

picta, Andreescu își vedea chipul dintr-un unghi din care fruntea părea mai înaltă...

CONFIRMARE ANTEDATATĂ CU... NOUĂ SECOLE

Oricine vede un craniu își pune — adesea involuntar — întrebarea: cum arăta acest om? Cu atît mai mare e curiozitatea unui specialist în anatomie sau în antropologie cînd are în față scheletul unui individ care a trăit cu mii și mii de ani în urmă. S-a observat demult că există unele relații între craniu și figura omului, dar pentru a se trece la reconstituiri a trebuit ca știința morfologică să se maturizeze, a trebuit să se impună ideile evoluționiste și — firește — să apară un impuls, care a venit o dată cu descoperirea unor craniii foarte vechi. Dorința antropologilor de a «reînvia» chipul omului străvechi, al omului-maimuță despre care vorbeau Darwin, Huxley și Haeckel, începea să capete deci o bază reală.

Pornind de la oseminte-fosile, o serie de anatomici și sculptori au încercat să traseze primele portrete după craniu: H. Schaaffhausen din Bonn face o serie de portrete din epoca bronzului (1887); anatomistul I. Kolmann împreună cu sculptorul Buchly reconstituie trăsăturile unei femei din epoca lacustră (1889), F.B. Solger «reînvie» obrazul unui neanderthalian (1910).

Mai tîrziu, aceste reconstituiri intră în aria de preocupări ale antropologilor și de-a lungul anilor, pînă în zilele noastre, oameni de știință ca R. Martin și M. Boule (Franța), A. Schultz (Elveția), E. von Eickstedt, F. Weidenreich și G. Heberer (R.F.G.), Mac Gregor și Gregory (Anglia), H. Ullrich (R.D.G.), W.M. Krogman (S.U.A.), C. Rîșcuția (România) au realizat reconstituiri valoroase, unii dintre ei contribuind cu idei noi la metodică refacerea chipurilor omenești după craniile.

Printre cei care au adus o contribuție considerabilă la această știință (căci astăzi reconstituirea este nu numai o artă, dar și o știință) se numără și antropologul sovietic Mihail Gherasimov. Timp de 20 de ani, zi de zi, el a studiat capete omenești în morga Lefortovski din Moscova și a ajuns la stabilirea unor corelații între oasele craniului și țesuturile moi ale capului, corelații considerate în prezent ca adevărate standarde. Este vorba de o serie de tabele după care se determină forma și grosimea țesuturilor moi pentru multe tipuri de obraz. Cu ajutorul lor, Gherasimov a realizat, în ultimele trei decenii, numeroase reconstituiri care i-au adus o binemeritată faimă internațională. Prima din această serie de reconstituiri — dintre care unele sînt de-a dreptul senzaționale — este cea după craniul lui Iaroslav cel Înțelept, marele cneaz al Kievului (1019-1054).

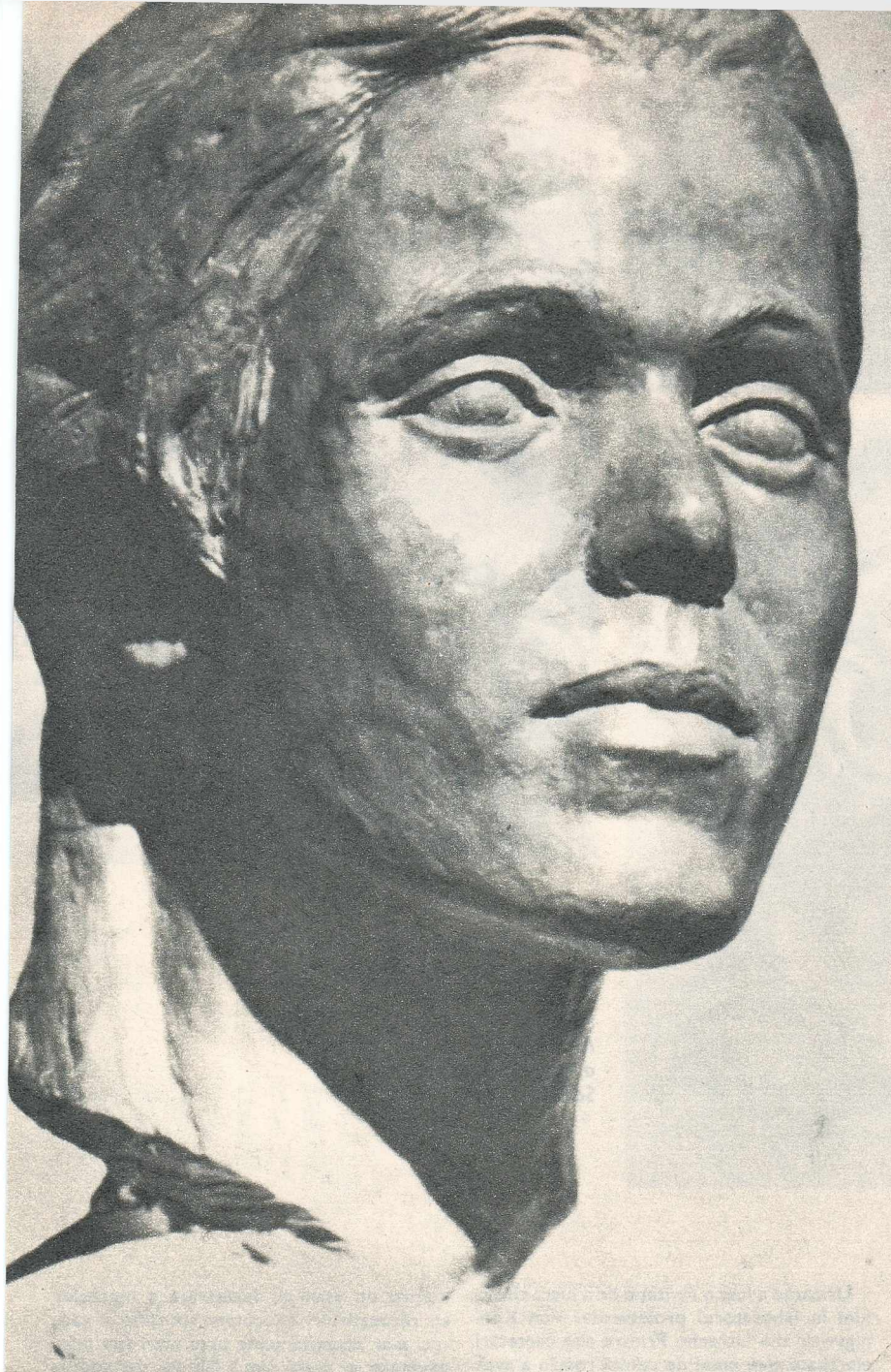
...Era în 1939. În catedrala Sf. Sofia din capitala Ucrainei, un grup de istorici a procedat la deschiderea mormîntului lui Iaroslav. Toți doreau să cunoască însă și

Ore întregi, dr. Cantemir Rîșcuția «se întreține» cu craniul micului pithecanthrop cunoscut sub numele de «Copilul de la Modjokerto», căutînd să-i regăsească trăsăturile.

Portretul pictorului Ion Andreescu, reconstituit de dr. Rîșcuția în colaborare cu dr. D. Nicolaescu-Ploșșor.

Tulburătorul chip al femeii de la Boian-Vărăști. Ea a trăit pe meleagurile țării noastre în neolitic, acum aproximativ 5300 de ani. Dar după față s-ar părea că o puteți întâlni întâmplător pe Bd. Magheru. Și ați întoarce capul...

trăsăturile acestui mare personaj al istoriei ruse, cu atât mai mult cu cât nu se cunoștea nici un portret al său. S-a cerut ajutorul lui M. Gherasimov, și, deși metoda se afla încă la început, el a realizat un portret foarte veridic și de mare efect, căci autorul n-a uitat să-l completeze cu amănunte vestimentare de epocă. Dar... mai lipsea o confirmare plauzibilă. Ea a venit pe neașteptate: în timpul unor lucrări de restaurare a catedralei, de sub un strat de tencuială a ieșit la iveală un portret al cnezului, făcut în timpul vieții lui. N-a fost greu de observat că cele două portrete — atât pictura murală cât și bustul modelat de Gherasimov — reprezentau același om. Confirmarea, așadar, fusese datată... cu nouă veacuri înainte.

Au urmat și alte reconstituiri spectaculoase: chipul lui Timur Lenk, al lui Scilurus (regele sciților din Neapolis), al marelui poet german Schiller etc.

Toate aceste reconstituiri, pe lângă nota de spectaculos ce o poartă, verifică, fiecare, valoarea standardelor și corelațiilor cunoscute astăzi drept «metoda Gherasimov». E adevărat — admite chiar autorul metodei — există și excepții de la regulile stabilite în tabelele sale. Iar dr. Rîșcuția — care utilizează metoda lui Gherasimov, cu o serie de completări bazate pe studii originale — ne spunea că aceste corelații sînt cu atât

mai puțin fixe cu cât specia este mai poltipică, lucru care se observă îndeosebi la populațiile din zonele de mare metisaj, cum sînt, de pildă, cele din Europa.

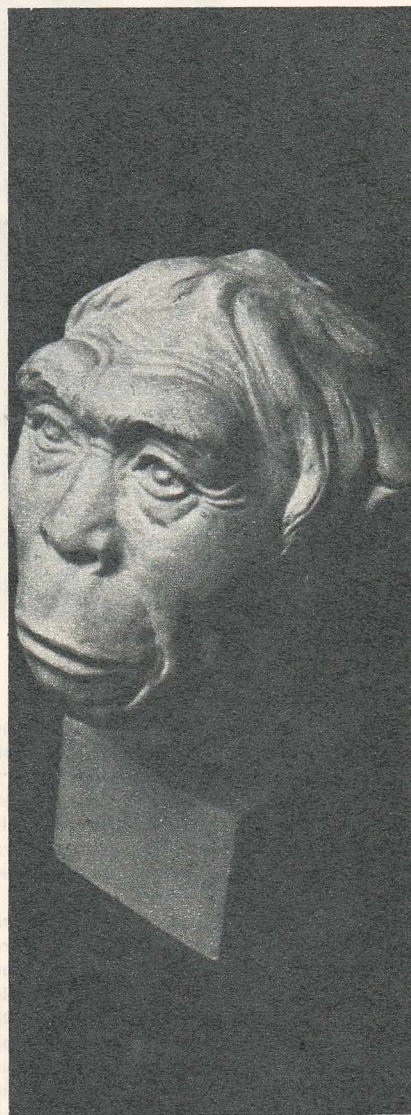
ANTROPOLOGIE ȘI... CONFECȚII

Dr. C. Rîșcuția a făcut o serie de studii care completează cu elemente originale metodele și tehnica de lucru a reconstituirilor plastice. Acum el își perfecționează metoda fotostereotomică, pe care a elaborat-o împreună cu inginerul Ciril Petrescu și despre care s-a mai pomenit recent, pe scurt, în revista noastră.

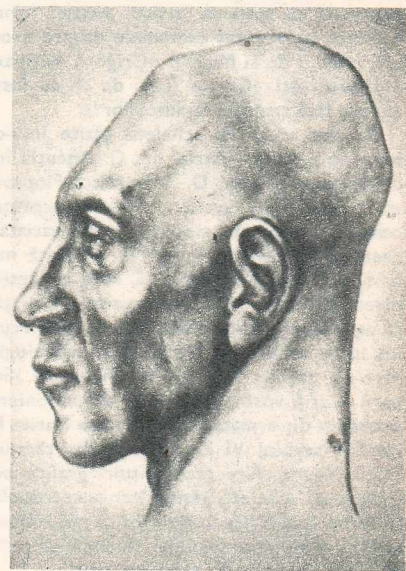
Metoda permite minuțioasă analizare a formei craniului, a capului omului viu — sau chiar a întregului corp — folosindu-se, în acest scop, curbe de nivel luminoase obținute cu ajutorul unor plăci de sticlă pe care s-a gravat o rețea. Această rețea luminoasă, proiectată pe chipul omului, oferă o adevărată «hartă» de nivel a obrazului, asemănătoare întrucitva cu hărțile topografice. Fotografiiile realizate în acest mod constituie o foarte eficientă bază de studiu, a corelațiilor dintre diferitele porțiuni ale capului sau corpului omenesc. Curbele sînt măsurate pe fotografii și apoi se face inter-

(Continuare în pag. 24)

Tatuaj? Nicidecum!
Este doar
o... «hartă topografică»
a obrazului-omenesc,
obținută prin metoda
fotostereotomică,
elaborată
de specialiștii români.

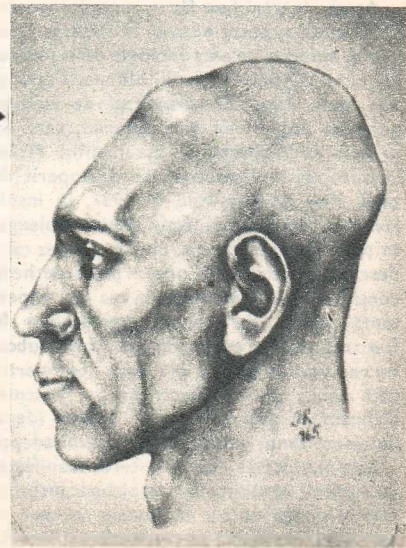

Pithecanthropus II reconstituit.

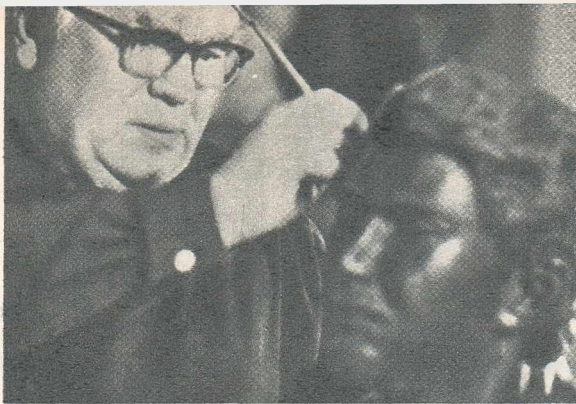
Imaginile acestea sînt aproape identice, deoarece

îl reprezintă pe același om al cărui craniu a fost găsit la Histria. Cele două portrete au fost executate pe aceeași schemă, după aceeași tehnică, dar separat, de două persoane: de Irina Rîșcuția (cel de sus) și de dr. Cantemir Rîșcuția. Rezultatul identic confirmă, o dată în plus, obiectivitatea metodei folosite.

CHIPURI DE PESTE VEACURI

M.M. Gherasimov
la lucru.

pretarea lor cu mijloacele statisticii matematice.

În prezent, dr. Rîșcuția, ing. Petrescu și un grup de specialiști de la fabrica de confecții și tricotaje «București», condus de dr. Wittner, pregătesc — pe baza metodei fotostereotomice — un amplu studiu antropologic al populației țării noastre în vederea creării unor standarde de confecții elaborate științific. Pentru analiza datelor (obținute prin măsurarea unui număr foarte mare de bărbați, femei și copii) și interpretarea lor matematică vor fi utilizate mașinile electronice de calcul.

Noua metodă își găsește aplicații și în alte domenii de activitate: în medicină (cu ajutorul ei specialiștii vor urmări modificările de formă datorate factorilor endocrini), în psihologie (aici se pot face studii de mimică, folosindu-se și pelicula cinematografică), în arta plastică (respectiv, pentru expertiza autenticității sculpturilor), în arheologie (la fixarea poziției obiectelor descoperite la locul săpăturii), în medicina legală etc.

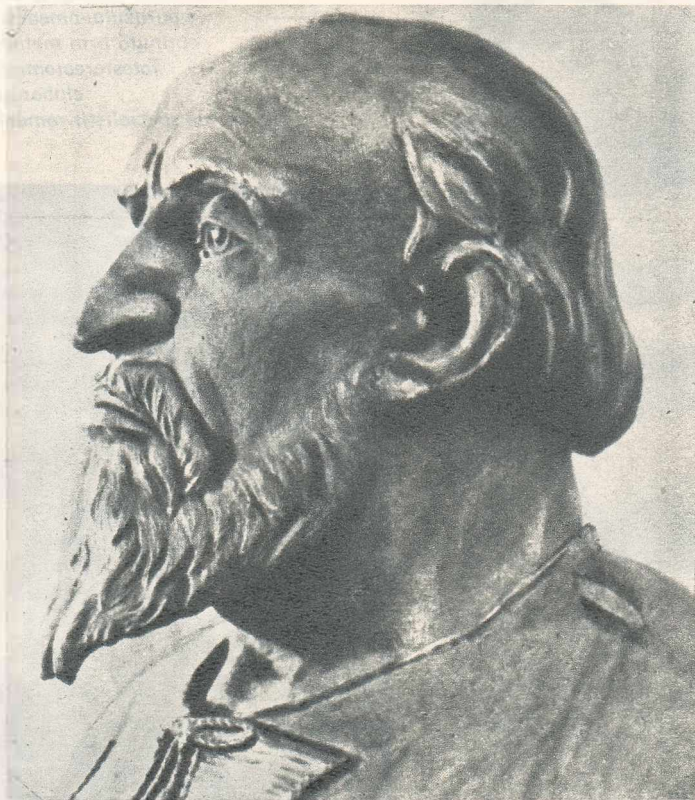
CARE A FOST «PRIMUL OM»?

Prin tehnicile utilizate, în parte originale, dr. Rîșcuția a efectuat o serie de reconstituiri interesante ce oferă noi date arheologice și istorice. Am amintit de «femeia de la Boian-Vărăști». Specialistul român, împreună cu soția sa, artista plastică Irina Rîșcuția, a executat dioramele despre evoluția omului de la Muzeul «Grigore Antipa» din București. (Curios însă: de ce au fost expuse fără semnătura autorilor?)

Pe baza a 33 de schelete găsite într-o necropolă de la Histria, dr. C. Rîșcuția în colaborare cu dr. D. Nicolaescu-Plopșor au reconstituit, grafic, chipurile acestor oameni. A rezultat o tipologie foarte variată, ceea ce dovedește că metoda utilizată nu omogenizează ci, dimpotrivă, redă expresiv diversitatea cazurilor. Reconstituirile arată că acei oameni erau străini de partea locului, lucru confirmat ulterior și de arheologii care au studiat ritualul de înhumare. Se pare că ar fi vorba de un grup de prizonieri proveniți din armata regelui persan Darius I, care în secolul VI î.e.n. a invadat țărmul Mării Negre. Alte reconstituiri grafice pe baza unor schelete găsite într-o necropolă la Orlea (jud. Olt) au dovedit că cei înmormîntați acolo erau înrudiți, de unde ipoteza că a fost vorba de un sacrificiu ritual.

Aceste lucrări l-au făcut cunoscut pe dr. C. Rîșcuția și peste hotare. În 1964, la Congresul mondial de antropologie de la Moscova, el l-a cunoscut pe unul din marii savanți din acest domeniu, olandezul de origine germană Ralph von Koenigswald, care i-a propus să reconstituie așa-numitul Pithecanthropus II. Acesta fusese descoperit de prof. Von Koenigswald în 1937, în insula Java, și a constituit obiectul unei vii polemici cu prof. Eugène Dubois, un alt olandez care descoperise, tot acolo, primul pithecanthrop considerat în acea vreme ca cea mai importantă verigă din lanțul argumentelor în favoarea teoriei evoluționiste. Prof. Dubois nu recunoștea însă că și a doua descoperire este tot a unui pithecanthrop... Discuția a continuat, deși opinia prof. Dubois (decedat între timp) găsea tot mai puțini adepți.

Este de înțeles marelui interes manifestat de oamenii de știință față de pithecanthrop, căci el ocupă un loc important în ceea ce am putea numi șirul de certitudini și incertitudini al antropologiei moderne. Cu ani în

Portretul sculptat al țarului Ivan cel Groaznic, uimitor de expresiv, și chipul reconstituit al marelui poet german Schiller.

urmă; antropologia clasică plasa pithecanthropul (și «rudele» lui apropiate ca vîrstă — sinanthropul și atlanthropul) între austrolopitec (hominidul cu caractere evident umane) și așa-numitul «Om din Neanderthal». Prin urmare, se considera că «Pithecanthropus javaensis» — sau «Homo erectus», cum e numit azi — este primul om. Astăzi, o serie de descoperiri au dus la împărțirea opiniei specialiștilor, ipotezele privind cronologia și treptele antropogenezei fiind adesea contradictorii. Firește, este imposibil să știm la ce concluzie se va ajunge. Dar oricare ar fi ea, este cert că pithecanthropul constituie o etapă de cea mai mare importanță în evoluția omului de la maimuța la «Homo sapiens». De aici și curiozitatea firească de a vedea chipul acestui stră-strămoș al nostru.

UN COPIL ÎN VÎRSTĂ DE 500 000 DE ANI

În 1965, prof. Von Koenigswald i-a trimis doctorului Rîșcuția mulajul cutiei craniene a Pithecanthropului II (atît cît se găsisese), și, după o muncă de doi ani (timp în care numai literatura studiată depășea patru sute de titluri), chipul acestui strămoș al omului și-a recăpătat contururile.

În toamna anului 1967 specialistul român a plecat la Utrecht ca să înmîneze profesorului Von Koenigswald mulajul craniului și cel al fizionomiei pithecanthropului. Emoțiile nu erau mici, dar cu atît mai mare a fost bucuria confirmării acestei munci. De față era și profesorul indonezian Teuku Jakob, care cunoștea ultimele descoperiri în materie de pithecanthropi și care a avut surpriza să constate că detaliile pithecanthropului II, reconstituite prin deducție morfologică de colegul său român, concordau cu cele ce se păstrasera la ultimele două cranii descoperite de asemeni în Java.

Urmarea a fost o invitație de a lucra cîteva luni în laboratorul profesorului Von Koenigswald din Utrecht. Printre alte cercetări efectuate aici, omul de știință român a avut posibilitatea să studieze și un alt fragment de craniu de pithecanthrop, descoperit tot de prof. Von Koenigswald în Indonezia și cunoscut sub numele de «Copilul de la Modjokerto». Este pentru prima oară, după trei decenii, cînd savantul olandez încredințează acest craniu cuiva spre reconstituire. Cît timp a stat în Olanda, dr. Rîșcuția a studiat direct pe craniul original; revenind în țară, el a adus mulaje pe baza cărora va «reînvia» trăsăturile acestui copil-pithecanthrop.

COLECȚII CE AȘTEAPTĂ SĂ SE NASCĂ

Ne-am întregat însă: pe cînd asemenea reconstituiri și în muzeele din țara noastră? Trebuie să spunem că sînt foarte rare cazurile cînd un medic-antropolog este totodată și sculptor, iar la noi, dr. Rîșcuția e unicul specialist în acest domeniu. Ținînd seama de acest lucru, credem că ar fi util să i se creeze posibilitatea de a valorifica materialele extrase din săpăturile din țară pentru a fi apoi utilizate în muzeele aflate în diferite orașe. În ultimii ani, muzeelor arheologice cu veche tradiție li s-au adăugat, după cum se știe, în diferite orașe, noi instituții de acest fel. În ele nu se găsește însă nici o reconstituire a unor chipuri de oameni ce au trăit pe meleagurile noastre în trecutul îndepărtat, sau, dacă există, sînt adeseori executate empiric, de persoane care nu au nimic comun cu antropologia.

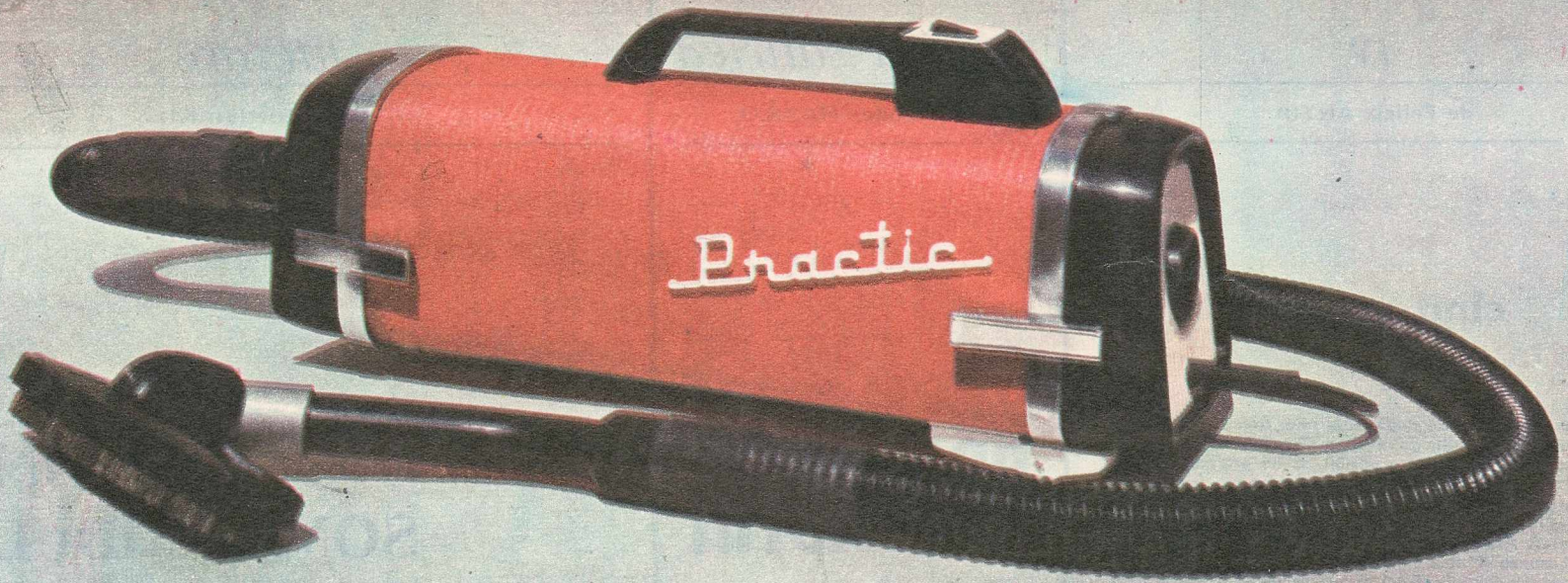
Î-am întregat pe dr. C. Rîșcuția și dr. D. Nicolaescu-Plopșor ce s-ar putea face pentru ca și muzeele noastre să fie dotate la nivel corespunzător, așa cum sînt instituțiile similare din multe alte țări. Ei ne-au vorbit

despre un plan de înzestrare a muzeelor cu reconstituiri executate științific și care nici n-ar necesita sume prea mari (un prim exemplar ar costa cam 1 000 lei, dar copiile ar reveni mult mai ieftin — la circa 200 lei).

Cei doi oameni de știință ar fi bucuroși să se apuce de lucru fără a pretinde beneficii personale. Dar pentru aceasta ar trebui ca doctorului Rîșcuția să i se pună la dispoziție crania, schelete găsite cu ocazia săpăturilor. În acest sens, Centrul de antropologie ar putea să-i asigure sprijinul care-i lipsește în momentul de față. Astfel, cu forțe unite, avînd concursul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și al Ministerului Învățămîntului, s-ar putea crea colecții interesante și instructive, care să fie puse la îndemîna atît a publicului larg ce vizitează muzeele, cît și a elevilor, ca material didactic în școli. Este numai o sugestie pe care o supunem forurilor în drept.

*

Ramură tînăra a științei antropologice, reconstituirea chipurilor umane din trecutul îndepărtat devine un instrument de cunoaștere tot mai important. Și acest lucru este cît se poate de firesc: cei ce studiază evoluția milenară a omului au acum la dispoziție nu puține mijloace eficiente de lucru. De pildă, cu ajutorul Carbonului-14 se poate stabili vîrsta obiectelor peste care au trecut și 50 de mii de ani; cu Uraniu-238 se poate coborî pe scara cronologiei pînă la un milion de ani. Dar cum arătau cei ce au populat cîndva planeta noastră numai știința și arta reconstituirii ne-o pot arăta. Cu ajutorul ei îl putem vedea aievea — peste veacuri — pe cel care, primul, s-a ridicat în două picioare, și-a făurit unelte, a stăpînit focul, a devenit, în cursul unei frămîntate și sinuoase evoluții, ceea ce sîntem noi astăzi.

MECANIZAREA ȘI AUTOMATIZAREA VĂ POT SCHIMBA RADICAL MODUL DE VIAȚĂ

Aspiratorul de praf
PRACTIC.

construit după
ultimele cerințe
ale tehnicii,
ușurează munca
în gospodărie,
înlătură praful
și impuritățile
de pe dușumele,
pereți,
mobilă,
covoare,
haine
tapițerie,
și din locuri

reu accesibile (radiatoare).
PRACTIC

poate fi utilizat
și pentru pulverizarea
de lichide.
PRACTIC

are un consum redus
de energie electrică
(15 bani pe oră).

ABANDONAȚI

PROCEDEEELE VECHI!

Prețul
aspiratorului
de praf
PRACTIC
este de lei 785.
Se vinde
și cu plata
în 7 rate lunare,
acontul fiind
de numai 118 lei.

cînd greșim

În acest număr, primul după Anul nou, firesc ar fi fost să apară cronică programului de revelion. Cum însă nu tot ceea ce pare firesc este și tehnicește posibil, să ne prefacem că n-a fost Anul nou, că n-am văzut încă formidabilul, fantasticul, mirabolantul program. (Ce ușor se înșiră superlativul cînd nu se referă la nimic!) Să vorbim deci despre altceva. Să vorbim despre greșeli. Ale noastre, ale televiziunii, ale altora...

Cînd emisiunea «Mult e dulce și frumoasă» a introdus rubrica «Din goana condeiiului», eram gata să pariez că prima victimă va fi un telecronicar. Aș fi cîștigat. Prins în flagrant delict de sintaxă defectuoasă, un coleg a fost admonestat cu severitate, scoțîndu-i-se astfel primul dintre dinții pe care în conformitate cu legea talionului televiziunea are dreptul să-i pretindă de la el. E adevărat, și telecronicarii greșesc. Comit, uneori, erori de apreciere. O dată cu episodul «Vara tîrzie a unui Forsythe» mi-am dat seama că am greșit strîmbind din nas în legătură cu Nyree Dawn Porter, interpreta Irenei. Scrisesem că, pornind de la carte, aș fi vrut-o mai frapant frumoasă, mai subtil misterioasă. Abia pe măsură ce povestirea avansa mi-am dat seama că actrița engleză are toate însușirile pe care i le pretinde Galsworthy. Îmi place Irene din ce în ce mai mult, în toate ipostazele. Din fericire, doamna Porter nu citește «Flacăra» și deci nu voi putea fi acuzată că am împins-o în pragul sinuciderii, așa cum mi s-a spus după ce formulasem unele rezerve în legătură cu o acțiță de pe meleaguri mai apropiate.

Mai săvîrșim și greșeli de informare. Am scris, bunăoară, că mi-a plăcut o emisiune intitulată «Foamea de flori», deși numele mi se părușe cam livresc și nepotrivit. Deschisesem însă televizorul cu un minut prea tîrziu, după generic, și ca atare nu mi-am dat seama că o emisiune literar-muzicală pentru tineret fusese înlocuită pe neașteptate cu altă emisiune muzical-coregrafică, tot pentru tineret. La sfîrșit, așa cum se întîmplă prea adesea — și asta nu mai e greșeala cronicarilor, ci greșeala televiziunii — nici un nume, nici o indicație despre ceea ce văzusem mai înainte. Și astfel, considerații referitoare la o emisiune au fost expediate pe adresa alteia.

Despre greșelile televiziunii e cazul să vorbim mai puțin în contextul de față, căci ce altceva facem tot anul? Voi întocmi poate o dată o colecție de amuzante perle de traducere și exprimare. Pînă atunci, una singură: într-o emisiune de știință, observatorul astronomic Jodrell Bank a devenit «celebra bancă Jodrell». Sînt de semnalat și erori fundamentale ca aceea a reporterei — aflată într-o zi de inspirație mai slabă decît de obicei — care îl intervieva pe pictorul Octav Grigorescu. Înapoiat de la Bienala venețiană, unde raportase personal un mare succes, Octav Grigorescu remarcă apariția unei tendințe figurativiste în arta plastică americană. «Cum vă explicați, în acest caz — a fost întrebat — că unii tineri artiști români mai fac pictură nonfigurativă?»

Uneori greșesc telespectatorii sau cititorii noștri. Înțelegînd, se pare, eronat o propoziție dintr-o cronică, tînră cîntăreașă Luminița Dobrescu mi-a trimis o amplă scrisoare căreia, din păcate, nu-i pot răspunde prin poștă, deoarece a omis să-și menționeze adresa. Propoziția incriminată se referea la o anume emisiune de varietăți și, din necesități de stil, avea verbul la viitor: «Luminița Dobrescu va demonstra în continuare că fizicul agreabil și aptitudinile muzicale nu sînt în strînsă interdependență». Luminița Dobrescu a interpretat această apreciere ca pe o prorocire («va demonstra în continuare») privind perspectivele ei artistice și, pe bună dreptate, s-a întristat. Ea îmi scrie că e studentă în anul III la Conservator, secția dirijat, compoziție, pedagogie, îmi reamintea că a obținut medalia de bronz la Festivalul de muzică ușoară de la Sofia și că muncește cu seriozitate, încurajată de profesorii care au încredere în aptitudinile ei. Sînt informații care nu pot decît să-i bucure pe cei ce, ca și semnatarul acestor rînduri, apreciază calitățile fizice ale Luminiței Dobrescu, spontaneitatea ei în scenă, zîmbetul ei plăcut, dar nu sînt încă satisfăcuți de modul în care cîntă. Departate de mine pretenția de a emite sentințe pe termen lung în materie de aptitudini muzicale. Nu-mi permit să vorbesc despre viitor decît în cazul unei certe înzestrări excepționale (Aura Urziceanu) sau al unei depline reușite în efortul de perfecționare a tuturor mijloacelor de expresie artistică (Margareta Pislaru). Luminița Dobrescu e tînră și, după cum reiese din scrisoarea ei, perseverentă, dornică să se afirme. Să sperăm că fiecare apariție a ei va constitui o infirmare a previziunii pe care (în mod greșit) a citit-o în telecronica «Flacării».

Greșește și cititorul M.I. din București. În primul rînd, ne-semnîndu-și scrisoarea, atitudine pe care îmi este cu neputință s-o înțeleg. Presa română este, în această privință, mult mai îngăduitoare decît, de pildă, cea americană, care nu ia în considerare scrisorile fără semnătură și adresă completă. Interesează opiniile oricui, nu însă și opiniile cuiva care iscălește de fapt «Nimeni». Principala greșeală a lui M.I. este însă alta. Nemulțumit de programul 2, se consideră făcînd parte dintr-o majoritate persecutată. «Deși dumnealor, care văd programul 1, au posibilitatea să urmărească ambele canale pe cînd noi, aștitălți care nu avem canalul 6 sîntem obligați să urmărim... etc.». Stimate M.I., programul 1 se vede în toată țara, inclusiv zona orașului București (chemații un tehnician care să vă regleze aparatul, și îl veți vedea și dv.). Programul 2 este vizibil numai pe o rază mică în jurul Capitalei. Ar fi deci echitabil ca nu programul 2 să fie purtătorul celor mai atractive emisiuni. Și să știți că mulți telespectatori din țară ar prefera să fie în locul dv. pentru a putea urmări concertele simfonice de care vă plîngeți atît de vehement.

PRAPASTIA

Amicul cu pricina crede din toată inima în progresul lui intelectual. De progresul omenirii se îndoiește, dar în ceea ce privește progresele minții sale rupte de mișcarea întregului univers n-are nici cea mai mică îndoială. E convins că, cu fiecare zi care trece, devine tot mai inteligent, mai cult, mai sensibil, mai elevat, mai manierat, mai profund, că, cu fiecare zi care se spulberă își mărește puterea de analiză și-și sporește bagajul de cunoștințe. Nu există zi în care să stagneze oleacă măcar. Trăiește într-un continuu și trepidant progres.

În ceea ce privește progresul lui cultural, moral, spiritual, administrativ, nu păstrează nici un secret. Ar fi și păcat, la drept vorbind. Așa că în fiecare zi mă ține la curent cu ultima lui dovadă de progres.

— Anul trecut — îmi mărturiseste amicul — nu-l apreciam pe Țuculescu. Azi, în schimb, un tablou de Țuculescu mă emoționează profund....

Deci progres. Nu poți să spui că nu-i progres.

— Pînă mai zilele trecute, umorul englezesc nu-mi spunea nimic. Acum rîd în hohote.

Deci progres și în ceea ce privește capacitatea de a intuit încă o categorie de umor. Progres. Nu pot să spun că nu-i progres.

Și-a întrecut aproape toți amicii. Din această pricină are din ce în ce mai puțini. Apar inevitabile inegalități de capacitate intelectuală. Amicul meu progresează. Ceilalți bat pasul pe loc.

— Nu mă mai înțeleg nici cu Y. Nu l-a citit pe Socrate, iar pe Platon îl interpretează simplist.

Mari sînt progresele amicului în domeniul moralei și al sentimentelor. E mult mai tandru decît acum un an și mult mai generos decît acum șapte luni.

Cel mai îngrozit de aceste uimitoare progrese se arată a fi chiar fericitul amic. Nu știe nici el unde o să-l ducă acest aprig progres...

Mi-a și mărturisit neliniștea lui.

— Dacă într-o zi devin mai inteligent și decît Voltaire? Ce dracu' mă fac atunci?

E greu de dat de pe acum un sfat. Eu zic să nu ne alarmăm încă. Să mai așteptăm.

Adrian Păunescu: FÎNTÎNA SOMNAMBULĂ

Fîntina somnambulă, al treilea volum de versuri al lui Adrian Păunescu, este o culegere masivă din lirica prodigiosului poet, o carte de poezie al cărei spirit de alcătuire era de natură să incite controverse, cum s-a și întîmplat la puțin timp după apariție. Aspectul prea voluminos (inabilitate tactică!) și cîteva inegalități frapante l-au decis pe un critic să-i retragă poetului chiar și ceea ce-i acordase atunci cînd i-a comentat volumele anterioare cu motivarea că elogiile aduse cîndva reprezentaseră un mic act de reparație justițiară în conjunctura literară a momentului. Oricum ar fi stat lucrurile mai demult, o in Justiție este pe cale să i se facă poetului astăzi, atunci cînd noua sa carte e supusă unor aprecieri mai aspre decît primiseră cele care au precedat-o (Ultrasentimente, Miei primii). E limpede totuși, pentru cine citește fără prejudecăți, că poemele cele mai puternice ale lui Adrian Păunescu sînt de aflat în volumul Fîntina somnambulă, argument hotărîtor în cîntarul criticii, chiar dacă unele tare ale liricii sale au proliferat și ele proporțional. Adevărul este că acest poet suportă un regim de evaluare critică mai sever decît restul confrăților săi, cu mult mai puțin înzestrați decît el dar mai atenți, prin compensare, la felul cum își construiesc volumele, sacrificînd de multe ori spontaneitatea inspirației unui țel de perfecțiune și echilibru.

Nu vom ezita să numim, la rîndul nostru, defectele evidente ale liricii lui Adrian Păunescu: retorisme, asimilare improprie a unor simboluri de circulație, facilitatea inspirației (cîteodată), inadecvarea unor asocieri imagistice, toate provenind din prea plinul unei fierberii interioare care încă nu și-a găsit suficiente mijloace de a se îndigui. Destule obstacole, s-ar zice, pentru a deruta fluxul liric din albia sa fertilă, destule umbre planînd deasupra stării de grație virginală, amenințînd s-o dizolve. Nu însă în cazul lui Adrian Păunescu, acest poet de resurse inepuizabile, permițîndu-și să risipească aur liric cu degajarea aceluia care știe că are îndeajuns pentru a cheltui nestingherit, de-a lungul întregii existențe. Titanismul este de altfel o dimensiune predominantă a poeziei sale, ipostaza obișnuită a unor trăiri totdeauna debordante, imposibil de constrîns în tiparele comune. «Cerdacurile unui neam cum ar putea să mă încapă» — exclamă poetul care se închipuie un Gulliver («Piticii mei, țepoșii mei pitici, / Un naufragiu m-a zvîrlit aici»), solicitînd redimensionarea universului familiar. Stranie, plină de efect, este asocierea acestui titanism la proporțiile augmentate ale expresiei, în fond a vitalismului și robusteții structurale, cu aspirația statonnică, mereu exprimată către dematerializare, către o condiție cînd se va elibera «de sînge și carne», trăind «în mări de suflet». Marea temă a poemelor este tînjirea după spirit și disperarea de a fi fost dotat cu simțuri prea grosolane, invadate de materia impură, nedeprișe să perceapă efluvii de spiritualitate. Citez dintr-un memorabil poem ce a mai fost amintit: «Iar eu am eștat de-atîta trup cit am / Și nu-i simt nevoia, și craniul mi-e prea mare, / Mi-ar fi de-ajuns un trup de miel și-un cap de lebădă / Și două aripi de îndurerare / Nimic nu mai mă doare din toată această carne / Mi s-a depus țărînă pe ea, și-i tăbăcită, / Mai naște-mă o dată, mai picură-mi o dată / Din norul timpului tale tot ochiul în orbită, / ... / Ce gros sînt îmbrăcat, ce simțuri groase, / ce piele groasă, ce urechi rudimentare / Și ce ochi groși, ce limbă trîndăvită, / ce neîndurerare / ... / redă-mă lumii, înfrăgezit și gol / culori și zgomote și ace asupra mea să se răstoarne, / fă-mă să pot pricepe pentru voi toți misterul lumii, / îndurerază, mamă, din nou această carne».

Un număr de poezii sînt antologice și toate tratează despre același raport între suav și impur, toate propun aceeași dramă a mistuirii într-o insașiabilă sete de spiritualizare: Faptul divin că ninge, Testament, Marele orb, Laokoon, Rușine, dar și frică, Trupul și sufletul, Îndurerază, Alcov, Vinătorul, Pescarul de deasupra, și nu am epuizat, înșirînd aceste titluri, poemele care fac din Adrian Păunescu una dintre personalitățile de primă strălucire ale liricii de astăzi.

DASCĂL DE TARĂ

O pană de automobil, un decembrie cu soare cu dinți, vînt subțire și iniția ninsoare a anului spulberată peste niște cîmpuri scoase din condiția lor de a rodi, îmbrășișate strîns de ziua geroasă. Era duminică, eram în Podișul Transilvaniei, undeva pe cursul Someșului Mic, în satul Livada. Prin neumblet și așteptare, frigulețul îmi suia prin fluierile picioarelor, gata să rebegească, deși ulițele satului erau pline de o școlărimă îmbrăcată cumva primăvăratice; purtînd ghete de sărbătoare, pantaloni albi, de pînză, cămeșoale trei sferturi, cu motive, încinsă cu tricolorul, copiii aceia se îndreptau repejor spre așezămintul de cultură al satului. Băieții purtau pe cap căciuli înalte, de miel, cu pană de păun, iar fetele năframede lînică, viu colorate. Ca să ies din nemîșcare și să nu fac cuie în șosea, m-am alăturat copiilor de țărani să mă umplu nițel de primăvara care stăruia în ei. Clipa mi-a fost prielnică. Se împliniseră o sută de ani de învățatură românească în acel sat și pruncii de țărani se străduiau să prepare cu sîrguință și talent centenarul școlii lor; cîntau în cor, spuneau poezie de patrie și cutremurau mica scenă de lemn cu dansurile lor vijelioase, curgînd din străbuni.

— Într-o altă duminică, nu știm exact cînd, dar la o dată nu prea depărtată, vom serba luminosul centenar, ziceau copiii și dascălii; evenimentul nu ne poate găsi nepregătiți.

Răscolesc prin arhiva școlii centenare. Iată actul de naștere al așezămintului, datat în Gherla (Armenopolis), la 4 Iuliu 1868 și purtînd semnăturile cîtorva oameni de gînd înalt și inițiativă, care au pus bazele școlii. **Noi mai Indejos subscrișii ne obligămu din voia noastră liberă și neschimbabilă, pe noi înșine și pe toți urmașii noștri pentru totdeauna, cum că pentru subținerea școlii noastre populare și a învățătorului nostru vomu da următoarele competențe, sună textul de fundare, după care se fixează condițiile de plată către dascăl: li dămu locașiu în școala noastră comunală, așa numita Casă a învățătorului, și grădinața pe care se află numita casă. Contribuția bănească se stabilea diferențiat între unu și doi florini, valoare austriacă, în funcție de situația contribuabilului de moșieriu sau nemoșieriu, și tot așa datul în natură, în cupe și mîiere de mîlai, sau în lemne de foc. Pentru mai mare tărie, acestu instrumentu fundaționalu l-amu făcutu în trei exemplare și întăritu cu subscrierea noastră și tragerea crucei lîngă numele noastre proprii, sună grav și semnificativ acest document de instituționalizare culturală țărănească.**

Cine au fost dascălii înconjurați cu această mare griji? Au fost niște dascăli-apostoli, în cel mai nobil înțeles al cuvîntului, cum sînt mulți în tradiția multiculturală a culturii românești. Mă uit peste diploma întîiului dascăl «calificat» (cum atît de nefiresc spunem azi); e numitul Vasiliu Cutcanu, iar din al său Testimoniu preparandial rezultă că a fost un om luminat. **Avea purtarea morală cu laudă, diligența destulă, iar progresul în singuraticile obiecte de învățămînt a fost bun și continuu; eminet la pedagogie, bun la agronomie și grădinărit, bun la cîntul figural și musică, îndestulătoriu la desen, iar forma externă a ocupațiunilor scripturistice curată. A absentat patruzeci și două de ore, din care a escusat tot patruzeci și două. Între conșcolari a meritat locul al șasesprezecelea. Am transcris rîndurile de față nu pentru izul arhaic al limbajului sau pentru culoare locală, cît mai degrabă pentru sentimentul de seriozitate pe care îl degajă. A construi vocația de dascăl de țară, iată nobila trudă și rivnă pe care le deslușim mereu și oriunde în straturile memoriei învățămîntului național, ceea ce ar trebui să fie o mare combustie de energie moral-patriotică a dascălilor prezenți, care îi continuă pe înaintemergători. Școala centenară din satul Livada este doar o celulă a îndelungatului și, nu o dată, strălucitului învățămînt românesc, este un cuib minuscul al dascălimii cu tradiție. Această celulă și acest cuib a dăinuit în ciuda celor mai teribile vicisitudini ivite din ordinea istorică sau din mizeria pe care o întindea tăvălugul timpului. Dar dascălul și poporeni care îl sprijineau nu cunoșteau lamentările, ei biruiau. O notă de inspecție la numita școală spune așa: **Are comuna școală proprie, în stare foarte bună, în ordine bună, numai mașina de calculu și globu pămîntescului li lipsesc, care se vor procura. 15 Faur 1877.** Cine mai poate ști ce sînt, cine sînt și cîți sînt cei care au primit iniția știință de carte pe băncile școlii din Livada, pe întreaga durată a secolului de învățatură care a iradiat de aici neslăbită, continuă. Mi se spune că foarte mulți dintre foștii elevi sînt acum ei înșiși dascăli, învățători și profesori, cu merite și laude mari, înconjurați de vîrste venerabile sau, dimpotrivă, de forță și vitalitate spirituală tinerească; alții au devenit ingineri într-o variată gamă de profesii, agronomi, cercetători științifici, funcționari de stat. Fac, prin însemnarea de față, un apel către toți foștii școlari din satul Livada de a se strînge pentru cîteva ceasuri la vatra lor de spirit spre a-și evoca, cu emoție și gravitate, școala centenară. Acest așezămînt de învățatură se constituie drept un egipt al dascălului de țară, trudit cu slova pe ogorul devenirii și autodevenirii noastre, pentru orizont de cuprindere, spirit deschis progresului, năzuința spre lumină și adevăr. El, Dascălul, care merită înaltul nostru respect.**

Post-scriptum: Un cuvînt de regret, de dojană, pentru inspectoratul școlar al județului Cluj, care n-a fost apt, și atent, și prevăzător, în a se îngriji din timp de preparativele practice ale acestui impresionant centenar de învățatură țărănească. Din necesitatea de a pregăti un «cadru adecvat», spre a fi invitată presa, spre a se face poze și filme de televiziune, școala din Livada este pusă în situația de a-și amîna succesiv, pînă la calendele grecești, nobila sărbătoare. Cum, tovarăși și inspecții de învățatură, v-a surprins repede a trece a cere: una sută ani?

ECONOMISTUL

S-a sărbătorit recent aniversarea a cincizeci de ani de cînd Academia de înalte studii comerciale și industriale a pus la dispoziția societății — era să zic a livrat — prima promoție de economiști. E un prilej binevenit pentru a defini această specie.

După părerea mea, noțiunea de economist este tot atît de vagă, de insesizabilă ca și cea de inginer. Nu există economiști ca atare, așa cum nu există ingineri pur și simplu. Un inginer electronist nu poate construi case, un inginer constructor nu poate proiecta mașini, un inginer agronom, oricîtă știință (agricolă) ar fi acumulat, nu este în stare nici măcar să repare un aparat de radio, necum să-l construiască. Economistul care știe de toate este o nulitate enciclopedică, care, practic, nu se pricepe la nimic. El poate fi contabil, planificator, preșist, om de bancă (să nu-i spun bancher), specialist în economia agrară etc., etc. Specializarea o începe chiar de pe băncile institutului de învățămînt superior, unde se încadrează într-o anumită facultate, la o secție determinată. Subliniez, el începe să se specializeze în școala superioară; dar trebuie să se profileze exact în domeniul de activitate în care este repartizat.

Economistul dintr-o întreprindere, fie că lucrează în sectorul prețului de cost, la planificare, aprovizionare, contabilitate, organizarea muncii etc., trebuie să aibă ca preocupare centrală *eficiența economică* a activității întreprinderii. Pentru aceasta el trebuie, desigur, să pornească — fără să se oprească aci — de la modul de lucru al sectorului în care lucrează. E bun? E economic? Ca deficiențe are sistemul actual, în organizare, în mecanisme? Cum ar trebui schimbat pentru a corespunde cel mai bine scopului urmărit?

Cunosc un bun economist, care întrebând fiind cum vede îmbunătățirea serviciului pe care îl conduce, a răspuns: Trebuie desființat, e inutil. Serviciul într-adevăr a dispărut în neant, iar șeful, virtual șomer, este astăzi ...director general-adjunct.

Ca în toate domeniile de activitate, progresul tehnic a pătruns pe poarta mare și în economie. Cînd vorbim în acest domeniu de progres tehnic trebuie să avem în vedere două accepțiuni diferite: prima, de utilizare a metodelor moderne, mecanice și electronice de calcul, de transmisie și prelucrare a informației, necesare pentru organizarea și funcționarea cea mai eficientă a întreprinderii, respectiv pentru obținerea randamentului optim cu cheltuieli minime; a doua, de adaptare funcțională a compartimentelor economice ale întreprinderii la tehnica modernă cu care nu numai că este înzestrată întreprinderea, dar care îi determină însăși structura.

Un economist, așa cum îl văd eu, este nu un funcționar, ci un om de știință și un om practic, de acțiune, un conducător care stăpînește procesele economice, le prevede și le dirijează.

Ca orice om de știință, el nu-și sugerează ideile din deget ci se ține la curent cu realizările cele mai noi din domeniul de specialitate în care lucrează — și împărtășește la rîndul său altora propria experiență, propriile experimentări.

Așa văd eu că ar trebui să fie un economist, așa sînt deja unii.

LA MULȚI ANI!

Urarea nu e prilejuită numai de Anul nou, ci și de alte sărbătoriri, cu caracter strict... comercial. O serie de întreprinderi și organizații comerciale au împlinit, nu demult, 20 de ani de rodnică activitate. Amintim, printre altele I.C.S.-«Alimentara» din Sibiu, care la înființare avea patru unități de desfacere iar astăzi are 126, și O.C.L.-«Produse industriale» din Tg. Mureș, care de la două unități existente la înființare a ajuns în momentul de față la 127. Acestea — ca și celorlalte întreprinderi și organizații comerciale ce-și serbează două decenii de existență — le urăm viață îndelungată și cît mai multe succese!

PENTRU ELEVII

Urînd exemplul altor întreprinderi de alimentație publică, T.A.P.L.-Timișoara a organizat la rîndu-i deservirea elevilor pe bază de meniuri-pensiune. Deocamdată deservirea se face numai pentru masa de prînz, la restaurantul «Lacto-bar» din fața Operei timișorene. Elevii pot servi, între orele 12 și 14, două-trei meniuri, la alegere, cu plata pe loc sau în baza unor abonamente chenzinale sau lunare. Costul unei mese este de 7-9 lei.

VĂ MOBILATI APARTAMENTUL? CONSULTAȚI-NE!

O nouă și modernă formă de deservire în comerțul cu mobilier este în curs de a fi pusă la punct la O.C.L.-«Mobilă» din București: acordarea de consultații calificate în vederea mobilării, eventual și a decorării interioare a apartamentelor. Va lua ființă, în cursul acestui an, un birou special de consultații, încadrat cu arhitecți și decoratori, care, contra unei taxe, va da îndrumări cetățenilor în această direcție. Pe baza schiței de plan a apartamentului și a cîtorva date esențiale (numărul membrilor familiei, sexul, vîrsta, profesiunea și veniturile fiecărui dintre ei, gusturile personale etc.), specialiștii acestui birou vor indica tipul de mobilier cel mai adecvat, felul în care trebuie să fie aranjate încăperile, diferitele elemente de decorație interioară etc.

Așteptînd să vedem la lucru acest serviciu atît de util, promitem cititorilor să-i ținem la curent cu tot ce se va întreprinde în această direcție.

ÎN RATE

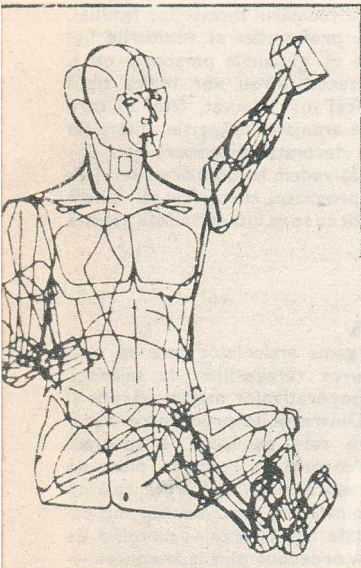
S-a lărgit gama articolelor care se vînd în rate tuturor categoriilor de salariați, membri ai cooperativelor meșteșugărești și pensionari. Dintre noile produse ce pot fi cumpărate în rate pe bază de contract menționăm: corpuri de iluminat, piese de schimb și accesorii pentru motorete, aparate de radio și televizoare, instrumente muzicale de producție românească — mergînd de la pianine și acordeoane pînă la armonete — și alte articole din domeniul metalo-chimic al căror preț este de minimum 500 lei. Pot fi cumpărate în rate și picupuri sau piese de radioteleviziune, al căror preț de vînzare este sub acest plafon minim, dacă achiziționarea lor se face o dată cu a aparatelor de recepție respective.

VIITORI LUCRĂTORI DIN COMERȚ

La magazinul «Universal» din Bacău fac practică circa 25 de elevi din cl. I și a II-a a învățămîntului comercial (cursuri serale și de zi). În funcție de aptitudinile fiecărui, elevii au fost de la început integrați în procesul deservirii clientelei, urînd ca la absolvirea școlii să devină salariați ai acestui magazin sau ai altor unități comerciale din Bacău.

- LOCH NESS** După șase luni de explorări cu aparataje electronice, un grup de cercetători de la Universitatea din Birmingham a ajuns la concluzia că în fundul lacului Loch Ness trăiesc niște vietăți neidentificate încă.
- PRETORIA** Se anunță oficial că în curând va intra în vigoare în Africa de Sud o lege pentru controlul asupra operațiilor de transplantare a organelor umane.
- MADRID** Noi manifestații de solidaritate cu deținuții politici de la închisoarea Carabanchel, care au declarat greva foamei pentru a protesta contra tratamentului la care sînt supuși.
- NEW YORK** Demisii în lanț din brigada federală de narcotice a poliției. Cercetările au stabilit complicitatea agenților demisionați cu contrabandistii de stupefiante.
- ALGER** Noi obiective industriale în construcție: complexul siderurgic din Anaba, fabrica de metanol din Arziu, uzina de motoare din Constantine.
- VARȘOVIA** Două școli de turism vor asigura cadrele rețelei turistice poloneze. Prima s-a și deschis la Zelenia Gora, iar a doua va funcționa la Varșovia. Disciplinele principale: geografia economică, deservirea consumatorilor, coregrafia, limbile străine.
- ARAGNOUET** Tunelul transpirenean, care va face legătura directă între Toulouse și Saragossa, este în curs de construcție. Lungimea: 3 km (1 750 m în Franța și 1 260 m în Spania). Altitudinea: 1 827 m.
- GENEVA** Potrivit unui proiect aprobat, Palatul Națiunilor de la Geneva va fi extins prin construirea unor noi clădiri, între care și un bloc de cinci etaje, destinat special conferințelor internaționale. Devizul: 22 000 000 dolari.
- SPLIT** Cel mai mare doc plutitor construit pînă acum în Iugoslavia a fost lansat la apă. Dòcul are o lungime de 225 m.

EXPOZIȚIA ROBOȚILOR-ARTIȘTI

Desen în cărbune, realizat de pictorul electronic.

Pictură cinetică — opera computerului.

«Institutul pentru arta contemporană» (I.C.A.), cu sediul la Londra, nu poate garanta că vizitatorii săi vor fi feriți de șocuri nervoase. Cei care se perindă prin sălile expoziției permanente a acestui institut se expun unor evidente pericole de ordin psihic în labirintul cu fulgere și pîriuturi al mașinilor electronice care alcătuiesc cea mai vastă prezentare a realizărilor în materie de artă-computer.

Diferitele exponate poartă indicative apropiate de cele ale ordinațoarelor obișnuite, cum sînt cele folosite în industrie: I.C.T. 1900, Calcomp 563, I.B.M. 770, Siemens 2002. Deosebirea este că ele revendică un cîmp de activitate mai delicat: domeniul de creație al poezilor, pictorilor, compozitorilor. Ele recită, cîntă, desenează și se manifestă chiar în arta dramatică. O mașină electronică japoneză compune poezii «haikuu», în stilul poemelor epice clasice nipone. Un robot-grafician american desenează schițe în cărbune. Un alt robot-pictor, combină figuri geometrice realizînd desene și picturi stil «Op-Art». Computerul-compozitor, producție vest-germană, realizează combinații simfonice în stil clasic. În sfîrșit, această succintă trecere în revistă a celor aproape o sută de exponate nu poate face abstracție de robotul-actor, construit de englezul Bruce Lacey pentru unul din rolurile din Macbeth-ul lui Shakespeare. Prin mișcările lui necontenite și zdrîngănitore în incinta expoziției, robotul acesta constituie un fel de teroare pentru vizitatori.

Nu se poate spune că expoziția n-are succes. Roboții-artiști trezesc curiozitatea. Și dincolo de curiozitate, așa cum remarcă unul dintre vizitatori, cronicarul de artă al revistei «Der Spiegel», «se observă un zîmbet general, jumătate ironie, jumătate compătimire pentru eforturile, vizibil neincununate de succes, ale creatorilor roboților de artă». Mai pregnant se exprimă locțiitoarea directorului I.C.A., Jasja Reichardt: «Oricum, e greu să presupunem că inginerii ar putea vreodată să atingă fantezia unui foarte talentat creator de artă. Nu ne putem închipui că mașina electronică va reuși vreodată să sculpteze ca un Michelangelo, să picteze ca Mondrian sau să compună ca Bach». Ceea ce nu înseamnă însă că artiștii mediocri n-au motive să intre în panică...

Em. RUCĂR

VIENA

„TIGRUL DIN WALES”

Correspondență specială de la Gődör FRIEDRICH

Zilele acestea locuitorii Vienei au fost martorii unui eveniment muzical deosebit. În uriașa sală municipală, cu o capacitate de peste 12 000 locuri, a concertat renumitul cîntăreț de muzică ușoară, starul stilului pop-european, Tom Jones.

Încă din primele clipe ale sosirii în capitala Austriei, Tom Jones a fost asaltat nu numai de mii de admiratori, ci de o armată întreagă de ziaristi și fotoreporterii. M-am numărat printre cei care au avut șansa de a putea sta de vorbă cu dînsul. L-am luat cu acest prilej, pentru cititorii «Flacării», un interviu pe care-l veți putea citi, însoțit de fotografii, într-unul din numerele viitoare ale revistei. Pînă atunci, mă voi opri asupra recitalului de la Viena. Thomas Jones Woodward, acesta este numele adevărat al «Tigrului din Wales», a cucerit publicul vienez. Vocea sa cu rezonanțe aspre, apreciată în special de publicul feminin, a impresionat profund spectatori. O dovadă incontestabilă este faptul că, pentru prima oară după mult timp, toate locurile uriașei săli au fost vindute — lucru care nu s-a întîmplat nici măcar cu prilejul recentului turneu al cunoscutei formații Bee-Gee. Cauza succesului total al lui Tom Jones poate fi descoperită abia în momentul cînd se află pe scenă. El emană o putere seductivă, virilă, deosebită, stăpînind sala. Prezența

scenică, vocea și în special jocul de scenă i-au adus o serie de porecle ca «Tigrul», «Domnul Dinamită» sau «Meteorul din Wales». Noul său succes «Help Yourself», care urmează după «Delilah» și «Pussy-Cab», a stîrnit o adevărată furtună de entuziasm în rîndul auditoriului; minute la rînd au răsănit aplauzele care l-au rechemat la rampă pe cîntărețul socotit a fi «cel mai mare» după Frank Sinatra.

ROMA

FRANCA A ÎNVINS MAFIA

Correspondență specială de la Gianfranco BIANCHI

O imagine recentă a Francăi Viola.

Povestea e cunoscută dintr-o corespondență anterioară apărută în «Flacăra». În urmă cu trei ani, un tinăr din Alcamo (Sicilia) a răpit-o (din... dragoste) și a maltratat-o, cu ajutorul unor mafioți ca și el, pe Franca Viola. Potrivit tradițiilor locale, o fată răpită rămîne deonorată și nu-și poate spăla rușinea în ochii concetățenilor decît măritîndu-se cu răpitorul ei — considerat un fel de erou romantic care acceptă o «căsătorie de reparație». În multe asemenea cazuri Mafia își ia sarcina de a aplana dușmăniile ce se nasc între respectivele familii și de a duce la bun sfîrșit căsătoria. Așa s-au căsătorit sute de fete siciliene. Răpite și deonorate în felul acesta, ele au acceptat să trăiască toată viața (în Italia divorțul nu este admis)

supuse omului pe care, după toate probabilitățile, îl urau din adîncul inimii. Asemenea întîmplări devin și mai inumane datorită legii care consideră stîns delictul de răpire și de sechestrare de persoană atunci cînd «aventura» se sfîrșește cu căsătorie.

Franca Viola a fost prima fată siciliană care a spus «nu» acestei barbare tradiții, chiar «cu prețul — după cum a afirmat ea — de a fi repudiată de toți». Răpitorul ei, Filippo Melodia, în vîrstă de 25 de ani, a fost dat în judecată. Franca Viola și familia sa au fost victimele șantajelor și amenințărilor de tot felul. Poliția a trebuit să intervină pentru a evita atentatele. Dar o mare parte a opiniei publice siciliene și a celei din restul Italiei au fost de partea Francăi Viola și procesul lui Melodia s-a terminat cu condamnarea acestuia la 13 ani și 4 luni de închisoare.

Franca Viola, care a rămas mult timp izolată în casă pentru a evita neplăcerile și încercările de intimidare, a trebuit să-și părăsească locuința în luna ianuarie a anului trecut din cauza cutremurului, refugindu-se cu familia într-o tabără de corturi. Aici l-a cunoscut pe Giuseppe Ruisi, de 24 de ani, și el tot din Alcamo. După cîteva luni au luat hotărîrea de a se căsători. Nunta a avut loc acum cîteva zile, în toilul nopții, în prezența a numeroși polițiști care supravegheau ulițele pentru a-i ține la distanță pe curioși și rău intenționați.

Printre darurile primite de Franca Viola, fata curajoasă care a știut singură și cea dintîi să învingă o barbară și seculară tradiție, se afla și cel al președintelui Republicii italiene, Saragat.

COMMONWEALTH — INCERTITUDINI

Încă din primele zile ale noului an oficialitățile londoneze vor fi nevoite să facă față unor noi și delicate probleme politice. Atmosfera rece, cețoasă a capitalei britanice pare să reflecte auspiciile sub care se va desfășura unul din primele evenimente ale anului politic '69 în Marea Britanie: conferința țărilor Commonwealth-

ului, a cărei deschidere va avea loc în ziua de 7 ianuarie la «Commonwealth Hall».

Constituită după destrămarea imperiului colonial englez, organizația Commonwealth-ului cuprinde țări care înainte vreme se aflau sub dominația britanică, iar după cucerirea independenței au păstrat

COMENTARIU

optimism de an nou

de Silviu BRUCAN

Necesitatea resimțită la fiecare început de an nou de a privi viitorul cu optimism — poate una din cele mai puternice tradiții care l-au însoțit pe om de veacuri — s-a impus și de astă dată în comentariile și prognozele privitoare la 1969.

Momentul a fost dominat incontestabil de măreața victorie a omului în prima sa lansare în jurul Lunii, într-o călătorie prin magicul univers. Istoricul eveniment a pus pe tapet întrebarea tulburătoare: dacă omul a fost în stare să rezolve cu succes probleme atât de complexe și de inaccesibile pînă mai ieri ale cosmosului, oare nu poate el să stăpînească și să rezolve problemele de pe Pămînt, care în definitiv este planeta pe care o cunoaște mai bine decît oricine?

Prima și cea mai strigătoare aberație de pe această planetă este cheltuirea metodică, sistematică, planificată, a aproape 150 de miliarde dolari anual pentru făurirea unor arme de distrugere pe care nici un om rațional nu se poate gîndi să le folosească vreodată, în timp ce aceeași planetă este zguduită de mișcări sociale pentru mai multă hrană, mai multe locuințe, mai multe școli și universități, care în mare măsură ar putea fi satisfăcute cu fabuloasa sumă risipită în scopuri distructive. Cînd citești cu cită promptitudine și perspicacitate identifică și rezolvă oamenii planetei noastre problemele aselenizării și ale viețuirii pe Lună, îți amintești de o serie de vechi și înțelepte zicale populare care spun, în esență și nu fără o ironie legitimă, că pare mai ușor să arăți cum trebuie gospodărită treaba la vecin decît la tine acasă. De ce n-ar fi valabilă această constatare pentru societatea umană a planetei noastre, dacă în relațiile dintre națiunile și statele care o compun întîlnim destul de frecvent ambiția unora de a le gospodări pe celelalte, deși — martori sînt statisticile și nemulțumirile care se țin lanț — cei ambițioși sînt departe de a fi pus ordine la ei acasă.

Pentru a părăsi acest limbaj esopic, să ne referim concret la problemele cele

mai arzătoare înscrise pe agenda diplomatică a lui 1969: războiul din Vietnam, conflictul din Orientul Mijlociu și tragicul război civil din Nigeria. În majoritatea proclamațiilor oficiale de Anul nou se exprimă speranța că ele vor fi soluționate în cursul anului. Dacă reducem din total partea ce revine optimismului de circumstanță, rămîn totuși destule elemente care dictează o reglementare.

Reprezentanții noii administrații Nixon, care preiau puterea la 20 ianuarie, au făcut numeroase declarații și promisiuni privind încetarea războiului din Vietnam. Găsirea unui compromis care să ducă la retragerea trupelor intervenționiste și totodată la soluționarea politică a conflictului din Vietnamul de Sud nu este de loc ușoară, mai ales că la Saigon clica militară simte că-i fuge terenul de sub picioare și se cramponează de putere. Deși inutilitatea și nocivitatea continuării războiului a devenit evidentă la Washington iar presiunea problemelor economico-sociale interne este puternică, va fi necesară o hotărîre mult mai mare decît cea manifestată pînă în prezent pentru a depăși greul negocierilor de pace.

Și în Orientul Mijlociu sînt semne că părțile în conflict încep să recunoască necesitatea de a ieși din impas, un impas încărcat de primejdia reizbucnirii exploziei. Din nenorocire, recunoașterea la modul general este însoțită instantaneu de poziții revendicative maxime cînd problema este abordată practic, iar legea compromisului diplomatic cere concesiuni reciproce.

În sfîrșit, la Lagos este necesar să se înțeleagă că adeziunea populației din Biafra și atașamentul ei față de guvernul federal nu pot fi obținute pe calea armelor, ci numai prin mijloace politice.

Problemele planetei noastre la începutul anului nou apar deci complicate. Ei, ce simplu apare pentru om să aselenizeze și să organizeze viața pe Lună!

anumite legături economice și politice cu fosta metropolă. Aceste state se află împrăștiate în America și în Africa, în Asia și Australia.

Conferința de la Londra este chemată în primul rînd să constate în ce măsură aceste legături se mai mențin și astăzi, avînd în vedere că există multe probleme în care punctele de vedere ale participanților nu mai coincid de mult timp, iar uneori sînt de-a dreptul contradictorii. Aceasta este adevărata semnificație a întrunirii de la «Commonwealth Hall», dincolo de problemele concrete care vor fi dezbătute. Dintre punctele ordinei de zi, unul se reliefează cu deosebită pregnanță, atît pentru faptul că are numeroase implicații internaționale, cit și pentru aceea că afectează cel mai mult relațiile Angliei cu ceilalți membri ai Commonwealth-ului: dosarul rhodesian. Este cunoscută evoluția mai recentă a acestei probleme. Întîlnirea care a avut loc între premierul Wilson și șeful regimului rasist de la Salisbury s-a terminat printr-o nouă ruptură, însă faptul nu a micșorat neliniștea profundă a membrilor africani și asiatici ai Common-

wealth-ului, care au văzut în această întîlnire o tentativă de compromis cu regimul lui Smith, întreprinsă de Londra în dauna intereselor populației majoritare africane din Rhodesia. Cotidianul «Financial Times» este de părere că «premierul britanic ar fi gata să renunțe la angajamentele luate față de Commonwealth în problema rhodesiană».

Astfel se explică de ce, cu aproape o lună înainte de conferința de la Londra, deputații indieni au depus în parlamentul de la Delhi o moțiune în care se cere guvernului Indiei să nu ia parte la proiectata conferință a Commonwealth-ului, în semn de protest împotriva atitudinii adoptate de Anglia în legătură cu rebeliunea lui Smith.

Comentatorii de presă arată că acesta nu este singurul focar de neînțelegere existent între Anglia și partenerii săi din Commonwealth.

Iată pentru ce nu puțini sînt cei care cred că întrunirea de la 7 ianuarie nu poate conta pe auspicii favorabile evoluției Commonwealth-ului în anul 1969.

Stefan MATEESCU

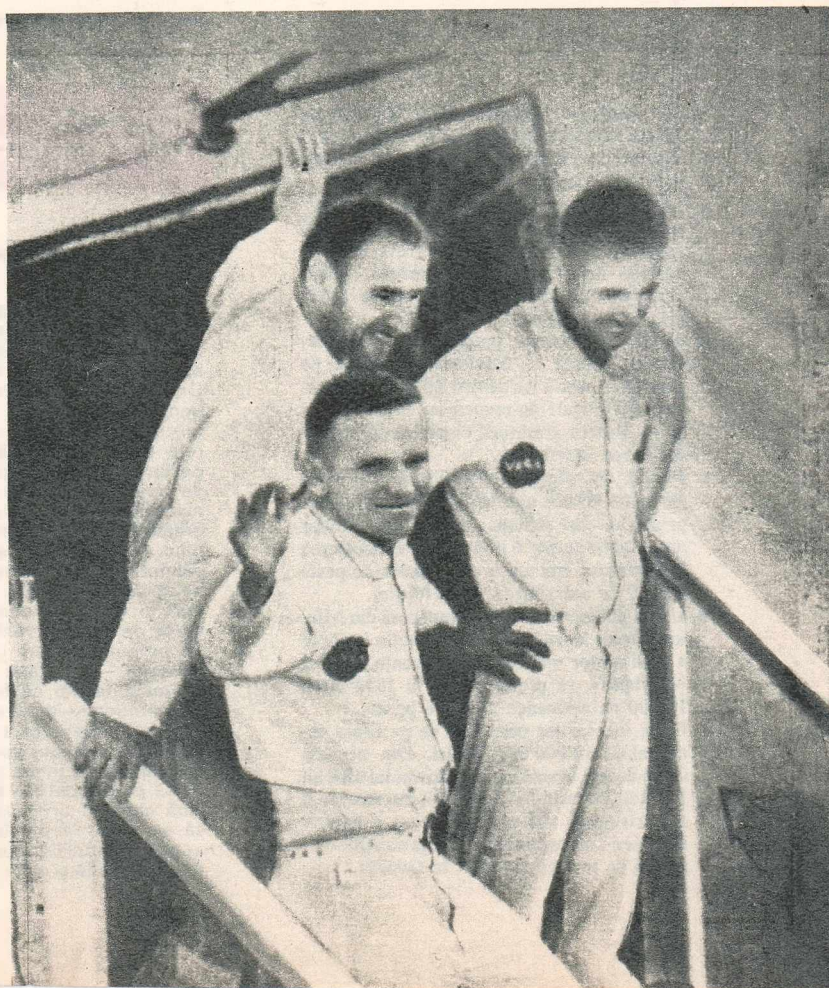
care au pregătit escaladarea continuă a agresiunii.

Rezultatul: în locul prestigioaselor sale catedre, deținute anterior, el va trebui să se mulțumească acum doar cu un post de profesor în Texas. Comentariile sînt, firește, de prisos dacă ținem seama de radicalizarea conștiințelor în S.U.A., mai cu seamă în rîndul tinerilor intelectuali,

ca urmare directă a războiului de agresiune din Vietnam. De această nouă stare de spirit a studenției americane n-au putut și nu pot să nu țină seama conducătorii universităților din S.U.A., ceea ce se reflectă direct și elocvent în cazul lui Walter Rostow.

R. ADRIAN

Momentul emoționant cînd — după încheierea cu succes a expediției «Apollo-8» — cei trei cosmonauți coboară pe bordul navei «Yorktown».

ROSTOW — INDEZIRABIL

Economist de profesie, «cadru și cercetător prestigios al lumii universitare americane» («I' Express»), Walter Rostow a deținut simultan, timp de mai bine de un deceniu, catedra de economie la «Massachusetts Institute of Tehnology» și cea de istorie la Institutul american de studii internaționale. Numit adjunct al președintelui Consiliului securității naționale sub administrația Kennedy, Rostow și-a întreprins în 1961 activitatea universitară. Cinci ani mai tîrziu el l-a înlocuit pe Mc. George Bundy în funcția de asistent special al președintelui pentru securitate națională, devenind astfel, prin atribuțiile funcției, «mina dreaptă a Casei Albe», în fruntea căreia se găsea, de această dată, Lyndon Johnson.

Acum, cînd președintele ales al S.U.A., Richard Nixon, a făcut cunoscută echipa de consilieri care îl va înconjura la Casa Albă, Rostow se pregătește să părăsească postul pe care l-a deținut, o dată cu întreaga echipă Johnson. Cum se obiș-

nuiște, el se aștepta ca după 20 ianuarie să-și reia funcțiile universitare. Dar direcțiile celor două institute în care Rostow a funcționat pînă în 1961 au făcut rostoc public că nu mai consideră oportună colaborarea sa.

Motivul (fără să fie declarat public): activitatea desfășurată de Rostow la Casa Albă. Consilier direct al președintelui, făuritorul multora din deciziile sale și chiar omul care le-a pus în aplicare, Rostow a apărut în ochii opiniei publice americane, și mai ales a tineretului, ca autor moral al multora din pașii care au scăzut prestigiul Statelor Unite în lume. Susținător înfocat al intervenției în Vietnam, Rostow a propus încă din 1961 președintelui Kennedy o soluție care prevedea «bombardarea teritoriului R.D. Vietnam și intrarea în acțiune a flotei americane». Deși respins de Kennedy, «planul Rostow» a fost adoptat și pus în aplicare de președintele Johnson. Iar Rostow a fost ulterior nelipsit la toate hotărîrile

ARHIVĂ - FOTO

ÎNCEPUTURILE CINEMATOGRAFULUI

Un afis, lipit pe zidurile Parisului, anunța, pentru ziua de 28 decembrie 1895, organizarea primei demonstrații publice cu aparatul de obținere și vizuire a probelor cinematografice. Era vorba de prima reprezentare cinematografică din lume. Autor principal al aparatului — Louis Lumière. Cele dintii filme realizate de el au fost proiectate în mica sală din subsolul cafenelei Grand, din Paris.

La 26 mai 1896 — deci după numai cinci luni de la apariția în lume a cinematografului, filmele lui Lumière sînt prezentate la București, în salonul redacției ziarului l'Independance Roumaine (în fostul imobil de pe Calea Victoriei, vizavi de Palatul Telefoanelor, unde se află astăzi Teatrul Tîndărică). Un an mai tîrziu — în august 1897 — cinematograful l'Independance a prezentat și primul program cu filme exclusiv românești: Inundațiile de la Galați, Manevrele bastimentelor pe Dunăre și altele.

În fotografie: Louis Lumière, la masa de lucru, în 1926.

B — O COMUNĂ CA O MIE ALTELE

B, o comună în apropierea orașului Ben Tre. Una dintre miile de comune de pe cele 4/5 din teritoriul sud-vietnamez eliberat de F.N.E. în cei 8 ani de existență recent aniversați.

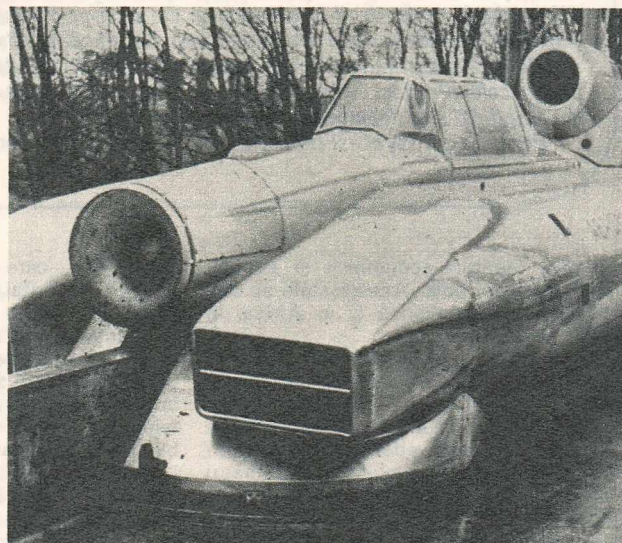
Vecinătatea orașului, a bazei sale militare, precum și a râului navigabil Ham Luong, fac din B un punct strategic important. Comuna a fost eliberată în timpul ofensivei generalizate de la începutul anului 1968, lăsînd o importantă breșă în sistemul defensiv inamic. De atunci, încercările dușmanului de a reintra în posesia ei, folosind toate mijloacele — infiltrarea de spioni cu misiuni de sabotaj, tir de artilerie, uneori cite 3-4 contraatacuri într-o singură zi — continuă cu intensitate.

Ca în toate celelalte localități eliberate în acești ani, și în comuna B oamenii sînt ferm hotărîți să facă «totul pentru a nu ceda dușmanului nici un deget de pămînt». Mare parte dintre săteni s-au alăturat brigăzilor de voluntari ale F.N.E. Dintre cei rămași, fiecare are o misiune precisă în apărarea comunei și a cătunelor din jur. Toți locuitorii sînt angajați într-o luptă de guerilă a cărei eficiență, în continuă creștere, se concretizează în pierderi din ce în ce mai însemnate pricinuite inamicului. Pînă și copiii, supraveghînd vitele, îndeplinesc în același timp misiuni de cercetare. Pînă și bătrîni, rămași cu grija nepoților pe la case, sînt gata, atunci cînd este nevoie, să se alăture unităților de apărare locală. Pregătiți fiind în orice clipă să intre în luptă, locuitorii din B își dedică toate ceasurile de răgaz muncii pașnice. Ei au săpat, de pildă, mii de metri de canale pentru irigarea ogoarelor de orez. Chiar și în asemenea condiții de alarmă continuă, în B se naște o viață nouă. După eliberare s-au construit școli, au luat ființă cursuri de alfabetizare, unități medicale, echipe de asistență socială și s-au organizat schimburi de experiență. Locuitorii din B au reușit să-și acopere nu numai propriile lor nevoi în materie de produse alimentare, ci trimit alimente și trupelor F.N.E.

În întreaga Cubă se sărbătorește zilele acestei aniversarea zece ani de la victoria revoluției, răstimp în care au fost obținute importante realizări atît în domeniul dezvoltării economiei și pe plan social. Fotografia noastră vă prezintă o imagine a Havane, capitala țării.

Între Paris și Orléans a fost construită cea dintîi linie de aerotr din Franța. Noul mijloc de locomoție — în fotografie, prototipul «02» — va circula pe această distanță cu o viteză de 300-400 kilometri pe oră.

D. S.

COMPUTER

- Un împrumut japonez de 30 000 000 de dolari, rambursabil în 19 ani, va fi acordat Nigeriei, în virtutea unor acorduri recent încheiate. Dobînda: 5,5%.
- Într-un raport al Asociației naționale pentru învățămînt din S.U.A. se arată că anul acesta au avut loc 114 greve în sistemul de învățămînt nord-american. Participanții: 163 000. Revendicarea de bază: mărirea salariilor.
- 11 000 000 șomeri parțiali în Indonezia. Într-un raport al Ministerului Forței de Muncă se arată că pentru 10 pînă la 17 la sută din forțele de muncă nu există plasament. Pentru următorii cinci ani nu se prevede vreo ameliorare.
- Planul de reforme al căilor ferate vest-germane recent aprobat de Bundestag cuprinde măsuri ridicole: desființarea liniilor nerentabile (peste 6 000 km) și concedierea în următorii trei ani a unui număr de peste 80 000 de salariați la căile ferate.
- Uzina poloneză de utilaj-transport din Mielec, care a început recent producția în serie a unui motor «diesel» după licența engleză «Leyland», va produce pînă în 1972 circa 10 000 de asemenea motoare pe an.
- Cifra încasărilor mondiale de pe urma turismului: 14 000 000 dolari. Din această sumă doar 2 la sută revine turismului african. De aci, necesitatea «Anului internațional al turismului african», așa cum a hotărît Uniunea internațională a organizațiilor oficiale de turism cu sediul la Geneva.

CRONICA DE TREI SECADE

CORDUL — DE ANUL NOU (1)

Pentru prima oară, mesianicul doctor Barnard îmi apare suspect, foarte suspect, în lupta sa pentru binele cordului și corpului meu. Domnia-sa a plecat în Statele Unite pentru ca împreună cu specialiștii în cosmonautică să discute viitoarele experiențe privitoare la comportarea țesuturilor grefate în stare de imponderabilitate. În '69 și '70, maimute în toată firea, avînd organe grefate, vor fi lansate în cosmos timp de 30 de zile, ca bipezii de pe pămînt să studieze cum reacționează pe orbită un rinichi nou, un gineunchi nou, un cord nou și cite piese de schimb vom mai imagina. Se presupune oare cu tot seriosul că omul — căci așa e jocul, de la maimuță facem ce facem și tot la om ajungem — după ce și-a înlocuit o inimă și a văzut că a rămas în viață, după ce i-a trecut spaima operației constatînd că inima nouă nu-i respinsă și aruncată la câini, o să mai aibă chef să urce pe o rachetă și să se rupă de pămînt? Că o să-l apuce pandaliile curiozității științifice, să vadă și el ce-i după centura

Van Allen? Că o să simtă din nou chemarea nebună a imponderabilității? Atunci se merge prea departe cu optimismul. Cu bravura și bravada. Se înaintează în pinze prea albe cu vitalitatea și sănătatea. În ce mă privește, dacă îmi reușește nu o grefă de cord ci doar a degetului mijlociu — cel umflat de atîta scris — jur să fiu adînc pesimist, să mă lipsesc total de sffnta curiozitate și de orice perspectivă cosmică, să duc lașitatea pînă la a ignora centura Van Allen, să mă leg mai strîns de pămînt, dacă nu ca Anteu, măcar ca un vierme; ca atare — după grefă — voi pleca de pildă la țară, voi scoate plugul, voi ara pămîntul, voi scoate griu cu bobul cît dropia, și noaptea, la lumina lunii cucerite de negrefați, mă voi aventura în halucinantă operație a frămîntării aluatului de piine. Numiți-mă pesimist, fricos etc., numiți-mă cum vreți, eu nu mă joc de-a grefa, nici de-a cosmosul. Eu sînt un muritor. Eu am o inimă. Mie îmi place piinea și mă tem de infarct.

CORDUL — DE ANUL NOU (2)

Iar cu infarctul lucrurile stau admirabil, trebuie s-o știți din primele zile ale noului an. Jumătate din decesele oamenilor în S.U.A. și țările europene vin din maladii cardiace cu complicația lor clasică — acest infarctus. Dînsul a început să lovească ca un lup plin de vitalitate, indivizi din ce în ce mai tîneri: 22% din de

cesele prin infarct se numără la oameni ca mine, ca tine, între 35 și 44 de ani, 9% — la «puști» sub 34. E o informație încîntătoare — căci omul, după cum șe știe, cu cît e mai exact informat cu atît trăiește mai frumos. Pe urmă, doctorii noștri dragi au mai constatat recent o năzdrăvănie: bolnavii care au neglijat voincește regimul aspru de după infarct s-au înzdrăvenit mult mai repede decît cei care — conform vechilor rețete — stăteau o lună în repaos absolut la pat, trei luni în repaos strict, șase luni în alimentație severă, ferindu-se de activități fizice și sexuale ca de dracu, ferindu-se de tutun ca de ingerii. De ce? Simplu, zic medicii moderni: infarctul se rezolvă în primele zile, chiar în primele ore după accident, cînd au loc doar 75% din complicații. Ai trecut de prima săptămînă, n-ai intrat în 75%, ai rămas în viață — dă-i bătaie fără teamă, mîncă bine, mișcă-te, fumează, bea, cîntă, mușchiul cardiac își revine ca o femeie pentru un nou amor. E o veste minunată, cum zice colindul. Prin această nouă terapeu-tică, 70—80% din cazurile de infarct se vindecă mai bine decît prin asceza înspăimîntată. Firește că trebuie să ai grijă să nu intri în restul de 20%, nevindecabili. Dar cine nu poate evita o asemenea dăndănaie minoră, printr-un calcul precis și ușor, în secolul celei mai matematici matematici?

Radu COSAȘU

carte

● Tentajia poeziei cuprinde, de la un timp, în sfera ei magnetică, tot mai multe condeie; dintre acestea sînt numeroase cele care ne-au obișnuit cu practica altor specii literare decît poezia. Se cunoaște, de pildă, intrarea tot mai multor critici în orbita de influență a poeziei. Dacă lirica își va mări și pe mai departe puterea ei de atracție, e cert că prezența criticului pur se va rări considerabil. De astă dată consemnăm debutul editorial în poezie al unui, pînă acum, constant și prețuit prozator. E vorba de apariția volumului de versuri: *Osinda Soarelui* de Eugen Barbu, care vedește virtuți menite a depăși opera unui diletant, cum însuși autorul și-a auto-caracterizat producția sa lirică (Editura tinerețului).

● Fără îndoială, cunoașterea operei lui Platon e un act esențial necesar pentru înțelegerea culturii antice grecești. De aceea retipărim aici *Dialoguri* ale celebrului filozof e binevenită. Volumul, recent apărut, reproduce traducerea lui Cezar Papacostea. Apărarea lui Socrate, Menon, Gorgias, Bancheul, Fedon. În sumarul cărții mai sînt incluse: *Charmides* și *Scrisoarea a VII-a*, în traducerea lui Constantin Noica. În deschiderea volumului, tot C. Noica semnează «Viața lui Platon» (E.P.L.U.).

● La Editura științifică a apărut cartea *Psiho-sociologia culturii de masă*, rod al unor competente cercetări datorate unui colectiv de autori asupra unor mijloace moderne de comunicare și informare a publicului. Titlurile ce întregesc sumarul cărții sînt semnificative pentru multilaterală abordare a fenomenului: *Coordonate ale culturii de masă*, de Traian Herseni; *Cartea — implicații sociale*, de Dumitru Trancă; *Presă și societate*, de Henri Dona; *Cinematograful și publicul său*, de Ștefana Steriade; *Radioteleviziune și cultură*, de Pavel Cîmpeanu; *Cultura ca problemă informațională*, de Paul Caravia. Cartea prezintă interes pentru publicul larg, dar constituie, în același timp, și un instrument de lucru pentru sfera mai restrînsă a specialiștilor.

disc

● George Enescu: «Simfonia nr. 2 în la major, op. 17». În interpretarea unei formații simfonice conduse de Constantin Bugăeanu, înregistrată recent la «Electrocord», reprezintă în creația genialului compozitor unul din momentele de vîrf ale scrisului său simfonic. Priza de sunet realizată în studiourile casei noastre de discuri merită aplauze (ECE-0365).

● Georg Friedrich Händel: «Muzica apelor» și «Muzica focurilor de artificii», două lucrări scrise la trei decenii distanță, marchează în simfonismul lui Händel două briante privilegiate de muzică «sărbătorească», ceea ce nu împiedică prin nimic asupra valorii lor muzicale. Orchestra Filarmonicii de stat din

Hamburg, dirijată de Leopold Ludwig (înregistrarea provine de pe o bandă «Miller International») prezintă, în afara caracteristicilor esențiale, de formație simfonică perfect încadrată în spiritul muzicii händeliene, un ilustrativ exemplu de ceea ce înseamnă un ansamblu omogenizat perfect sub bagheta unui renumit conducător de orchestră (ECE-0366).

● Richard Strauss: «Concert nr. 1 pentru corn și orchestră în Mi bemol major, op. 11» și «Burlesca pentru pian și orchestră în Re minor» ne prilejuiesc reîntîlnirea cu doi eminenți soliști: Ion Bădănoiu și Sofia Cosma. Mircea Basarab, la pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii «George Enescu», apare, ca întotdeauna, plin de prestigiu, solid ancorat în cunoașterea muzicii pe care ne-o înfățișează (ECE-0357).

plastică

● Jana Gertler — sculptură. Formele pe care le prezintă sînt în cea mai mare parte lucrări laborioase care trădează sensibilitatea și concepția artistei. Linile curg moi, senzuale, fără incidente grave și drama, cu rotunjimi feminine, dulci și clasice. Citeodată rezultatul e idilic («Haiducii»), alteori de o scontată elevație («Ciocirlii»). Demnă de remarcat este organizarea expoziției, grija de a pune în valoare fiecare lucrare și de a crea o ambianță propice contemplației (Galeriile de artă, bd. Magheru nr. 20).

● În foaierea Teatrului de Comedie expune câteva zeci de lucrări pictorului Italo Grassi, muralist, grafician și apreciat pictor în carcerile artistice argentinene.

● A IX-a biennială internațională de fotografie artistică ale medicilor grupează peste 100 de imagini — alb-negru și color — ale amatorilor din circa 15 țări. Tematica e eterogenă și ceea ce reține atenția sînt adeseori artificiile tehnice, remarcabilele solarizări ale doctorilor G. Mikulaschek («Casa pădurarului» etc.) și S. Raimo («Podul din golful San Francisco»), ambii din R.F.G., și poetica imagine «Fabulă» a lui A. Alaphy (Ungaria). Prezența românească în biennială e masivă, cu lucrări meritorii și adesea pline de fantezie (imaginile lui G. Locusteanu, dr. Arcadie Perceș, dr. Speranția Dorin, dr. Tîrpa Ioan etc.) și de un autentic realism poetic (dr. Barbara Bednar — Timișoara: «În drum spre serbare») etc., relevînd încă o dată autentice pasiuni artistice (Galeriile de artă fotografică, Brezoianu 23-25).

● Pictura romanică pe lemn din Catalonia cunoaște o adevărată înflorire în secolele XII-XIII. Ea a dat artei europene câteva capodopere pe care le prezintă Juan Ainaud de Lasarte, directorul general al muzeelor din Barcelona, în *Mica enciclopedie de artă* (Editura Meridiane).

teatru

● A. de Herz! Un dramaturg poate pe nedrept uitat («Păianjenul», «Omul de zăpadă»). Teatrul de stat din Brăila și-a luat utila misiune de a-l reaminti spectatorilor contemporani cu Mărgeluș.

● Un teatru laborios, cu multe rezultate remarcabile, dedicîndu-se în bună măsură dramaturgiei originale, a împlinit 20 de ani: Teatrul de stat din Sibiu!

● Dramaturgia originală. Teatrul de stat din Pitești a jucat drama lui Camil Petrescu, *Bălcescu*. Pe cînd această inițiativă va fi îmbrățișată și de un teatru bucureștean?

● Săgetătorul — piesa actorului-dramaturg Ion Omescu a văzut lumina rampei la Teatrul Național din Iași. O dezbateră modernă, lucidă, pe teme ale istoriei românești, în care datele concrete și fantezia se interfează. Regia aparține Soranei Coroamă iar scenografia lui Mircea Marosin. Teatrul Vilcu (Duca Vodă), Cornel Constantin, Saul Taișler, sînt cîțiva dintre interpreții remarcabili ai acestui spectacol.

● Teatrul «Ion Creangă» se pregătește pentru un nou turneu peste hotare. Două din succesele teatrului: *Păcală* și *Toate pinzele sus* se vor juca în mai multe orașe din R.S.F. Iugoslavia, printre care Skopje și Niș.

● Teatrul din orașul Presshapat (India) a pus în scenă *O scrisoare pierdută* și pregătește un spectacol cu comedia lui Al. Miron, *Șeful sectorului suflute*, apoi cu *Steaua fără nume* de Mihail Sebastian.

cinema

● Întoarcerea vrăjitorului. Un cunoscut cehoslovac mai puțin cunoscut, nouă, Eduard Gracner, își încearcă puterile pe terenul fabulosului adus din literatură și instalat pe ecran. După propria măturisire, filmul este o poveste ieșită din mituri, înrudită cu larmecul poetic al baladelor populare slovace. Personajele se desprind din penumbra ca sculptate în lemn, purtînd mesajul, ideea umanistă a nevoii omului de a trăi în colectivitate, de a fi acceptat și util acesteia. În distribuție: Radovan Lukavsky, Emilia Vasaryova, Gustav Valach, Dabj Hraju.

● Vară fierbinte. O producție a studiourilor Dafa-Berlin. Un fel de «Vacanță la mare», adică multă veselie silită și tot aita stingherieală. Regia — Joachim Frank. În rolurile principale: Chris Doerk, Hans Schöbel, Regina Albrecht, Hans-Michael Schmidt, Werner Lierck.

● Mari actori pe ecranele noastre: Anna Magnani («Made in Italy»), Lee Marvin, Burt Lancaster («Profesiunii»), Peter O'Toole, Richard Burton, John Gielgud («Becket»), Jeanne Moreau, Marcello Mastroianni («Noaptea»), Paul Newman, Friedrich March («Hombre»).

● Opera lui Alișer Navoi, «Cele șapte planete», a fost de curînd ecranizată de regizorul uzbek Ali Khamarav. Cea mai mare parte a filmărilor s-a desfășurat la Samarkand.

● În primele zile ale noului an, regizorul francez André Cayatte a dat cel dintîi tur de manivelă pentru «Drumurile către Khatmandu», povestea unui tînar care caută un rost vieții, încă nu se știe cine va fi interpretul.

Anna Magnani

pronospport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronospport nr. 1 din 5 ianuarie 1969

I. Bari-Lazio (pauză)	x
II. Bari-Lazio (final)	x
III. Brescia-Spal (pauză)	x
IV. Brescia-Spal (final)	1
V. Genoa-Mantova (pauză)	1
VI. Genoa-Mantova (final)	1
VII. Catanzaro-Peruggia	x
VIII. Como-Reggiana	1
IX. Livorno-Cesena	1
X. Modena-Reggina	x
XI. Monza-Lecco	x
XII. Padova-Catania	x
XIII. Ternana-Foggia	x

FLACĂRA-ALBUM

Christopher Plummer, vigurosul și atit de subtilul actor de origine canadiană, cu care publicul nostru a făcut cunoștință în Eddie Chapman și Căderea Imperiului roman.

Foto RANK ORGANISATION